

Commissie Dierenwelzijn – ethiek en Wetgeving

Houderijrichtlijnen

Cluster 6e

Papegaaien 3.

Geslachten Poicephalus, Primolius, Psittaculirostris,
Psittacus, Psittrichas, Tanygnathus, Ticlaria.

2021

Document 2021 DE&W 42

© 2021 [Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers](#)

De NBvV aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de teksten van deze monografie of de toepassing van de adviezen.

Printed on demand:
Bonds bureau [Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers](#)
Bergen op Zoom

Op het voorblad: *Ticlaria malachitacea* - Blauwbuikpapegaai
Foto: F. Koenders

Inleiding

Eén van de pijlers van de Missie van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is:
Het bevorderen van een kennis- en informatieoverdracht naar haar leden toe, waardoor zij in staat kunnen zijn hun vogels hobbymatig en duurzaam te houden, met in achtneming van de normen en waarden op het gebied van de gezondheid en het welzijn van hun vogels.

De basiskennis die nodig is op een verantwoorde wijze kooi- en volièrevogels te houden is verwoord in het “Handboek Vogelverzorging” geschreven door de Commissie Dierenwelzijn, –ethiek & Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers.
ISBN 978-90-582129-5-5.

Aanvullend op het Handboek Vogelverzorging zijn en worden voor veel vogelsoorten “Houderijrichtlijnen” geschreven.

Op basis van de praktijkervaringen van fokkers wordt extra aandacht besteed aan de huisvesting- en verzorgingsnormen die specifiek van toepassing zijn voor de beschreven vogelsoort.

Ook het verloop van het broedseizoen wordt beschreven.

De beschreven vogelsoorten zijn opgedeeld in clusters.

Deze indeling is afgeleid van de indeling in groepen zoals die in de avicultuur gebruikt worden.

Iedere cluster is ingericht in een vermelding van de orde, familie, geslacht en soort in een alfabetische volgorde van de wetenschappelijke namen.

In de praktijk is het vaak gewenst dat een vogelliefhebber bij het aanschaffen van een nog niet eerder gehouden vogelsoort, vooraf zo volledig mogelijk wordt geïnformeerd over de specifieke kennis die nodig is om op een verantwoorde wijze de vogelsoort te houden en of er mee te fokken.

Een houderijrichtlijn is hiervoor een goede informatiebron.

Alle verschenen houderijrichtlijnen zijn opgedeeld in clusters, beschikbaar op de website van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers. www.nbv.nl

Onlosmakelijk verbonden aan houderijrichtlijnen zijn huisvestingsrichtlijnen.

In bijlage A is een huisvestingsmatrix opgenomen voor vogelsoorten die behoren tot Cluster 6e

Voorjaar 2020

Gereviseerd augustus 2021

Commissie Dierenwelzijn, -ethiek & Wetgeving NBvV

Afdeling Educatie en kennisoverdracht.

Henk van der Wal

Jan de Bruine

Inhoudsopgave cluster 6e Papegaaien

Orde: Psittaciformes

Algemene houderijrichtlijn voor Papegaaien.		5
Familie: Psittacidae		
Geslacht Poicephalus		
Poicephalus cryptoxanthus	Bruinkop papegaai	13
Poicephalus meyeri	Meyer's papegaai	20
Poicephalus robustus	Kaapse papegaai	27
Poicephalus ruepelli	Ruppel's papegaai	34
Poicephalus rufiventris	Roodbuik papegaai	41
Poicephalus senegalus	Bonte Boertje	48
Geslacht Primolius		
Primolius maracana	Maracana ara	55
Geslacht Psittaculirostris		
Psittaculirostris desmarestii	Demarest's vijgpapegaaai	61
Psittaculirostris d. occidentalis	Westelijke vijgpapegaai	68
Psittaculirostris edwardi	Edward's vijgpapegaai	75
Psittaculirostris salvadori	Salvador's vijgpapegaai	82
Geslacht Psittacus		
Psittacus erithacus	Kongo grijze roodstaartpapegaai	89
Geslacht Psittrichas		
Psittrichas fulgidus	Borstelkoppapegaai	96
Geslacht Tanygnathus		
Tanygnathus sumatranus	Müller's edelpapegaai	103
Geslacht Ticlaria		
Ticlaria malachitacea	Blauwbuikpapegaai	110
Bijlage A		
Huisvestingsmatrix voor vogelsoorten, opgenomen in cluster 6e		117

Algemene Houderijrichtlijn

Papegaaien deel 3

Cluster 6e

Doel van de algemene houderijrichtlijn voor Papegaaien.

Het doel van deze algemene houderijrichtlijn is het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met deze groep vogels die wordt gerekend tot de volière- en kooivogels.

Dit vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met volière- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze groep vogels gewaarborgd is als zij in een beschermde omgeving en een gecontroleerd milieu worden gehouden.

Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het soort eigen gedrag, het in stand houden van een goede welzijn en gezondheid door het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Verklaring NBvV code.

De gebruikte code is opgebouwd op basis van het NBvV vraagprogramma 2020 t/m 2024

De lettercode b.v. L heeft betrekking op de sectie waarin de vogelsoort is ingedeeld.

De dan volgende cijfercode geeft met de eerste twee cijfers aan in welke groep de vogel is ingedeeld en de dan volgende cijfers geven aan wat het volgnummer in de groep is.

Soms zijn de man en de pop in opeenvolgende volgnummers aangegeven.

Soortspecifieke houderijrichtlijnen.

Naast deze algemene houderijrichtlijn zijn voor meerdere soorten afzonderlijke houderijrichtlijnen geschreven.

Deze zijn verzameld in het document Houderijrichtlijnen Cluster 6c t/m 6e

Documentnummer 2020 DE&W 38 t/m 2020 DE&W 42

Taxonomie

In onderstaand overzicht zijn alleen de families en geslachten opgenomen van aantoonbaar in Nederland gehouden vogels waarvoor houderijrichtlijnen beschikbaar zijn en die behoren tot de Orde Psittaciformes, Familie Psittacidae, Geslachten Poicephalus, Primolius en Psittaculirostris.

Familie	Geslacht	Soorten
Psittacidae	Poicephalus	6 soorten
	Primolius	1 soort
	Psittaculirostris	4 soorten
	Psittacus	1 soort
	Psittichas	1 soort
	Tanygnathus	1 soort
	Ticlaria	1 soort

Land van herkomst

Papegaaien komen voor in de tropische gebieden in Australië, Indonesië, Molukken en oost Timor.

Oorspronkelijke biotoop.

Laag gelegen bossen, langs rivieren en waterbronnen, kokosnoot plantages en open vlakten met eucalyptusbomen.

Status in relatie tot relevante wetgeving

Het houden van deze vogelsoorten is toegelaten:

- a) onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zöonosen) onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;
- b) onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:
onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;
- c) onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);
- d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie: Verordening (EU) Nr. 2019/2117 van 29 november 2019.

opmerkingen:

De Papegaaien zijn geplaatst op de CITES appendix I en de Europese soortenlijst A, of op de CITES appendix II en de Europese soortenlijst bijlage B.

In de afzonderlijke houderijrichtlijnen van de soorten is dit nader aangegeven.

Status IUCN Red List

De status op de IUCN Red List of Threatened Species geeft de mate van bedreiging op het voortbestaan van een vogelsoort aan. De gradaties die daarbij worden onderscheiden zijn uitgestorven (EX), uitgestorven in het wild (EW), kritiek = ernstig bedreigd (CR), bedreigd (EN), kwetsbaar (VU), gevoelig (NT), van bescherming afhankelijk (CD), niet bedreigd = veilig (LC).

Het is sterk afhankelijk van de soort welke gradatie van toepassing is.

De van toepassing zijnde status moet per soort vastgesteld worden en staat vermeld op de houderijrichtlijn van een beschreven soort.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte voliëre- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen. Als vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, het groot brengen van de nakomelingen, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van voliëre- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van de normale¹ gedragingen van de vogels. De manier waarop met deze kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de emoties en stressfactoren die de vogel ervaart. Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

Gezondheid

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een Papegaai lang, in een goede gezondheid verkeren.

Veel voorkomende ziekten bij papegaaien en parkieten zijn::

Virale aandoeningen;

Bacteriële en mycotische aandoeningen;

Parasitaire aandoeningen;

Voedingsgerelateerde stoornissen;

Vederafwijkingen, afgekort tot PBFD;

Intoxicaties;

Reproductiestoornissen;

Overige frequent voorkomende aandoeningen zoals:

jicht, kropstase, luchtzakscheuren, tumoren, doorgroeien van snavel

Omdat de vogels veel op de rond scharrelen verdient het aanbeveling ze jaarlijks een of twee ontwormingskuren te geven.

De poppen kunnen last krijgen van vetgezwollen (lipoma) door zwaarlijvigheid.

Huisvesting

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van voliëre- en kooivogels is opgenomen in het “Handboek Vogelverzorging” zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Specifieke huisvestingsrichtlijnen voor de Papegaai.

Papegaaien kunnen goed in een binnen voliëre worden gehouden met een open verbinding naar een buitenvoliëre. Deze buitenvoliëre heeft bij voorkeur een afmeting van 400x200x200 (lxbxh)

De lengte van de voliëre is het belangrijkste. De binnenvoliëre voor een koppel kan 200x100x100 cm. zijn.

Worden vogels binnen gehouden in een vlucht dat moeten voorzieningen worden getroffen voor een goede beluchting waardoor de kwaliteit van de lucht zo optimaal mogelijk is.

De luchtvochtigheid is bij voorkeur gelijk aan de buitenlucht en zal gemiddeld zo'n 40 – 70% bedragen.

Het aantal lichturen binnen heeft een goede uitwerking op de ontwikkeling van de vogels. Zeker tijdens het broedseizoen zijn de vogels 12 tot 14 lichturen nodig.

Dit aantal uren moet voor het broedseizoen al worden opgebouwd om de vogels in een optimale broedconditie te krijgen.

---

¹ Cie DE&W NBvV, *Monografie “Het communiceren met kooi- en voliërevogels”*. 2020, uitgave NBvV. Documentnummer 2020 DE&W 04.

Buiten het broedseizoen volstaat zeker bij het houden in een volière het natuurlijke dagritme aan lichturen. In de binnenkooi of binnenvolière moet het aantal lichturen ook in de winter bij voorkeur minimaal 12 zijn.

De Papegaaien moeten in de winter vorstvrij en tochtvrij kunnen overnachten in de binnenvolière.

Toch komt het voor dat de vogels er voor kiezen om ook in de winter buiten te vertoeven terwijl ze ook binnen zouden kunnen zitten.

Sociaal en soortspecifiek gedrag

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren is beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Voor de Papegaaien is aanvullend onderstaand van toepassing:

Papegaaien zijn vooral in het broedseizoen erg territoriaal. Meerdere koppels in dezelfde vlucht kan alleen als de ruimte groot genoeg is. Tijdens het opgroeien van de jongen kan de man agressief worden naar de vooral jonge mannetjes.

De vogel is intelligent als het gehouden wordt als gezelschapsdier. Het is een luidruchtige papegaaï.

Door de krachtige snavel is het vereist dat de volière van metaal wordt gemaakt en voorzien van zwaar gaas.

Het fokken

Papegaaï mannen zijn vanaf het derde jaar broedrijp. De poppen al vanaf het tweede jaar. Ervaren fokkers gebruiken vogels van tenminste vier jaar oud. Een eenmaal ontstaan koppel blijft de rest van hun leven bij elkaar.

Het broedseizoen loopt als ze buiten worden gehouden vanaf de maand maart.

Papegaaien zijn holtebroeders en dienen als nestkast te beschikken over een broedblok van 30 x 30 x 60 – 100 cm. cm, met een invlieggat van 10 – 15 cm. cm. Dit broedblok kan gemaakt zijn van 18 mm multiplex. Door deze dikte ontstaat een isolerende laag. Ook kan een uitgeholde boomstam als nest dienen. Aanbevolen wordt het aanbrengen van twee invliegopeningen. Ook kan de bovenzijde open gelaten worden.

De vogels maken zelf een nest. Onder in het broedblok kan een plaatje gelegd worden met een komvormige uitholling. Als nestmateriaal wordt een laagje houtkrullen van 5 cm. dikte gebruikt.

Gedurende de opfoktijd van de jongen kan dit een aantal keren worden verschoond.

Ook gebruiken de vogels eucalyptus bladeren, laurierbladeren, naalden van de grove den en houtmoolm als bodembedekker. Deze knagen ze zelf af van de binnenkant van het broedblok.

Per broedseizoen wordt één broedronde gehouden. In sommige gevallen twee.

In een broedronde worden 2 tot 5 eieren gelegd.

Bij deze soort broeden beide ouders soms de eieren uit.

De broedtijd bedraagt 23 tot 24 dagen. De ouders brengen zelf hun jongen groot die alle goed door de jeugdruï komen en uitgroeien tot volwassen dieren.

Voeding, drinken en badwater

Papegaaien zijn zaadeters.

Zij worden gevoerd met een zaadmengsel voor parkieten zonder dat hieraan zonnebloempitten zijn toegevoegd. Op deze wijze kan vervetting worden voorkomen.

De vogels kunnen ook gevoerd worden met pellets.

De vogels zijn dol op het knagen aan takken met bladeren. Deze moeten steeds beschikbaar zijn.

Papegaaien eten ook graag fruit, bessen, (gebroken) noten, wortels en jonge scheuten van planten en gekiemde zaden.

Ook kunnen hiervoor pellets worden gegeven die vers fruit e.d. kunnen vervangen.

Naast een goed zaadmengsel kan standaard fabriekseivoer aangevuld met voedingssupplementen als spirula, probiatica, Aves opfok en stuifmeelkorrels worden verstrekt.

In het broedseizoen wordt het voedselaanbod uitgebreid met insecten en of insectenpaté

De vogels krijgen zeker om de twee dagen vers schoon drinkwater.

Ze baden niet graag in badschalen. Een douche of regenbui stellen ze meer op prijs.

Een regenbui kan kunstmatig worden nagebootst.

Overigen.

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling.

Papegaaien die gaan deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling moeten vroegtijdig gewend raken aan de tentoonstellingskooi. Deze gewenning kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling.

De Papegaai wordt tijdens een tijdelijke tentoonstelling afhankelijk van de grootte ondergebracht in een kleine kistkooi of in een volièr. De voorgeschreven tentoonstellingskooi wordt op de afzonderlijk houderijrichtlijnen per vogelsoort aangegeven.

Identificatie en registratie.

Vogelsoorten die geplaatst zijn op de CITES appendix I en de EU bijlage A moeten voorzien zijn van een naadloos gesloten pootring waarop vermeld staat: de bond die de ring heeft afgegeven, het jaar waarin deze is afgegeven, de code NL, de ringdiameter, het kweeknummer van de fokker en het volgnummer. Daarnaast is een dergelijke ring voorzien van een breukzone.

Bij beschadiging van de ring door b.v. oprekken, zal de ring breken en onbruikbaar worden. Belangrijk is dat de juiste ringmaat is gebruikt.

De voorgeschreven ringdiameter is op de afzonderlijke houderijrichtlijnen voor iedere soort aangegeven.

Deze ringen moeten afzonderlijk worden besteld bij de NBvV

Er dient een administratie bijgehouden te worden waaruit blijkt aan wie een dergelijke ring is afgegeven.

Zolang de jonge vogels in uw bezit blijven, op het adres dat gelijk is aan die van de ouderdieren (die immers een EG-certificaat hebben) is een EG-certificaat voor die jongen nog niet noodzakelijk.

Zodra de jonge vogels van eigenaar wisselen dient u digitaal een EG-certificaat voor iedere vogel aan te vragen. Alleen als het EG-certificaat in uw bezit is mag de vogel het adres verlaten.

Alle vogelsoorten die voorkomen op de Europese soortenlijst, bijlage B, moeten om gehouden te mogen voorzien zijn van een naadloos gesloten pootring. Ook het beleid van de NBvV is er op gericht dat iedere vogel die bij haar leden in kooien, vluchten of volières worden gehouden tijdig voorzien wordt van een naadloos gesloten pootring. Deze ringen worden door de bond in eigen beheer vervaardigd. In de ring zijn gegevens gegraveerd die verwijzen naar het geboortjaar, het kweeknummer van de eerste eigenaar, de aanduiding van de bond en een volgnummer.

De voorgeschreven ringdiameter is op de afzonderlijke houderijrichtlijnen voor iedere soort vermeld.

De houder van een ongeringde vogelsoort dat geplaatst is op de bijlage B van de Europese soortenlijst moet kunnen aantonen hoe die de vogel in bezit is gekomen. De registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is. Deze vorm van registratie is voor de Papegaaien niet verplicht.

Aankoop en verkoop.

De aanschaf van een Papegaai als kooi- of volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf, zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt. Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels.

Voor overdracht (verkoop) en het vervoer van vogelsoorten die voorkomen op bijlage A heeft de vogelliefhebber per vogel een EG certificaat nodig. Dit EG certificaat kan digitaal worden aangevraagd via de site van de DR-Loket van het Ministerie van Economische Zaken. Indien de mogelijkheid om dit digitaal te doen niet voorhanden is, kan een papieren formulier worden aangevraagd. Een EG-certificaat wordt niet kosteloos verstrekt.

Omdat veel Papegaaien geplaatst zijn op de Europese soortenlijst, bijlage B, moet de verkoper voor iedere van deze verkochte vogels een overdrachtverklaring opstellen en een exemplaar daarvan beschikbaar stellen aan de koper. Daarnaast verdient het aanbeveling ook een kopie van deze houderijrichtlijn aan de koper beschikbaar te stellen.

Na aankoop van een vogel bij een fokker, moet deze tenminste gedurende een periode van vier weken in quarantaine worden gehouden. Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevedering geen ongewenste mijten bij zich draagt. Wenselijk is om naast een controle op de sekse van de dieren, ook op ziektes te laten controleren door middel van een bloedafname. De vogels laten testen op o.a. PBFD, PDD, Polyoma en Chlamydia.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE.

Bij de Papegaai is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder b.v. wordt vastgehouden en geen onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel. Een beet van een kaketoet is pijnlijker dan die van een papegaai of parkiet.

Papegaaiachtige vogels en parkieten kunnen veel geluid produceren.

Als deze bedrijfsmatig worden gehouden wordt het vogelverblijf een inrichting genoemd. (bedrijfsmatig is b.v. een op winst gerichte bedrijfsmatige exploitatie)

Dan is de Wet milieubeheer van toepassing.

Indien papegaaiachtige vogels en parkieten hobbymatig worden gehouden is er geen sprake van een Wet milieu-inrichting, maar geldt de Algemene Politie Verordening APV.

De APV regelt het volgende:

(Geluid)hinder door dieren:

Diegene die de zorg heeft voor een dier, moet voorkomen dat dit voor de omwonende of overigen voor de omgeving (geluid)hinder veroorzaakt.

Advies: raadpleeg voor de bouw van een vogelverblijf voor papegaaiachtige vogels en parkieten altijd eerst de Gemeente van uw woonplaats.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade.

In geval van ontsnapping is het twijfelachtig of de meeste Papegaaien enige kans van overleving hebben. De aanwezigheid van predatoren zal de ontwikkeling tot een invasieve soort tegen gaan.

Bovendien is het twijfelachtig of een Papegaaai gedurende de winterperiode in zijn eigen levensonderhoud kan voorzien.

Deze vogelsoort zal zich niet explosief in de natuur ontwikkelen noch schadelijk zijn voor de Nederlandse natuur en het Nederlands ecosysteem. Bij ontsnapping uit de volière of vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn, –ethiek & Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is deze algemene houderijrichtlijn opgesteld.

Literatuur

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volière- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volière- en kooivogels door leden van de NBvV.

Stichting Diergeneeskundig Memorandum, Tijdschrift Bijzondere Gezelschapsdieren, 2013-2

Adri van Kooten, Heinz Schnitke en Herman Kremer, *Papegaaien en Parkieten handboek 2013*, in 2 delen.

Joseph M. Forschaw, *Parrots of the World*, ISBN 978 1408130346

Josep del Hoyo, Andrew Elkott, Jordi Sargatal & David A. Christie, *Handbook of the Birds of the World.*, uitg.: Lynx Edicions, Spanje, 1997, deel 4, ISBN 8487334229

Thiely de Moor, *Papegaaien van A tot Z, alles wat u moet weten over het houden van papegaaien*, Bloemendaal uitgevers, 2007, ISBN 978 9077462362.

Prof. dr. Thijs Vriends *de Encyclopedie van grote papegaaien*, serie Over Dieren, Uitg. Welzo Media Producties, Warffum, 2002, ISBN 905821155X

Links.

www.ibc.lynxeds.com

www.dagboek.akala.nl

www.vogelindex.nl

www.akala.nl

www.caroona.creek.nl

Specifieke Houderijrichtlijn Bruinkoppapegaaï

2021, versie 1.2
NBvV code: L32.003.001

Taxonomische indeling

Klasse: Aves = vogels
Orde: Psittaciformes = papegaaiachtigen
Familie: Psittacidae
Geslacht: Poicephalus = langvleugel Afrikaanse papegaaïen

Afbeelding

zie NBvV Vogelindex

Soort: **Poicephalus cryptoxanthus cryptoxanthus**

Soorten/ondersoorten:

Er zijn twee ondersoorten:
Poicephalus c. zanzibaricus
Poicephalus c. tanganyika

Land van herkomst:

Het gebied van herkomst omvat het oosten van Zuid Afrika.

Oorspronkelijk biotoop:

Gebieden met open begroeiing, bosgebieden en mangrove-bossen.

Beschrijving vogel:

De vogelsoorten die gerekend worden tot het geslacht Poicephalus zijn Langvleugel papegaaïen en tevens Afrikaanse papegaaïen.

Er is weinig tot geen verschil in de kleur van de man of de pop. Vaak zijn de mannen wat forser dan de poppen.

De Bruinkoppapegaaï is 23 tot 24 cm. groot.

De bovensnavel is aan de basis hoornkleurig met een verloop naar zwart.

De ondersnavel is hoornkleurig. De naakte oogring is grijs. De iris van het oog is geel. De oorstreek is grijs.

De totale bevedering is overwegend groen.

De kop en nek zijn bruin, de kleur vloeit naar de rug toe over in groen. De onderzijde van de rug is lichtgroen.

De borst en buik zijn groen, soms met een blauwe waas over deze groene kleur.

Naar de onderstaart dekveren verloopt de groene kleur naar een lichtere tint groen.

De vleugelbocht en de ondervleugel dekveren zijn geel. De handpennen hebben een blauwe buitenvlag.

De staart is olijfbruin met groene omzoming. De onderzijde van de staart is grijs.

Status in relatie tot relevante wetgeving

Het houden van deze vogelsoort is toegelaten:

- a) onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoönosen) onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en

- artikel 8.4 eerste lid;
- b) onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:
onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;
  - c) onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);
  - d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie: Verordening (EU) Nr. 2019/2117 van 29 november 2019.

opmerkingen:

Alle soorten die gerekend worden tot het geslacht *Poicephalus* staan op de CITES appendix II en op de Europese soortenlijst, bijlage B.

In de versie 1.2 van 2019 is de rubriek Aankoop en Verkoop aangepast aan de nieuwste CITES verordening.

Status IUCN Red List:

De beschreven vogelsoort heeft de status Least Concern ver 3.1, 2012 = niet bedreigd.

Doelstelling houderijrichtlijn.

Het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met een vogelsoort dat wordt gerekend tot de volière- en kooivogels, vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtname van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met volière- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn voor de **Bruinkoppapegaai**

is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze vogelsoort gewaarborgd is. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het natuurlijk gedrag, het in stand houden van een goede gezondheid door het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte volière- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen. Vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van volière- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van deze natuurlijke gedragingen van de vogels. De manier waarop met deze kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de emoties en stressfactoren die de vogel ervaart. Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

Gezondheid.

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een Bruinkoppapegaai lang in een goede gezondheid verkeren.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij papegaaiachtigen bekend zijn.

Veel voorkomende ziekten bij papegaaien en parkieten zijn::

Virale aandoeningen;

Bacteriële en mycotische aandoeningen;

Parasitaire aandoeningen;

Voedingsgerelateerde stoornissen;

Vederafwijkingen;

Intoxicaties;

Reproductiestoornissen;

Overige frequent voorkomende aandoeningen zoals:

jicht, kropstase, luchtzakscheuren, tumoren, doorgroeien van snavel

Huisvesting.

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van voliëre- en kooivogels is opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Specifieke huisvestingsrichtlijnen voor de Bruinkoppapegaai.

Bruinkoppapegaaien worden bij voorkeur ondergebracht in een voor een groot gedeelte overdekte voliëre met daaraan gekoppeld een vorst en tochtvrij nachthok.

De hoogte van de voliëre moet minimaal twee meter zijn.

Bij voorkeur wordt één koppel in de voliëre gehouden . Tijdelijk kunnen daarin ook vliegvlugge jongen bijgelaten worden.

Voorkomen moet worden dat de temperatuur in de voliëre of nachthok daalt onder de 5° C. Het kan wenselijk zijn het nachthok bij te verwarmen.

Sociaal en soortspecifiek gedrag

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren is beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Voor de Bruinkoppapegaai is aanvullend onderstaand van toepassing:

Bruinkoppapegaaien zijn papegaaien die veel klauteren en klimmen. Zitstokken dienen van verschillende vorm en diameter te zijn. Hiermee wordt voorkomen dat er vergroeiingen aan de poten ontstaan. Daarnaast moeten de stokken zo geplaatst worden dat de uitwerpselen van de vogels niet het voer en drinkwater vervuilen.

De vlucht kan verrijkt worden met touwen, (schommel)takken en foerageermateriaal. Vooral dunne takken van fruitbomen en wilgen gaan niet alleen de verveling tegen, maar zijn ook een belangrijke aanvulling op het voedselaanbod.

Het fokken met de Bruinkoppapegaai

De Bruinkoppapegaaien zijn in het 4^e jaar broedrijp.

Het broedseizoen begint in december. De vogels doen 1 tot 2 broedronde per seizoen. Afrikaanse papegaaien zijn holtebroeders en dienen als nestkast te beschikken over een broedblok van 25 x 25 x 50 cm, met een invlieggat van 7 cm. Voorkomen moet worden dat het invlieggat pal op de zon staat. Het broedblok kan gemaakt zijn van 18 mm multiplex. Door deze dikte ontstaat een isolerende laag.

Afhankelijk van de grootte van de vogel heeft deze een langer nestblok nodig bij gelijkblijvende afmetingen.

De vogels maken niet zelf een nest. Onder in het broedblok kan een plaatje gelegd worden met een komvormige uitholling. Als nestmateriaal wordt een laagje houtkrullen van 5 cm. dikte gebruikt.

Gedurende de opfoktijd van de jongen kan dit een aantal keren worden verschoond

Er worden vier eieren gelegd die door de pop zelf worden uitgebroed.

De broedtijd is gemiddeld 28-29 dagen. Het uitkomstpercentage is 80%

De jongen worden door de ouders zelf gevoerd.

In de periode tot aan de jeugdruï is er geen opvallend sterftcijfer. In deze periode zijn de soortkenmerken nog niet zichtbaar.

Na 80 dagen zijn de jongen in zoverre zelfstandig dat ze bij de ouders weg kunnen (bijlage 1 van Besluit houders van dieren 2014).

Uit praktijkervaringen blijkt dat dit aantal dagen veel te kort is voor deze vogels. Ze moeten meer tijd krijgen om zich te socialiseren. Fokkers gaan uit van 63 – 84 dagen en na het uitvliegen moeten de jongen nog 3 weken bij hun ouders blijven.

Inventarisatie fokverslagen.

Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, mei 1987, blz. 211 e.v.

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er succesvol met de nominaatvorm van deze vogelsoort wordt gefokt.

Voeding, drinken en badwater.

De Afrikaanse papegaaien zijn zaad- en vruchteneters.

Voor deze vogels worden door de diverse voerfabrikanten van zaadmengsel een afzonderlijk zaadmengsel samengesteld dat zich kenmerkt door een licht mengsel van zaden waardoor het vetgehalte later is dan gangbare zaadmengsel voor papegaaien.

In het broedseizoen kan het vetgehalte iets worden verhoogd door toevoeging van zonnebloempitten.

Het zaadmengsel wordt aangevuld met eivoer, kiemzaad, fruit en groenvoer in de voer van b.v. vruchten, vijgen en accacia zaden..

Voor papegaaien is fabrieksmatige eivoer beschikbaar met een grove structuur en verrijkt met gedroogde insecten, gedroogde garnalen, rozenbottels, lijsterbessen en rozijnen.

Naast grit en kiezel wordt avi terra = bodemmineralen toegevoegd aan het voedsel aanbod.

Bruinkoppapegaaien hebben een lagere vochtopname dan zangvogels. Toch moet ook aan deze vogelsoorten vers drinkwater aangeboden worden. Bij toevoeging van vitamines aan het drinkwater moet de hoeveelheid drinkwater verdubbeld worden.

De vogels baden in open schalen..

Overigen.

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling.

Bruinkoppapegaaien die gaan deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling moeten vroegtijdig gewend raken aan de tentoonstellingskooi. Deze gewenning kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling.

De vogels worden tentoongesteld in grote klapkooien.

Identificatie en registratie.

Alle vogelsoorten die voorkomen op de Europese soortenlijst, bijlage B, moeten om gehouden te mogen voorzien zijn van een naadloos gesloten pootring. Ook het beleid van de NBvV is er op gericht dat iedere vogel die bij haar leden in kooien, vluchten of volières worden gehouden tijdig voorzien wordt van een naadloos gesloten pootring. Deze ringen worden door de bond in eigen beheer vervaardigd. In de ring zijn gegevens gegraveerd die verwijzen naar het geboortjaar, het kweeknummer van de eerste eigenaar, de aanduiding van de bond en een volgnummer.

De voorgeschreven ringdiameter is 7 mm. in stalen uitvoering

De houder van een ongeringde vogelsoort dat geplaatst is op de bijlage B van de Europese soortenlijst moet kunnen aantonen hoe die de vogel in bezit is gekomen.

De registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is. Deze registratie is voor de Bruinkoppapegaai niet verplicht.

Aankoop en Verkoop.

De aanschaf van Bruinkoppapegaaien als kooi- of volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt.

Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels.

Omdat de Bruinkoppapegaai geplaatst is op de Europese soortenlijst, bijlage B, moet de verkoper voor iedere verkochte vogel een overdrachtverklaring opstellen en een exemplaar daarvan beschikbaar stellen aan de koper.

Daarnaast verdient het aanbeveling ook een kopie van deze houderijrichtlijn aan de koper beschikbaar te stellen.

Na aankoop van een vogel bij een fokker, moet deze tenminste gedurende een periode van zes weken in quarantaine worden gehouden. Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevedering geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE.

Bij de Bruinkoppapegaaien is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder b.v. wordt vastgehouden en geen onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Papegaaiachtige vogels en parkieten kunnen veel geluid produceren.

Als deze bedrijfsmatig worden gehouden wordt het vogelverblijf een inrichting genoemd. (bedrijfsmatig is b.v. een op winst gerichte bedrijfsmatige exploitatie)

Dan is de Wet milieubeheer van toepassing.

Indien papegaaiachtige vogels en parkieten hobbymatig worden gehouden is er geen sprake van een Wet milieu-inrichting, maar geldt de Algemene Politie Verordening APV.

De APV regelt het volgende:

(Geluid)hinder door dieren:

Diegene die de zorg heeft voor een dier, moet voorkomen dat dit voor de omwonende of overigen voor de omgeving (geluid)hinder veroorzaakt.

Advies: raadpleeg voor de bouw van een vogelverblijf voor papegaaiachtige vogels en parkieten altijd eerst de Gemeente van uw woonplaats.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade.

In geval van ontsnapping is het twijfelachtig of Bruinkoppapegaaien enige kans van overleving hebben. De aanwezigheid van predatoren zal de ontwikkeling tot een invasieve soort tegen gaan.

Deze vogelsoort zal zich niet explosief in de natuur ontwikkelen noch schadelijk zijn voor de Nederlandse natuur en het Nederlands ecosysteem. Bij ontsnapping uit de volière of vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn,-ethiek en Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebber is deze houderijrichtlijn opgesteld.

Daarbij werd de praktijkervaring ingebracht door Willem de Leeuw, fokker van Afrikaanse papegaaien.

Literatuur.

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volière- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volière- en kooivogels door leden van de NBvV.

Stichting Diergeneeskundig Memorandum, Tijdschrift Bijzondere Gezelschapsdieren 2013-2

Adri van Kooten, Heinz Schmitke en Herman Kremer, *Papegaaien en Parkieten handboek 2013*, in 2 delen.

Joseph M. Forschaw, *Parrots of the World*, ISBN 978 1408130346

Thiely de Moor, *Papegaaien van A tot Z, alles wat u moet weten over het houden van papegaaien*, Bloemendaal uitgevers, 2007, ISBN 978 9077462362.

Josep del Hoyo, Andrew Elkott, Jordi Sargatal & David A. Christie, *Handbook of the Birds of the World.*, uitg.: Lynx Edicions, Spanje, 1997, deel 4, ISBN 8487334229

Links.

BirdLife International 2013. *Poicephalus cryptoxanthus*. The IUCN Red List of Threatened Species. Version 2015.2. <www.iucnredlist.org>.

www.poicephalus.nl

www.ibc.lynxeds.com

www.vogelindex.nl

Specifieke houderijrichtlijn

Meyers Papegaai

2021, versie 1.2
NBvV code L. 32.003.002

Taxonomische indeling

Klasse: Aves = vogels
Orde: Psittaciformes = papegaaiachtigen
Familie: Psittacidae
Geslacht: Poicephalus = langvleugel-
Afrikaanse papegaaien

Soort: **Poicephalus meyeri meyeri**

Soorten/ondersoorten:

Een zijn vijf ondersoorten

Land van herkomst:

Angola, Namibia.

Oorspronkelijk biotoop:

Droge gebieden in de buurt van riviertjes of ander water.

Beschrijving vogel:

De vogelsoorten die gerekend worden tot het geslacht Poicephalus zijn Langvleugel papegaaien en tevens Afrikaanse papegaaien.

De grootte van de Meyers Papegaai is 21 cm.

Er is geen verschil tussen de man en de pop wat kleur betreft.

De snavel is zwart. Om het oog is de oogring, gevormd door de naakte huid, zwart.

De iris is oranje met een zwarte pupil.

Het voorhoofd heeft vanaf de snavelbasis een gele vlek welke naar het midden van de kop in een punt uitloopt. De bevedering van de kop, rug en bovenborst is licht grijsbruin. De stuit is lichtblauw.

De onderborst en buik zijn lichtgroen met een blauwe waas. De dijbeen bevedering is lichtgroen.

De vleugelslagpennen zijn grijsbruin, lichtblauw omzoomd. De vleugelboog, de kleine vleugeldekveren en de ondervleugel dekveren zijn geel.

De poten zijn grijs met donkere nagels.

Status in relatie tot relevante wetgeving

Het houden van deze vogelsoort is toegelaten:

- a) onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoönosen) onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;
- b) onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:
onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;
- c) onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);
- d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie: Verordening (EU) Nr. 2019/2117 van 29 november 2019.

opmerkingen:

Alle soorten die gerekend worden tot het geslacht *Poicephalus* staan op de CITES appendix II en op de Europese soortenlijst, bijlage B.

In de versie 1.2 van 2019 is de rubriek Aankoop en Verkoop aangepast aan de nieuwste CITES verordening.

Status IUCN Red List:

De beschreven vogelsoort heeft de status Least Concern ver 3.1, 2012 = niet bedreigd.

Doelstelling houderijrichtlijn.

Het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met een vogelsoort dat wordt gerekend tot de volière- en kooivogels, vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtname van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met volière- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn voor de Meijers Papegaai is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze vogelsoort gewaarborgd is. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het natuurlijk gedrag, het in stand houden van een goede gezondheid door het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte volière- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen. Vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van volièr- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van de normale gedragingen² van de vogels. De manier waarop met deze kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de emoties en stressfactoren die de vogel ervaart. Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

Gezondheid.

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een Meijers Papegaai lang in een goede gezondheid verkeren.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij papegaaiachtigen bekend zijn.

Veel voorkomende ziekten bij papegaaien en parkieten zijn::

Virale aandoeningen;

Bacteriële en mycotische aandoeningen;

Parasitaire aandoeningen;

Voedingsgerelateerde stoornissen;

Vederafwijkingen;

Intoxicaties;

Reproductiestoornissen;

Overige frequent voorkomende aandoeningen zoals:

jicht, kropstase, luchtzakscheuren, tumoren, doorgroeien van snavel

Huisvesting.

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van volièr- en kooivogels is opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Specifieke huisvestingsrichtlijnen voor de Meijers Papegaai.

Meijers Papegaaien worden bij voorkeur ondergebracht in een voor een groot gedeelte overdekte volièr met daaraan gekoppeld een vorst en tochtvrij nachthok.

De hoogte van de volièr moet minimaal twee meter zijn.

Bij voorkeur wordt één koppel in de volièr gehouden . Tijdelijk kunnen daarin ook vliegvlugge jongen bijgeplaatst worden.

Voorkomen moet worden dat de temperatuur in de volièr of nachthok daalt onder de 5° C.

Sociaal en soortspecifiek gedrag.

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren is beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV. Voor de Meijers Papegaai is aanvullend onderstaand van toepassing:

---

² Cie DE&W NBvV, Monografie "Het communiceren met kooi- en volièrevogels", 2020, uitgave NBvV Documentnummer 2020 DE&W 04

Meijers Papegaaien zijn papegaaien die veel klauteren en klimmen. Zitstokken dienen van verschillende vorm en diameter te zijn. Hiermee wordt voorkomen dat er vergroeiingen aan de poten ontstaan. Daarnaast moeten de stokken zo geplaatst worden dat de uitwerpselen van de vogels niet het voer en drinkwater vervuilen.

De vlucht kan verrijkt worden met touwen, (schommel)takken en foerageermateriaal. Vooral dunne takken van fruitbomen en wilgen gaan niet alleen de verveling tegen, maar zijn ook een belangrijke aanvulling op het voedselaanbod.

Het fokken met de Meijers Papegaai.

De Meijers Papegaaien zijn in het 4^e jaar broedrijp.

Het broedseizoen begint in december. De vogels doen 1 tot 2 broedronden per seizoen.

Afrikaanse papegaaien zijn holtebroeders en dienen als nestkast te beschikken over een broedblok van 25 x 25 x 50 cm, met een invlieggat van 7 cm. Dit broedblok kan gemaakt zijn van 18 mm multiplex. Door deze dikte ontstaat een isolerende laag.

Afhankelijk van de grootte van de vogel heeft deze een langer nestblok nodig bij gelijkblijvende afmetingen.

De vogels maken niet zelf een nest. Onder in het broedblok kan een plaatje gelegd worden met een komvormige uitholling. Als nestmateriaal wordt een laagje houtkrullen van 5 cm. dikte gebruikt.

Gedurende de opfoktijd van de jongen kan dit een aantal keren worden verschoond

Er worden vier eieren gelegd die door de pop zelf worden uitbroed.

De broedtijd is gemiddeld 28-29 dagen. Het uitkomstpercentage is 80%

De jongen worden door de ouders zelf gevoerd.

In de periode tot aan de jeugdruï is er geen opvallend sterftcijfer. In deze periode zijn de soortkenmerken nog niet zichtbaar.

Na 77 dagen zijn de jongen in zoverre zelfstandig dat ze bij de ouders weg kunnen (bijlage 1 van Besluit houders van dieren 2014).

Uit praktijkervaringen blijkt dat dit aantal dagen veel te kort is voor deze vogels. Ze moeten meer tijd krijgen om zich te socialiseren. Fokkers gaan uit van 63 – 84 dagen en na het uitvliegen moeten de jongen nog 3 weken bij hun ouders blijven.

Inventarisatie fokverslagen.

Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, juni 1985, blz. 268 e.v.

Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, 1997, blz. 244 e.v.

Tijdschrift Parkieten Sociëteit, 1986, no. 7/8. Blz. 225 e.v.

Tijdschrift parkieten Sociëteit, 1989, no.3, blz. 85 e.v.

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er succesvol met de nominaatvorm van deze vogelsoort wordt gefokt.

Voeding, drinken en badwater

De Afrikaanse papegaaien zijn zaad- en vruchteneters.

Voor deze vogels worden door de diverse voerfabrikanten van zaadmengsel een afzonderlijk zaadmengsel samengesteld dat zich kenmerkt door een mengsel van zaden (Afrikaanse papegaaien mix) waardoor het vetgehalte hoger is dan gangbare zaadmengsel voor papegaaien.

In het broedseizoen kan het vetgehalte iets worden verhoogd door toevoeging van noten.

Het zaadmengsel wordt aangevuld met eivoer, kiemzaad, fruit en groenvoer in de voer van b.v. vruchten, vijgen en accacia zaden. Ook een halfrijpe maiskolf is een goede aanvulling op het fruitmix.

Voor papegaaien is fabrieksmatige eivoer beschikbaar met een grove structuur en verrijkt met gedroogde insecten, gedroogde garnalen, rozenbottels, lijsterbessen en rozijnen.

Naast grit en kiezel wordt avi terra = bodemmineralen toegevoegd aan het voedsel aanbod. Meyers Papegaaien hebben een lagere vochtopname dan zangvogels. Toch moet ook aan deze vogelsoorten vers drinkwater aangeboden worden. Bij toevoeging van vitamines aan het drinkwater moet de hoeveelheid drinkwater verdubbeld worden.

De vogels baden in open schalen..

Overigen.

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling.

Meijers Papegaaien die gaan deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling moeten vroegtijdig gewend raken aan de tentoonstellingskooi. Deze gewenning kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling.

De vogels worden tentoongesteld in grote klapkooien.

Identificatie en registratie.

Alle vogelsoorten die voorkomen op de Europese soortenlijst, bijlage B, moeten omgehouden te mogen voorzien zijn van een naadloos gesloten pootring. Ook het beleid van de NBvV is erop gericht dat iedere vogel die bij haar leden in kooien, vluchten of volières worden gehouden tijdig voorzien wordt van een naadloos gesloten pootring. Deze ringen worden door de bond in eigen beheer vervaardigd. In de ring zijn gegevens gegraveerd die verwijzen naar het geboortjaar, het kweeknummer van de eerste eigenaar, de aanduiding van de bond en een volgnummer.

De voorgeschreven ringdiameter is 7 mm. in stalen uitvoering

De houder van een ongeringde vogelsoort dat geplaatst is op de bijlage B van de Europese soortenlijst moet kunnen aantonen hoe die de vogel in bezit is gekomen.

De registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is. Deze registratie is voor de Meijers Papegaai niet verplicht.

Aankoop en Verkoop.

De aanschaf van Meijers Papegaaien als kooi- of volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt.

Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels.

Omdat de Meijers Papegaai geplaatst is op de Europese soortenlijst, bijlage B, moet de verkoper voor iedere verkochte vogel een overdrachtverklaring opstellen en een exemplaar daarvan beschikbaar stellen aan de koper.

Daarnaast verdient het aanbeveling ook een kopie van deze houderijrichtlijn aan de koper beschikbaar te stellen.

Na aankoop van een vogel bij een fokker, moet deze tenminste gedurende een periode van zes weken in quarantaine worden gehouden. Nauwkeurige observatie is nodig om vast te

stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevedering geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE.

Bij de Meijers Papegaaien is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder b.v. wordt vastgehouden en geen onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Papegaaiachtige vogels en parkieten kunnen veel geluid produceren.

Als deze bedrijfsmatig worden gehouden wordt het vogelverblijf een inrichting genoemd. (bedrijfsmatig is b.v. een op winst gerichte bedrijfsmatige exploitatie)

Dan is de Wet milieubeheer van toepassing.

Indien papegaaiachtige vogels en parkieten hobbymatig worden gehouden is er geen sprake van een Wet milieu-inrichting, maar geldt de Algemene Politie Verordening APV.

De APV regelt het volgende:

(Geluid)hinder door dieren:

Diegene die de zorg heeft voor een dier, moet voorkomen dat dit voor de omwonende of overigen voor de omgeving (geluid)hinder veroorzaakt.

Advies: raadpleeg voor de bouw van een vogelverblijf voor papegaaiachtige vogels en parkieten altijd eerst de Gemeente van uw woonplaats.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade.

In geval van ontsnapping is het twijfelachtig of Meijers Papegaaien enige kans van overleving hebben. De aanwezigheid van predatoren zal de ontwikkeling tot een invasieve soort tegen gaan.

Deze vogelsoort zal zich niet explosief in de natuur ontwikkelen noch schadelijk zijn voor de Nederlandse natuur en het Nederlands ecosysteem. Bij ontsnapping uit de volière of vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn, –ethiek en Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is deze houderijrichtlijn opgesteld.

Daarbij werd de praktijkervaring ingebracht door Willem de Leeuw, H. Weitering, fokkers van Afrikaanse papegaaien.

Literatuur.

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volière- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volière- en kooivogels door leden van de NBvV.

Stichting Diergeneeskundig Memorandum, Tijdschrift Bijzondere Gezelschapsdieren 2013-2

Joseph M. Forschaw, Parrots of the World, ISBN 978 1408130346

Adri van Kooten, Heinz Schnitke en Herman Kremer, *Papegaaien en Parkieten handboek 2013*, in 2 delen

Thiely de Moor, *Papegaaien van A tot Z, alles wat u moet weten over het houden van papegaaien*, Bloemendaal uitgevers, 2007, ISBN 978 9077462362.

Josep del Hoyo, Andrew Elkott, Jordi Sargatal & David A. Christie, *Handbook of the Birds of the World.*, uitg.: Lynx Edicions, Spanje, 1997, deel 4, ISBN 8487334229

Links.

BirdLife International 2012. *Poicephalus meyeri*. The IUCN Red List of Threatened Species. Version 2015.2. <www.iucnredlist.org>.

www.poicephalus.nl

www.ibc.lynxeds.com

www.vogelindex.nl

Specifieke houderijrichtlijn Kaapse papegaai

2021, versie 1.2

NBvV code L. 32.003.007

Taxonomische indeling

Klasse: Aves = vogels
Orde: Psittaciformes = papegaaiachtigen
Familie: Psittacidae
Geslacht: Poicephalus = langvleugel-
Afrikaanse papegaaien

Soort: **Poicephalus robustus robustus**

Soorten/ondersoorten:

Een zijn geen ondersoorten

Land van herkomst:

Oost-Zuid Afrika.

Oorspronkelijk biotoop:

Vooraf de Yellow Tree bossen en andere vruchtdragende bomen.

Foto Erik van Kooten

Beschrijving vogel:

De vogelsoorten die gerekend worden tot het geslacht

Poicephalus zijn Langvleugel papegaaien en tevens Afrikaanse papegaaien.

De grootte van de Kaapse Papegaai is 29 - 30 cm.

Er is een klein verschil tussen de man en de pop wat kleur betreft.

De man:

De snavel is hoornkleurig grijs. De iris is zwart met een zwarte pupil.

Het voorhoofd van de man is olijfgroen. De kopbevedering is geelachtig bruin. Deze kleur loopt door in de nek. De rug en stuit zijn groen.

De hals is geelachtig bruin, dit loopt iets uit in de bovenborst. De borst en buik zijn helder groen/blauw.

Het onderlichaam en de onderstaart dekveren zijn groen. De pootbevedering is oranjerood.

De vleugeldekenveren zijn donkergroen met een blauwe was. De grote vleugelpennen zijn zwart.

De vleugelboog is oranjerood. De staartpennen zijn zwart.

De poten zijn bruinachtig grijs met donkere nagels.

De pop:

De pop heeft dezelfde kenmerken als de man, maar heeft een kleine oranje rode voorhoofdband .

Status in relatie tot relevante wetgeving.

Het houden van deze vogelsoort is toegelaten:

- a) onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoönosen) onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;
- b) onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:
onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;
- c) onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);
- d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie: Verordening (EU) Nr. 2019/2117 van 29 november 2019.

opmerkingen:

Alle soorten die gerekend worden tot het geslacht *Poicephalus* staan op de CITES appendix II en op de Europese soortenlijst, bijlage B.

In de versie 1.2 van 2019 is de rubriek Aankoop en Verkoop aangepast aan de nieuwste CITES verordening.

Status IUCN Red List:

De beschreven vogelsoort heeft de status Least Concern ver 3.1, 2012 = niet bedreigd.

Doelstelling houderijrichtlijn.

Het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met een vogelsoort dat wordt gerekend tot de voliëre- en kooivogels, vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met voliëre- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn voor de **Kaapse Papegaai**

is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze vogelsoort gewaarborgd is. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het natuurlijk gedrag, het in stand houden van een goede gezondheid door het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte voliëre- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen. Vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van volièr- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van de normale gedragingen³ van de vogels. De manier waarop met deze kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de emoties en stressfactoren die de vogel ervaart. Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

Gezondheid.

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een Kaapse Papegaai lang in een goede gezondheid verkeren.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij papegaaiachtigen bekend zijn.

Veel voorkomende ziekten bij papegaaien en parkieten zijn::

Virale aandoeningen;

Bacteriële en mycotische aandoeningen;

Parasitaire aandoeningen;

Voedingsgerelateerde stoornissen;

Vederafwijkingen;

Intoxicaties;

Reproductiestoornissen;

Overige frequent voorkomende aandoeningen zoals:

jicht, kropstase, luchtzakscheuren, tumoren, doorgroeien van snavel

Huisvesting.

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van volièr- en kooivogels is opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Specifieke huisvestingsrichtlijnen voor de Kaapse Papegaai.

Kaapse Papegaaien worden bij voorkeur ondergebracht in een voor een groot gedeelte overdekte volièr met daaraan gekoppeld een vorst en tochtvrij nachthok.

De hoogte van de volièr moet minimaal twee meter zijn.

Bij voorkeur wordt één koppel in de volièr gehouden.

Tijdelijk kunnen daarin ook vliegvlugge jongen bijgelaten worden.

Voorkomen moet worden dat de temperatuur in de volièr of nachthok daalt onder de 5° C.

Sociaal en soortspecifiek gedrag.

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren is beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

---

³ Cie DE&W NBvV, Monografie "Het communiceren met kooi- en volièrevogels", 2020, uitgave NBvV Documentnummer 2020 DE&W 04

Voor de Kaapse Papegaai is aanvullend onderstaand van toepassing:

Kaapse Papegaaien zijn papegaaien die veel klauteren en klimmen. Zitstokken dienen van verschillende vorm en diameter te zijn. Hiermee wordt voorkomen dat er vergroeiingen aan de poten ontstaan. Daarnaast moeten de stokken zo geplaatst worden dat de uitwerpselen van de vogels niet het voer en drinkwater vervuilen.

De vlucht kan verrijkt worden met touwen, (schommel)takken en foerageermateriaal. Vooral dunne takken van fruitbomen en wilgen gaan niet alleen de verveling tegen, maar zijn ook een belangrijke aanvulling op het voedselaanbod.

Het fokken met de Kaapse Papegaai.

De Kaapse Papegaaien zijn in het 5e jaar broedrijp.

Het broedseizoen met vogels die in volières worden gehouden is niet per maand aan te geven.

Ze kunnen iedere maand wel met het broedseizoen beginnen. De vogels doen 1 broedronde per seizoen.

Afrikaanse papegaaien zijn holtebroeders en dienen als nestkast te beschikken over een broedblok van 30 x 30 x 70 cm, met een invlieggat van 10 cm. Dit broedblok kan gemaakt zijn van 18 mm multiplex. Door deze dikte ontstaat een isolerende laag.

Afhankelijk van de grootte van de vogel heeft deze een langer nestblok nodig bij gelijkblijvende afmetingen.

De vogels maken niet zelf een nest. Onder in het broedblok kan een plaatje gelegd worden met een komvormige uitholling. Als nestmateriaal wordt een laagje houtkrullen van 5 cm. dikte gebruikt.

Gedurende de opfoktijd van de jongen kan dit een aantal keren worden verschoond

Er worden als regel drie eieren gelegd die door de pop zelf worden uitgebroed.

De broedtijd is gemiddeld 28-29 dagen. Het uitkomstpercentage is 85%

De jongen worden door de ouders zelf gevoerd.

In de periode tot aan de jeugdruï is er geen opvallend sterftcijfer. In deze periode zijn de soortkenmerken nog niet zichtbaar.

Na 81 dagen zijn de jongen in zoverre zelfstandig dat ze bij de ouders weg kunnen (bijlage 1 van Besluit houders van dieren 2014).

Uit praktijkervaringen blijkt dat dit aantal dagen kort is voor deze vogels. Ze moeten meer tijd krijgen om zich te socialiseren. Na het uitvliegen moeten de jongen nog minimaal 3 weken bij hun ouders blijven.

Inventarisatie fokverslagen.

Parkieten Sociëteit 1988, no. 11, blz. 335 e.v.

Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, juni 1998, blz. 27

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er succesvol met de nominaatvorm van deze vogelsoort wordt gefokt.

Voeding, drinken en badwater.

De Afrikaanse papegaaien zijn zaad- en vruchteneters.

Voor deze vogels worden door de diverse voerfabrikanten van zaadmengsel een afzonderlijk biologische zaadmengsel samengesteld dat zich kenmerkt door een licht mengsel van zaden (Afrikaanse papegaaien mix) waardoor het vetgehalte lager is dan

gangbare zaadmengsel voor papegaaien. De verhouding tussen noten, gepelde zonnebloempitten en bloesems is dan aangepast.

In het broedseizoen kan het vetgehalte iets worden verhoogd door toevoeging van zonnebloempitten.

Het zaadmengsel wordt aangevuld met eivoer, kiemzaad, fruit en groenvoer in de voer van b.v. vruchten, vijgen en accacia zaden..

Voor papegaaien is fabrieksmatige eivoer beschikbaar met een grove structuur en verrijkt met gedroogde insecten, gedroogde garnalen, rozenbottels, lijsterbessen en rozijnen.

Een andere voermethode is het verstrekken van biologische pellets. Deze vormen dan 70% van de voeding. 30% van de voeding vormen dan zaadmengsels. Een deel hiervan wordt in het broedseizoen vervangen door kiemzaden en een beetje eivoer en opfokpoeder.

Naast grit en kiezel wordt avi terra = bodemmineralen toegevoegd aan het voedsel aanbod.

Kaapse Papegaaien hebben een lagere vochtopname dan zangvogels. Toch moet ook aan deze vogelsoorten vers drinkwater aangeboden worden. Bij toevoeging van vitamines aan het drinkwater moet de hoeveelheid drinkwater verdubbeld worden.

De vogels baden in open schalen..

Overigen.

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling.

Kaapse Papegaaien die gaan deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling moeten vroegtijdig gewend raken aan de tentoonstellingskooi. Deze gewenning kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling.

De vogels worden tentoongesteld in grote klapkooien.

Identificatie en registratie.

Alle vogelsoorten die voorkomen op de Europese soortenlijst, bijlage B, moeten om gehouden te mogen voorzien zijn van een naadloos gesloten pootring.

Ook het beleid van de NBvV is er op gericht dat iedere vogel die bij haar leden in kooien, vluchten of volières worden gehouden tijdig voorzien worden van een naadloos gesloten pootring. Deze ringen worden door de bond in eigen beheer vervaardigd. In de ring zijn gegevens gegraveerd die verwijzen naar het geboortjaar, het kweeknummer van de eerste eigenaar, de aanduiding van de bond en een volgnummer.

De voorgeschreven ringdiameter is 9 mm. in stalen uitvoering

De houder van een ongeringde vogelsoort dat geplaatst is op de bijlage B van de Europese soortenlijst moet kunnen aantonen hoe die de vogel in bezit is gekomen.

De registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is. Deze registratie is voor de Kaapse Papegai niet verplicht.

Aankoop en Verkoop.

De aanschaf van Kaapse Papegaaien als volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt.

Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels.

Omdat de Kaapse papegaai geplaatst is op de Europese soortenlijst, bijlage B, moet de verkoper voor iedere verkochte vogel een overdrachtverklaring opstellen en een exemplaar daarvan beschikbaar stellen aan de koper.

Daarnaast verdient het aanbeveling ook een kopie van deze houderijrichtlijn aan de koper beschikbaar te stellen.

Na aankoop van een vogel bij een fokker, moet deze tenminste gedurende een periode van zes weken in quarantaine worden gehouden. Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevedering geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Een aankoopkeuring door een dierenarts is aan te bevelen. Tijdens dit onderzoek kan naast het lichamelijke onderzoek ook bloed en swaps worden afgenomen evenals ontlasting voor parasitologie, bacteriologie en viraal onderzoek.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE.

Bij de Kaapse Papegaaien is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder b.v. wordt vastgehouden en geen onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Papegaaiachtige vogels en parkieten kunnen veel geluid produceren.

Als deze bedrijfsmatig worden gehouden wordt het vogelverblijf een inrichting genoemd. (bedrijfsmatig is b.v. een op winst gerichte bedrijfsmatige exploitatie)

Dan is de Wet milieubeheer van toepassing.

Indien papegaaiachtige vogels en parkieten hobbymatig worden gehouden is er geen sprake van een Wet milieu-inrichting, maar geldt de Algemene Politie Verordening APV.

De APV regelt het volgende:

(Geluid)hinder door dieren:

Diegene die de zorg heeft voor een dier, moet voorkomen dat dit voor de omwonende of overigen voor de omgeving (geluid)hinder veroorzaakt.

Advies: raadpleeg voor de bouw van een vogelverblijf voor papegaaiachtige vogels en parkieten altijd eerst de Gemeente van uw woonplaats.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade.

In geval van ontsnapping is het twijfelachtig of Kaapse Papegaaien enige kans van overleving hebben. De aanwezigheid van predatoren zal de ontwikkeling tot een invasieve soort tegen gaan.

Deze vogelsoort zal zich niet explosief in de natuur ontwikkelen noch schadelijk zijn voor de Nederlandse natuur en het Nederlands ecosysteem. Bij ontsnapping uit de volière of vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn,-ethiek en Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is deze houderijrichtlijn opgesteld.

Daarbij werd de praktijkervaring ingebracht door E.A.W. van Kooten, fokker van Kaapse papegaaien.

Literatuur.

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volière- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volière- en kooivogels door leden van de NBvV.

Stichting Diergeneeskundig Memorandum, Yijdschrift Bijzondere Gezelschapsdieren 2013-2

Rotschie, Harrison and Harrison, *Avian Medicine Principles and application*, ISBN 0963699601

Adri van Kooten, Heinz Schnitke en Herman Kremer, *Papegaaien en Parkieten handboek 2013*, in 2 delen.

Joseph M. Forschaw, *Parrots of the World*, ISBN 978 1408130346

Thiely de Moor, *Papegaaien van A tot Z, alles wat u moet weten over het houden van papegaaien*, Bloemendaal uitgevers, 2007, ISBN 978 9077462362.

Josep del Hoyo, Andrew Elkott, Jordi Sargatal & David A. Christie, *Handbook of the Birds of the World.*, uitg.: Lynx Edicions, Spanje, 1997, deel 4, ISBN 8487334229

Dieter Hoppe, Peter Welcke, *Langflugelpapageien*, ISBN 978 38001 47861

Prof. Mike Perrin, *Parrots of Africa, Madagascar en the Mascarene Islands*, 2012, ISBN 978 186814 5522

Links.

BirdLife International 2014. *Poicephalus robustus*. The IUCN Red List of Threatened Species.

Version 2015.2. <www.iucnredlist.org>.

www.ibc.lynxeds.com

www.vogelindex.nl

www.poicephalus.nl

Specifieke houderijrichtlijn Rueppell's Papegaai

2021, versie 1.2

NBvV code L. 32.003.005

Taxonomische indeling

Klasse: Aves = vogels
Orde: Psittaciformes = papegaaiaachtigen
Familie: Psittacidae
Geslacht: Poicephalus = langvleugel Afrikaanse papegaaien

Soort: **Poicephalus rueppellii**

Soorten/ondersoorten:

Een zijn geen ondersoorten

Land van herkomst:

Angola, Namibia.

Oorspronkelijk biotoop:

Droge gebieden in de buurt van riviertjes of ander water.

Beschrijving vogel:

De vogelsoorten die gerekend worden tot het geslacht Poicephalus zijn Langvleugel papegaaien en tevens Afrikaanse papegaaien.

De grootte van de Rueppells Papegaai is 22 – 23 cm.

Er is verschil tussen de man en de pop wat kleur betreft.

De man:

De snavel is zwart. Om het oog is de oogring, gevormd door de naakte huid, zwart.

De iris is oranje met een zwarte pupil.

De zijkanten van de kop, kin en bovenbuik zijn zilvergrijs. De bevedering van de kop is donkerzwart bruin. De oorstreek is zilverachtig. De nek, rug en stuit zijn donkerzwart bruin.

De vleugels en stuit laten soms een blauwe waas zien.

De buik is minder donker dan de rug. De bevedering van de dijen zijn oranjegeel van kleur.

De vleugelboog en de kleine vleugel dekveren zijn geel. Ook de ondervleugel dekveren zijn geel.

De poten zijn bruinachtig grijs.

De pop:

De pop heeft dezelfde kenmerken als de man, maar wijkt af op onderstaande veervelden:

De pop heeft een kobaltblauwe stuit. Ook de onderbuik en onderstaart dekveren zijn kobaltblauw.

Status in relatie tot relevante wetgeving.

Het houden van deze vogelsoort is toegelaten:

- a) onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoönosen) onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;
- b) onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:
onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;
- c) onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);
- d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie: Verordening (EU) Nr. 2019/2117 van 29 november 2019.

opmerkingen:

Alle soorten die gerekend worden tot het geslacht *Poicephalus* staan op de CITES appendix II en op de Europese soortenlijst, bijlage B.

In de versie 1.2 van 2019 is de rubriek Aankoop en Verkoop aangepast aan de nieuwste CITES richtsnoer.

Status IUCN Red List:

De beschreven vogelsoort heeft de status Least Concern ver 3.1, 2012 = niet bedreigd.

Doelstelling houderijrichtlijn.

Het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met een vogelsoort dat wordt gerekend tot de voliëre- en kooivogels, vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met voliëre- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn voor de **Rueppells Papegaai**

is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze vogelsoort gewaarborgd is. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het natuurlijk gedrag, het in stand houden van een goede gezondheid door het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte voliëre- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen. Vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van volière- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van de normale gedragingen⁴ van de vogels. De manier waarop met deze kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de emoties en stressfactoren die de vogel ervaart. Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

Gezondheid.

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een Rueppells Papegaai lang in een goede gezondheid verkeren.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij papegaaiachtigen bekend zijn.

Veel voorkomende ziekten bij papegaaien en parkieten zijn::

Virale aandoeningen;

Bacteriële en mycotische aandoeningen;

Parasitaire aandoeningen;

Voedingsgerelateerde stoornissen;

Vederafwijkingen;

Intoxicaties;

Reproductiestoornissen;

Overige frequent voorkomende aandoeningen zoals:

jicht, kropstase, luchtzakscheuren, tumoren, doorgroeien van snavel

Huisvesting.

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van volière- en kooivogels is opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Specifieke huisvestingsrichtlijnen voor de Rueppells Papegaai.

Rueppells Papegaaien worden bij voorkeur ondergebracht in een voor een groot gedeelte overdekte volière met daaraan gekoppeld een vorst en tochtvrij nachthok.

De hoogte van de volière moet minimaal twee meter zijn.

Bij voorkeur wordt één koppel in de volière gehouden . Tijdelijk kunnen daarin ook vliegvlugge jongen bijgelaten worden.

Voorkomen moet worden dat de temperatuur in de volière of nachthok daalt onder de 5° C.

Sociaal en soortspecifiek gedrag.

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren is beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze wordt uitgegeven door de NBvV.

---

⁴ Cie DE&W NBvV, Monografie "Het communiceren met kooi- en volièrevogels", 2020, uitgave NBvV Documentnummer 2020 DE&W 04

Voor de Ruepells Papegaai is aanvullend onderstaand van toepassing:
Rueppells Papegaaien zijn papegaaien die veel klauteren en klimmen. Zitstokken dienen van verschillende vorm en diameter te zijn. Hiermee wordt voorkomen dat er vergroeiingen aan de poten ontstaan. Daarnaast moeten de stokken zo geplaatst worden dat de uitwerpselen van de vogels niet het voer en drinkwater vervuilen.
De vlucht kan verrijkt worden met touwen, (schommel)takken en foerageermateriaal. Vooral dunne takken van fruitbomen en wilgen gaan niet alleen de verveling tegen, maar zijn ook een belangrijke aanvulling op het voedselaanbod.

Het fokken met de Rueppells Papegaai.

De Rueppells Papegaaien zijn in het 4^e jaar broedrijp.
Het broedseizoen begint in december. De vogels doen 1 tot 2 broedronden per seizoen.
Afrikaanse papegaaien zijn holtebroeders en dienen als nestkast te beschikken over een broedblok van 25 x 25 x 50 cm, met een invlieggat van 7 cm. Dit broedblok kan gemaakt zijn van 18 mm multiplex. Door deze dikte ontstaat een isolerende laag.
Afhankelijk van de grootte van de vogel heeft deze een langer nestblok nodig bij gelijkblijvende afmetingen.
De vogels maken niet zelf een nest. Onder in het broedblok kan een plaatje gelegd worden met een komvormige uitholling. Als nestmateriaal wordt een laagje houtkrullen van 5 cm. dikte gebruikt.
Gedurende de opfoktijd van de jongen kan dit een aantal keren worden verschoond
Er worden vier eieren gelegd die door de pop zelf worden uitgebroed.
De broedtijd is gemiddeld 28-29 dagen. Het uitkomstpercentage is 80%
De jongen worden door de ouders zelf gevoerd.
In de periode tot aan de jeugdruï is er geen opvallend sterftcijfer. In deze periode zijn de soortkenmerken nog niet zichtbaar.

Na 80 dagen zijn de jongen in zoverre zelfstandig dat ze bij de ouders weg kunnen (bijlage 1 van Besluit houders van dieren 2014).
Uit praktijkervaringen blijkt dat dit aantal dagen veel te kort is voor deze vogels. Ze moeten meer tijd krijgen om zich te socialiseren. Fokkers gaan uit van 63 – 84 dagen en na het uitvliegen moeten de jongen nog 3 weken bij hun ouders blijven.

Inventarisatie fokverslagen.

Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, juni 1989, blz. 248
Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, april 2009, blz. 111 e.v.
Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, maart 2009, blz. 85

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er succesvol met de nominaatvorm van deze vogelsoort wordt gefokt.

Voeding, drinken en badwater.

De Afrikaanse papegaaien zijn zaad- en vruchteneters.
Voor deze vogels worden door de diverse voerfabrikanten van zaadmengsel een afzonderlijk zaadmengsel samengesteld dat zich kenmerkt door een licht mengsel van zaden (Afrikaanse papegaaien mix) waardoor het vetgehalte later is dan gangbare zaadmengsel voor papegaaien.

In het broedseizoen kan het vetgehalte iets worden verhoogd door toevoeging van zonnebloempitten.

Het zaadmengsel wordt aangevuld met eivoer, kiemzaad, fruit en groenvoer in de voer van b.v. vruchten, vijgen en accacia zaden..

Voor papegaaien is fabrieksmatige eivoer beschikbaar met een grove structuur en verrijkt met gedroogde insecten, gedroogde garnalen, rozenbottels, lijsterbessen en rozijnen.

Naast grit en kiezel wordt avi terra = bodemmineralen toegevoegd aan het voedsel aanbod. Rueppells Papegaaien hebben een lagere vochtopname dan zangvogels. Toch moet ook aan deze vogelsoorten vers drinkwater aangeboden worden. Bij toevoeging van vitamines aan het drinkwater moet de hoeveelheid drinkwater verdubbeld worden.

De vogels baden in open schalen..

Overigen.

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling.

Rueppells Papegaaien die gaan deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling moeten vroegtijdig gewend raken aan de tentoonstellingskooi. Deze gewenning kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling.

De vogels worden tentoongesteld in grote klapkooien.

Identificatie en registratie.

Alle vogelsoorten die voorkomen op de Europese soortenlijst, bijlage B, moeten om gehouden te mogen voorzien zijn van een naadloos gesloten pootring.

Ook het beleid van de NBvV is er op gericht dat iedere vogel die bij haar leden in kooien, vluchten of volières worden gehouden tijdig voorzien worden van een naadloos gesloten pootring. Deze ringen worden door de bond in eigen beheer vervaardigd. In de ring zijn gegevens gegraveerd die verwijzen naar het geboortjaar, het kweeknummer van de eerste eigenaar, de aanduiding van de bond en een volgnummer.

De voorgeschreven ringdiameter is 7 mm. in stalen uitvoering

De houder van een vogelsoort dat geplaatst is op de bijlage B van de Europese soortenlijst moet kunnen aantonen hoe die de vogel in bezit is gekomen.

De registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is. Deze registratie is voor de Rueppells Papegaai niet verplicht.

Aankoop en Verkoop.

De aanschaf van Rueppells Papegaaien als kooi- of volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt. Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels.

Omdat de Rueppells papegaai geplaatst is op de Europese soortenlijst, bijlage B, moet de verkoper voor iedere verkochte vogel een overdrachtverklaring opstellen en een exemplaar daarvan beschikbaar stellen aan de koper.

Daarnaast verdient het aanbeveling ook een kopie van deze houderijrichtlijn aan de koper beschikbaar te stellen.

Na aankoop van een vogel bij een fokker, moet deze tenminste gedurende een periode van zes weken in quarantaine worden gehouden. Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevederling geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE.

Bij de Rueppells Papegaaien is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder b.v. wordt vastgehouden en geen onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Papegaaiachtige vogels en parkieten kunnen veel geluid produceren.

Als deze bedrijfsmatig worden gehouden wordt het vogelverblijf een inrichting genoemd. (bedrijfsmatig is b.v. een op winst gerichte bedrijfsmatige exploitatie)

Dan is de Wet milieubeheer van toepassing.

Indien papegaaiachtige vogels en parkieten hobbymatig worden gehouden is er geen sprake van een Wet milieu-inrichting, maar geldt de Algemene Politie Verordening APV.

De APV regelt het volgende:

(Geluid)hinder door dieren:

Diegene die de zorg heeft voor een dier, moet voorkomen dat dit voor de omwonende of overigen voor de omgeving (geluid)hinder veroorzaakt.

Advies: raadpleeg voor de bouw van een vogelverblijf voor papegaaiachtige vogels en parkieten altijd eerst de Gemeente van uw woonplaats.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade.

In geval van ontsnapping is het twijfelachtig of Rueppells Papegaaien enige kans van overleving hebben. De aanwezigheid van predatoren zal de ontwikkeling tot een invasieve soort tegen gaan.

Deze vogelsoort zal zich niet explosief in de natuur ontwikkelen noch schadelijk zijn voor de Nederlandse natuur en het Nederlands ecosysteem. Bij ontsnapping uit de volière of vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn,-ethiek en Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is deze houderijrichtlijn opgesteld.

Daarbij werd de praktijkervaring ingebracht door Willem de Leeuw, fokker van Afrikaanse papegaaien.

Literatuur.

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volière- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volière- en kooivogels door leden van de NBvV.

Stichting Diergeneeskundig Memorandum, Tijdschrift Bijzondere Gezelschapsdieren 2013-2

Adri van Kooten, Heinz Schnitke en Herman Kremer, *Papegaaien en Parkieten handboek 2013*, in 2 delen.

Joseph M. Forschaw, *Parrots of the World*, ISBN 978 1408130346

Thiely de Moor, *Papegaaien van A tot Z, alles wat u moet weten over het houden van papegaaien*, Bloemendaal uitgevers, 2007, ISBN 978 9077462362.

Josep del Hoyo, Andrew Elkott, Jordi Sargatal & David A. Christie, *Handbook of the Birds of the World.*, uitg.: Lynx Edicions, Spanje, 1997, deel 4, ISBN 8487334229

Links.

BirdLife International 2014. *Poicephalus rueppellii*. The IUCN Red List of Threatened Species.

Version 2015.2. <www.iucnredlist.org>.

www.ibc.lynxeds.com

www.vogelindex.nl

www.poicephalus.nl

Specifieke houderijrichtlijn Roodbuikpapegaai

2021, versie 1.2

NBvV code L. 32.003.003

Taxonomische indeling

Klasse: Aves = vogels
Orde: Psittaciformes = papegaaiachtigen
Familie: Psittacidae
Geslacht: Poicephalus = langvleugel-
Afrikaanse papegaaien

Soort: **Poicephalus rufiventris rufiventris**

Soorten/ondersoorten:

Een ondersoort is de *Poicephalus rufiventris pallidus*

Land van herkomst:

Het gebied van herkomst omvat de landen Ethiopia, Keynia
Somalia, Tanzania.

Oorspronkelijk biotoop:

Vooral savanne, doornbosjes, gebieden met acaccia- en
baobab bomen vormen het oorspronkelijke biotoop.

Beschrijving vogel:

De vogelsoorten die gerekend worden tot het geslacht
Poicephalus zijn Langvleugel papegaaien en tevens Afrikaanse papegaaien.
De kop, rug en vleugels zijn grijsachtig bruin. De snavel is zwart.
Rond het oog bevindt zich een zwarte oogring, de iris van het oog is rood
De rug is geelgroen met een blauwe tint.
De poten zijn grijs.
De man heeft een oranje borst en buik en is ook onder de vleugels oranje.
De pop heeft een grijsgroene borst en buikkleur en is onder de vleugels grijs.

Status in relatie tot relevante wetgeving

Het houden van deze vogelsoort is toegelaten:

- a) onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en
zoönosen) onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en
artikel 8.4 eerste lid;
- b) onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:
onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als
gezelschapsdier, blz. 43;
- c) onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten
onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);

d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie: Verordening (EU) Nr. 2019/2117 van 29 november 2019.

opmerkingen:

Alle soorten die gerekend worden tot het geslacht *Poicephalus* staan op de CITES appendix II en op de Europese soortenlijst, bijlage B.

In de versie 1.2 van 2019 is de rubriek Aankoop en Verkoop aangepast aan de nieuwste CITES richtsnoer.

Status IUCN Red List:

De beschreven vogelsoort heeft de status Least Concern ver 3.1, 2012 = niet bedreigd.

Doelstelling houderijrichtlijn.

Het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met een vogelsoort dat wordt gerekend tot de volière- en kooivogels, vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met volière- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn voor de **Roodbuik papegaai**

is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze vogelsoort gewaarborgd is. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het natuurlijk gedrag, het in stand houden van een goede gezondheid door het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte volière- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen. Vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van volière- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van de normale gedragingen⁵ van de vogels. De manier waarop met deze kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de emoties en stressfactoren die de vogel ervaart. Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

---

⁵ Cie DE&W NBvV, Monografie "Het communiceren met kooi- en volièrevogels", 2020, uitgave NBvV Documentnummer 2020 DE&W 04

Gezondheid

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een Roodbuik papegaai lang in een goede gezondheid verkeren.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij papegaaiachtigen bekend zijn.

Veel voorkomende ziekten bij papegaaien en parkieten zijn::

Virale aandoeningen;

Bacteriële en mycotische aandoeningen;

Parasitaire aandoeningen;

Voedingsgerelateerde stoornissen;

Vederafwijkingen;

Intoxicaties;

Reproductiestoornissen;

Overige frequent voorkomende aandoeningen zoals:

jicht, kropstase, luchtzakscheuren, tumoren, doorgroeien van snavel

Huisvesting

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van volière- en kooivogels is opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBVV.

Specifieke huisvestingsrichtlijnen voor de Roodbuik papegaai

Roodbuik papegaaien worden bij voorkeur ondergebracht in een voor een groot gedeelte overdekte volière met daaraan gekoppeld een vorst en tochtvrij nachthok.

De hoogte van de volière moet minimaal twee meter zijn.

Bij voorkeur wordt één koppel in de volière gehouden . Tijdelijk kunnen daarin ook vliegvlugge jongen bijgeplaatst worden.

Voorkomen moet worden dat de temperatuur in de volière of nachthok daalt onder de 5° C.

Sociaal en soortspecifiek gedrag

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren is beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBVV.

Voor de Roodbuik papegaai is aanvullend onderstaand van toepassing:

Roodbuik papegaaien zijn papegaaien die veel klauteren en klimmen. Zitstokken dienen van verschillende vorm en diameter te zijn. Hiermee wordt voorkomen dat er vergroeiingen aan de poten ontstaan. Daarnaast moeten de stokken zo geplaatst worden dat de uitwerpselen van de vogels niet het voer en drinkwater vervuilen.

De vlucht kan verrijkt worden met touwen, (schommel)takken en foerageermateriaal. Vooral dunne takken van fruitbomen en wilgen gaan niet alleen de verveling tegen, maar zijn ook een belangrijke aanvulling op het voedselaanbod.

Het fokken met de Roodbuik papegaai

De Roodbuik papegaaien zijn in het 4^e jaar broedrijp.

Het broedseizoen begint in december. De vogels doen 1 tot 2 broedronden per seizoen.

Afrikaanse papegaaien zijn holtebroeders en dienen als nestkast te beschikken over een broedblok van 25 x 25 x 50 cm, met een invlieggat van 7 cm. Voorkomen moet worden dat het invlieggat pal op de zon staat. Het broedblok kan gemaakt zijn van 18 mm multiplex. Door deze dikte ontstaat een isolerende laag.

Afhankelijk van de grootte van de vogel heeft deze een langer nestblok nodig bij gelijkblijvende afmetingen.

De vogels maken niet zelf een nest. Onder in het broedblok kan een plaatje gelegd worden met een komvormige uitholling. Als nestmateriaal wordt een laagje houtkrullen van 5 cm. dikte gebruikt.

Gedurende de opfoktijd van de jongen kan dit een aantal keren worden verschoond

Er worden vier eieren gelegd die door de pop zelf worden uitgebroed.

De broedtijd is gemiddeld 28-29 dagen. Het uitkomstpercentage is 80%

De jongen worden door de ouders zelf gevoerd.

In de periode tot aan de jeugdruï is er geen opvallend sterftcijfer. In deze periode zijn de soortkenmerken nog niet zichtbaar.

Na 77 dagen zijn de jongen in zoverre zelfstandig dat ze bij de ouders weg kunnen (bijlage 1 van Besluit houders van dieren 2014).

Uit praktijkervaringen blijkt dat dit aantal dagen veel te kort is voor deze vogels. Ze moeten meer tijd krijgen om zich te socialiseren. Fokkers gaan uit van 63 – 84 dagen en na het uitvliegen moeten de jongen nog 3 weken bij hun ouders blijven.

Inventarisatie fokverslagen

Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, maart 1982, blz. 100 e.v.

Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, juli 1987, blz. 312

Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, maart 2009, blz. 85

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er succesvol met de nominaatvorm van deze vogelsoort wordt gefokt.

Voeding, drinken en badwater

De Afrikaanse papegaaien zijn zaad- en vruchteneters.

Voor deze vogels worden door de diverse voerfabrikanten van zaadmengsel een afzonderlijk zaadmengsel samengesteld dat zich kenmerkt door een licht mengsel van zaden waardoor het vetgehalte later is dan gangbare zaadmengsel voor papegaaien.

In het broedseizoen kan het vetgehalte iets worden verhoogd door toevoeging van zonnebloempitten.

Het zaadmengsel wordt aangevuld met eivoer, kiemzaad, fruit en groenvoer in de voer van b.v. vruchten, vijgen en accacia zaden..

Voor papegaaien is fabrieksmatige eivoer beschikbaar met een grove structuur en verrijkt met gedroogde insecten, gedroogde garnalen, rozenbottels, lijsterbessen en rozijnen.

Naast grit en kiezel wordt avi terra = bodemmineralen toegevoegd aan het voedsel aanbod. Roodbuik papegaaien hebben een lagere vochtopname dan zangvogels. Toch moet ook aan deze vogelsoorten vers drinkwater aangeboden worden. Bij toevoeging van vitamines aan het drinkwater moet de hoeveelheid drinkwater verdubbeld worden.

De vogels baden in open schalen..

Overigen

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling

Roodbuik papegaaien die gaan deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling moeten vroegtijdig gewend raken aan de tentoonstellingskooi. Deze gewenning kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling.

De vogels worden tentoongesteld in grote klapkooien.

Identificatie en registratie

Alle vogelsoorten die voorkomen op de Europese soortenlijst, bijlage B, moeten om gehouden te mogen voorzien zijn van een naadloos gesloten pootring.

Ook het beleid van de NBvV is er op gericht dat iedere vogel die bij haar leden in kooien, vluchten of volières worden gehouden tijdig voorzien worden van een naadloos gesloten pootring. Deze ringen worden door de bond in eigen beheer vervaardigd. In de ring zijn gegevens gegraveerd die verwijzen naar het geboortjaar, het kweeknummer van de eerste eigenaar, de aanduiding van de bond en een volgnummer.

De voorgeschreven ringdiameter is 7 mm. in stalen uitvoering

De houder van een vogelsoort dat geplaatst is op de bijlage B van de Europese soortenlijst moet kunnen aantonen hoe die de vogel in bezit is gekomen.

De registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is. Deze registratie is voor de Roodbuik papegaai niet verplicht.

Aankoop en Verkoop.

De aanschaf van Roodbuik papegaaien als kooi- of volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt. Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels.

Omdat de Roodbuik papegaai geplaatst is op de Europese soortenlijst, bijlage B, moet de verkoper voor iedere verkochte vogel een overdrachtverklaring opstellen en een exemplaar daarvan beschikbaar stellen aan de koper.

Daarnaast verdient het aanbeveling ook een kopie van deze houderijrichtlijn aan de koper beschikbaar te stellen.

Na aankoop van een vogel bij een fokker, moet deze tenminste gedurende een periode van vier weken in quarantaine worden gehouden. Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevedering geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE.

Bij de Roodbuik papegaaien is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder b.v. wordt vastgehouden en geen onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Papegaaiachtige vogels en parkieten kunnen veel geluid produceren.

Als deze bedrijfsmatig worden gehouden wordt het vogelverblijf een inrichting genoemd. (bedrijfsmatig is b.v. een op winst gerichte bedrijfsmatige exploitatie)

Dan is de Wet milieubeheer van toepassing.

Indien papegaaiachtige vogels en parkieten hobbymatig worden gehouden is er geen sprake van een Wet milieu-inrichting, maar geldt de Algemene Politie Verordening APV.

De APV regelt het volgende:

(Geluid)hinder door dieren:

Diegene die de zorg heeft voor een dier, moet voorkomen dat dit voor de omwonende of overigen voor de omgeving (geluid)hinder veroorzaakt.

Advies: raadpleeg voor de bouw van een vogelverblijf voor papegaaiachtige vogels en parkieten altijd eerst de Gemeente van uw woonplaats.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade

In geval van ontsnapping is het twijfelachtig of Roodbuik papegaaien enige kans van overleving hebben. De aanwezigheid van predatoren zal de ontwikkeling tot een invasieve soort tegen gaan.

Deze vogelsoort zal zich niet explosief in de natuur ontwikkelen noch schadelijk zijn voor de Nederlandse natuur en het Nederlands ecosysteem. Bij ontsnapping uit de volière of vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn,-ethiek en Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is deze houderijrichtlijn opgesteld.

Daarbij werd de praktijkervaring ingebracht door Willem de Leeuw, fokker van Afrikaanse papegaaien.

Literatuur

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volière- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volière- en kooivogels door leden van de NBvV.

Stichting Diergeneeskundig Memorandum, Tijdschrift Bijzondere Gezelschapsdieren 2013-2

Joseph M. Forschaw, *Parrots of the World*, ISBN 978 1408130346

Thiely de Moor, *Papegaaien van A tot Z, alles wat u moet weten over het houden van papegaaien*, Bloemendaal uitgevers, 2007, ISBN 978 9077462362.

Josep del Hoyo, Andrew Elkott, Jordi Sargatal & David A. Christie, *Handbook of the Birds of the World.*, uitg.: Lynx Edicions, Spanje, 1997, deel 4, ISBN 8487334229

Adri van Kooten, Heinz Schnitke en Herman Kremer, *Papegaaien en Parkieten handboek 2013*, in 2 delen.

del Hoyo, J., Collar, N.J., Christie, D.A., Elliott, A. and Fishpool, L.D.C. 2014. *HBW and BirdLife International Illustrated Checklist of the Birds of the World. Volume 1: Non-passerines*. Lynx Edicions BirdLife International, Barcelona, Spain and Cambridge, UK.

Links

BirdLife International. 2016. *Poicephalus rufiventris*. The IUCN Red List of Threatened Species 2016: e.T22685312A93067459 www.iucnredlist.org

www.ibc.lynxeds.com

www.vogelindex.nl

www.poicephalus.nl

Specifieke houderijrichtlijn Bonte Boertje

2021, versie 1.2
NBvV code L. 31.03.004

Taxonomische indeling

Klasse: Aves = vogels
Orde: Psittaciformes = papegaaiaachtigen
Familie: Psittacidae
Geslacht: Poicephalus = langvleugel-
Afrikaanse papegaien

Soort: **Poicephalus senegalus senegalus**

Soorten/ondersoorten:

Er zijn twee ondersoorten
Poicephalus s. mesotypus
Poicephalus s. versteri

Land van herkomst:

Middenwesten van Afrika, van Senegal tot het noorden van Kameroen.

Oorspronkelijk biotoop:

Savannen met bomen en open bos.

Beschrijving vogel:

De vogelsoorten die gerekend worden tot het geslacht Poicephalus zijn Langvleugel papegaaien en tevens Afrikaanse papegaaien.

Het Bonte Boertje heeft als synoniem: Senegalpapegaaai

Er is weinig tot geen verschil in de kleur van de man of de pop.

Het Bonte Boertje is 23 cm. groot.

De bovensnavel is aan de basis hoornkleurig met een verloop naar zwart.

De ondersnavel is hoornkleurig. De naakte oogring is zwart. De iris van het oog is geel, de pupil is zwart. De oorstreek is licht zilverachtig

De kop en nek zijn grijs tot donkergrijs, de kleur vloeit naar de rug toe over in groen. De onderzijde van de rug is lichtgroen.

De borst heeft een groene driehoek met de punt richting onderlichaam. De onderborst en buik zijn geel. De flanken kunnen een oranje kleur laten zien.

De vleugel zijn donkergroen en de pennen zijn licht omzoomd.

De ondervleugel dekveren en de onderstaart dekveren zijn heldergeel.

De staartbevedering is bruinachtig groen.

De poten zijn donkergrijs.

Status in relatie tot relevante wetgeving

Het houden van deze vogelsoort is toegelaten:

- a) onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoönosen) onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;
- b) onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:
onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;
- c) onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);
- d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie: Verordening (EU) Nr. 2019/2117 van 29 november 2019.

opmerkingen:

Alle soorten die gerekend worden tot het geslacht *Poicephalus* staan op de CITES appendix II en op de Europese soortenlijst, bijlage B.

In de versie 1.2 van 2019 is de rubriek Aankoop en Verkoop aangepast aan de nieuwste CITES verordeningen.

Status IUCN Red List:

De beschreven vogelsoort heeft de status Least Concern ver 3.1, 2012 = niet bedreigd.

Doelstelling houderijrichtlijn.

Het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met een vogelsoort dat wordt gerekend tot de voliëre- en kooivogels, vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met voliëre- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn voor het **Bonte Boertje** is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze vogelsoort gewaarborgd is. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het natuurlijk gedrag, het in stand houden van een goede gezondheid, door het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte voliëre- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen. Vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van volière- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van de normale gedragingen⁶ van de vogels. De manier waarop met deze kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de emoties en stressfactoren die de vogel ervaart. Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

Gezondheid.

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een Bonte Boertje lang in een goede gezondheid verkeren.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij papegaaiachtigen bekend zijn.

Veel voorkomende ziekten bij papegaaien en parkieten zijn::

Virale aandoeningen;

Bacteriële en mycotische aandoeningen;

Parasitaire aandoeningen;

Voedingsgerelateerde stoornissen;

Vederafwijkingen;

Intoxicaties;

Reproductiestoornissen;

Overige frequent voorkomende aandoeningen zoals:

jicht, kropstase, luchtzakscheuren, tumoren, doorgroeien van snavel

Huisvesting.

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van volière- en kooivogels is opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Specifieke huisvestingsrichtlijnen voor het Bonte Boertje.

Bonte Boertjes worden bij voorkeur ondergebracht in een voor een groot gedeelte overdekte volière met daaraan gekoppeld een vorst en tochtvrij binnenhok. Ook worden ze wel ondergebracht in grote kooien die binnen staan opgesteld. De afmetingen van zo'n kooi kunnen 120x80x80 cm zijn.

De hoogte van een volière moet minimaal twee meter zijn.

Bij voorkeur wordt één koppel in de volière of kooi gehouden. Tijdelijk kunnen daarin ook vliegvlugge jongen bijgelaten worden.

Voorkomen moet worden dat de temperatuur in de volière of binnenhok daalt onder de 5° C.

Het kan wenselijk zijn het nachthok bij te verwarmen.

Sociaal en soortspecifiek gedrag.

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren is beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

---

⁶ Cie DE&W NBvV, Monografie "Het communiceren met kooi- en volièrevogels", 2020, uitgave NBvV Documentnummer 2020 DE&W 04

Voor het Bonte Boertje is aanvullend onderstaand van toepassing:

Bonte Boertjes zijn papegaaien die veel klauteren en klimmen. Zitstokken dienen van verschillende vorm en diameter te zijn. Hiermee wordt voorkomen dat er vergroeiingen aan de poten ontstaan. Daarnaast moeten de stokken zo geplaatst worden dat de uitwerpselen van de vogels niet het voer en drinkwater vervuilen.

De vlucht kan verrijkt worden met touwen, (schommel)takken en foerageermateriaal. Vooral dunne takken van fruitbomen en wilgen gaan niet alleen de verveling tegen, maar zijn ook een belangrijke aanvulling op het voedselaanbod.

Bonte Boertjes zijn luidruchtig vogels die als ze buiten in een volière worden gehouden voor overlast naar de burens toe kunnen zorgen.

Het fokken met het Bonte Boertje.

Het Bonte Boertje zijn in het 4e jaar broedrijp.

Het broedseizoen begint in het najaar. Gelet op het broedseizoen broeden de vogels binnen in een verwarmde omgeving. De vogels doen 1 tot 2 (soms 3) broedronde per seizoen.

Afrikaanse papegaaien zijn holtebroeders en dienen als nestkast te beschikken over een broedblok van 25 x 25 x 50 – 60 cm, met een invlieggat van 7 cm. Voorkomen moet worden dat het invlieggat pal op de zon staat. Het broedblok kan gemaakt zijn van 18 mm multiplex.

Door deze dikte ontstaat een isolerende laag.

Afhankelijk van de grootte van de vogel heeft deze een langer nestblok nodig bij gelijkblijvende afmetingen.

De vogels maken niet zelf een nest. Onder in het broedblok kan een plaatje gelegd worden met een komvormige uitholling. Als nestmateriaal wordt een laagje houtkrullen van 5 cm. dikte gebruikt.

Gedurende de opfoktijd van de jongen kan dit een aantal keren worden verschoond

Er worden vier tot vijf eieren gelegd die door de pop zelf worden uitbroed.

De broedtijd is gemiddeld 28-29 dagen. Het uitkomstpercentage is 50 - 80%

De jongen worden door de ouders zelf gevoerd.

In de periode tot aan de jeugdruï is er geen opvallend sterftcijfer. In deze periode zijn de soortkenmerken nog niet zichtbaar.

Na 79 dagen zijn de jongen in zoverre zelfstandig dat ze bij de ouders weg kunnen (bijlage 1 van Besluit houders van dieren 2014).

Inventarisatie fokverslagen.

Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, mei 1979, blz. 209 e.v.

Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, okt. 1984, blz. 448

Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, jan. 1999, blz. 16 e.v.

Tijdschrift Parkieten Sociëteit 1988, no. 12, blz. 16 e.v.

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er succesvol met de nominaatvorm van deze vogelsoort wordt gefokt.

Voeding, drinken en badwater.

De Afrikaanse papegaaien zijn zaad- en vruchteneters.

Voor deze vogels worden door de diverse voerfabrikanten van zaadmengsel een afzonderlijk zaadmengsel samengesteld dat zich kenmerkt door een licht mengsel van grotere zaden waardoor het vetgehalte later is dan gangbare zaadmengsel voor papegaaien. In het zaadmengsel kunnen ook pinda's in de dop aanwezig zijn.

In het broedseizoen kan het vetgehalte iets worden verhoogd door toevoeging van zonnebloempitten.

Het zaadmengsel wordt aangevuld met eivoer, kiemzaad, fruit en groenvoer in de vorm van b.v. vruchten, vijgen en acacia zaden. Ook banaan, wortel broccoli, appel en druiven worden gegeten.

Voor papegaaien is fabrieksmatige eivoer beschikbaar met een grove structuur en verrijkt met gedroogde insecten, gedroogde garnalen, rozenbottels, lijsterbessen en rozijnen.

Naast grit en kiezel wordt avi terra = bodemmineralen toegevoegd aan het voedsel aanbod.

Bonte Boertjes hebben een lagere vochtopname dan zangvogels. Toch moet ook aan deze vogelsoorten vers drinkwater aangeboden worden. Bij toevoeging van vitamines aan het drinkwater moet de hoeveelheid drinkwater verdubbeld worden.

De vogels baden soms in open schalen. Een douche of af en toe bespuiten met lauw water vinden ze fijner.

Overigen.

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling.

Bonte Boertjes die gaan deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling moeten vroegtijdig gewend raken aan de tentoonstellingskooi. Deze gewenning kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling.

De vogels worden tentoongesteld in grote klapkooien.

Identificatie en registratie.

Alle vogelsoorten die voorkomen op de Europese soortenlijst, bijlage B, moeten omgehouden te mogen voorzien zijn van een naadloos gesloten pootring.

Ook het beleid van de NBvV is erop gericht dat iedere vogel die bij haar leden in kooien, vluchten of volières worden gehouden tijdig voorzien worden van een naadloos gesloten pootring. Deze ringen worden door de bond in eigen beheer vervaardigd. In de ring zijn gegevens gegraveerd die verwijzen naar het geboortjaar, het kweeknummer van de eerste eigenaar, de aanduiding van de bond en een volgnummer.

De voorgeschreven ringdiameter is 7 mm. in rvs stalen uitvoering. Na 8 dagen moet begonnen worden met het passen van de ring, na 10 dagen kunnen vaak al wel geringd worden

De houder van een ongeringde vogelsoort dat geplaatst is op de bijlage B van de Europese soortenlijst moet kunnen aantonen hoe die de vogel in bezit is gekomen.

De registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is. Deze registratie is voor het Bonte Boertje niet verplicht.

Aankoop en Verkoop.

De aanschaf van Bonte Boertjes als kooi- of volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt.

Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels.

Omdat het Bonte Boertje geplaatst is op de Europese soortenlijst, bijlage B, moet de verkoper voor iedere verkochte vogel een overdrachtverklaring opstellen en een exemplaar daarvan beschikbaar stellen aan de koper.

Daarnaast verdient het aanbeveling ook een kopie van deze houderijrichtlijn aan de koper beschikbaar te stellen.

Na aankoop van een vogel bij een fokker, moet deze tenminste gedurende een periode van vier weken in quarantaine worden gehouden. Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevedering geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE.

Bij het Bonte Boertje is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder b.v. wordt vastgehouden en geen onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Papegaaiachtige vogels en parkieten kunnen veel geluid produceren.

Als deze bedrijfsmatig worden gehouden wordt het vogelverblijf een inrichting genoemd. (bedrijfsmatig is b.v. een op winst gerichte bedrijfsmatige exploitatie)

Dan is de Wet milieubeheer van toepassing.

Indien papegaaiachtige vogels en parkieten hobbymatig worden gehouden is er geen sprake van een Wet milieu-inrichting, maar geldt de Algemene Politie Verordening APV.

De APV regelt het volgende:

(Geluid)hinder door dieren:

Diegene die de zorg heeft voor een dier, moet voorkomen dat dit voor de omwonende of overigen voor de omgeving (geluid)hinder veroorzaakt.

Advies: raadpleeg voor de bouw van een vogelverblijf voor papegaaiachtige vogels en parkieten altijd eerst de Gemeente van uw woonplaats.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade.

In geval van ontsnapping is het twijfelachtig of Bonte Boertjes enige kans van overleving hebben. De aanwezigheid van predatoren zal de ontwikkeling tot een invasieve soort tegen gaan.

Deze vogelsoort zal zich niet explosief in de natuur ontwikkelen noch schadelijk zijn voor de Nederlandse natuur en het Nederlands ecosysteem. Bij ontsnapping uit de volière of vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn,-ethiek & Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is deze houderijrichtlijn opgesteld.

Daarbij werd de praktijkervaring ingebracht door leden van de vogelvereniging

“ De Vogelvriend” te Nieuwkuijk en door Jaap Versteeg, Willem de Leeuw, fokkers van Afrikaanse papegaaien.

Literatuur .

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volière- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volière- en kooivogels door leden van de NBvV.

Stichting Diergeneeskundig Memorandum, Tijdschrift Bijzondere Gezelschapsdieren 2013-2

Joseph M. Forschaw, Parrots of the World, ISBN 978 1408130346

Adri van Kooten, Heinz Schnitke en Herman Kremer, *Papegaaien en Parkieten handboek 2013*, in 2 delen.

Thiely de Moor, *Papegaaien van A tot Z, alles wat u moet weten over het houden van papegaaien*, Bloemendaal uitgevers, 2007, ISBN 978 9077462362.

Josep del Hoyo, Andrew Elkott, Jordi Sargatal & David A. Christie, *Handbook of the Birds of the World.*, uitg.: Lynx Edicions, Spanje, 1997, deel 4, ISBN 8487334229

Links

BirdLife International 2012. *Poicephalus senegalus*. The IUCN Red List of Threatened Species. Version 2014.3. <www.iucnredlist.org>.

www.poicephalus.nl

www.ibc.lynxeds.com

www.vogelindex.nl

Specifieke Houderijrichtlijn Illigers ara

2021, versie 1.2

NBvV code L. 32.008.016

Taxonomische indeling

Klasse: Aves = vogels
Orde: Psittaciformes = papegaaiaachtigen
Familie: Psittacidae
Geslacht: Primolius

Soort: **Primolius maracana**

Soorten/ondersoorten:

Er zijn geen ondersoorten genoemd.

Land van herkomst:

De landen van herkomst zijn Argentinië, Brazilië en Paraguay.

Oorspronkelijk biotoop:

Beboste gebieden, moerasgebieden en savannegebieden.

Beschrijving vogel:

De Illigers Ara heeft als synoniem: Maracana Ara.

De Illigers Ara is 30 cm. groot.

Het onderscheid tussen een man en pop is met het oog niet of nauwelijks waarneembaar.

Het verdient aanbeveling daartoe een endoscopisch onderzoek of een DNA onderzoek met behulp van veren te laten uitvoeren.

De algemene lichaamskleur is groen.

De snavel is zwart. De naakte huid achter de snavel en rond de ogen is wit en heeft dunne lijntjes die tot stand komen door kleine veertjes. Het iris is oranje-rood. De pupil is zwart.

Het voorhoofd heeft een smal roefbandje. De kruin van de kop is donkerblauw en loopt lichter blauw weg naar de wang- en oorstreek en naar de nek. De rugdek mantel is groen. In het midden van de rug bevindt zich een rode vlek. De stuit is blauw.

De keel, borst, flanken zijn groen. De buik is rood, de dijen zijn gedeeltelijk rood en groen, het onderlichaam is donkerblauw. Ook de onderstaartdekveren zijn donkerblauw.

De buitenste handpennen en de grote vleugelpennen zijn blauw.

De staartpennen zijn blauw. Onder de staart zijn de pennen donker geelachtig.

De pootkleur is vleeskleurig met donkere nagels.

Status in relatie tot relevante wetgeving

Het houden van deze vogelsoort is toegelaten:

- a) onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoönosen) onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;
- b) onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:
onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;
- c) onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);
- d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie: Verordening (EU) Nr. 2019/2117 van 29 november 2019.

opmerkingen:

De Illigers Ara is geplaatst op de CITES appendix I en de Europese soortenlijst bijlage A

Status IUCN Red List:

De beschreven vogelsoort heeft de status Near Threatened = gevoelig

Doelstelling houderijrichtlijn.

Het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met een vogelsoort dat wordt gerekend tot de voliëre- en kooivogels, vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtname van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met voliëre- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn voor de **Illigers Ara**

is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze vogelsoort gewaarborgd is. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het natuurlijk gedrag, het in stand houden van een goede gezondheid door het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte voliëre- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen. Vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van voliëre- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van de normale gedragingen⁷ van de vogels. De manier waarop met deze kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de

---

⁷ Cie DE&W NBvV, Monografie "Het communiceren met kooi- en voliërevogels", 2020, uitgave NBvV Documentnummer 2020 DE&W 04

emoties en stressfactoren die de vogel ervaart. Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

Gezondheid.

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een Illigers Ara lang in een goede gezondheid verkeren.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij papegaaiachtigen bekend zijn.

Veel voorkomende ziekten bij papegaaien en parkieten zijn::

Virale aandoeningen;

Bacteriële en mycotische aandoeningen;

Parasitaire aandoeningen;

Voedingsgerelateerde stoornissen;

Vederafwijkingen;

Intoxicaties;

Reproductiestoornissen;

Overige frequent voorkomende aandoeningen zoals:

jicht, kropstase, luchtzakscheuren, tumoren, doorgroeien van snavel

Huisvesting.

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van volière- en kooivogels is opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Specifieke huisvestingsrichtlijnen voor de Illigers Ara.

Illigers Ara's worden onder gebracht in goede metalen vluchten of metalen volières welke opgesteld staan in de buitenlucht.

Deze vluchten zijn bijvoorbeeld 300 x 100 x 200 cm (l.b.h).

In een vlucht wordt één koppel vogels ondergebracht en zijn geen andere vogelsoorten aanwezig.

Zo worden mogelijke problemen van agressie naar andere soorten voorkomen. Vooral in het broedseizoen kunnen ze agressief zijn t.o.v. partners. Alleen de jongen kunnen bij hun ouders blijven.

Iedere vlucht moet voorzien zijn van een vorstvrij nachthok. Zo nodig moet dit nachthok voorzien zijn van verwarming.

Sociaal en soortspecifiek gedrag.

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren is beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Voor de Illigers Ara is aanvullend onderstaand van toepassing:

Ara's zijn papegaaien die veel klauteren en klimmen. Zitstokken dienen van verschillende vorm en diameter te zijn. Hiermee wordt voorkomen dat er vergroeiingen aan de poten ontstaan. Daarnaast moeten de stokken zo geplaatst worden dat de uitwerpselen van de vogels niet het voer en drinkwater vervuilen.

De vlucht kan verrijkt worden met touwen, takken en foerageermateriaal. Vooral dunne takken van fruitbomen en wilgen gaan niet alleen de verveling tegen, maar zijn ook een belangrijke aanvulling op het voedselaanbod.

De Illigers Ara is een luidruchtige vogel. Men moet deze soort niet houden in de directe omgeving van omwonenden.

Het fokken met de Illigers Ara.

De Illigers Ara's zijn na het 3^e jaar broedrijp.

Het broedseizoen begint eind maart begin april. De vogels doen 1 broedronde per seizoen. Ara's zijn holtebroeders en deze soort dient als nestkast te beschikken over een broedblok van 30 x 30 x 80 - 100 cm, met een invlieggat van 15 cm.

Er worden drie tot vier eieren gelegd die door de pop zelf worden uitgebroed.

De broedtijd is gemiddeld 28 - 30 dagen. Het uitkomstpercentage is 80%

De jongen worden door de ouders zelf gevoerd.

In de periode tot aan de jeugdruï is er geen opvallend sterftcijfer. In deze periode zijn de soortkenmerken nog niet zichtbaar.

Na 100 dagen zijn de jongen in zoverre zelfstandig dat ze bij de ouders weg kunnen (bijlage 1 van Besluit houders van dieren 2014). De fokkers zelf houden 150 dagen aan.

Inventarisatie fokverslagen

Tijdschrift Parkieten Sociëteit, 1998, no.7, blz. 325 e.v.

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er succesvol met de nominaatvorm van deze vogelsoort wordt gefokt.

Voeding, drinken en badwater

De Ara's zijn zaad- en vruchteneters.

Voor deze vogels worden door de diverse voerfabrikanten van zaadmengsel een afzonderlijk zaadmengsel samengesteld dat zich kenmerkt door een mengsel van zaden waardoor het vetgehalte en eiwitgehalte hoger is dan gangbare zaadmengsel voor papegaaien.

In het broedseizoen kan het vetgehalte iets worden verhoogd door toevoeging van zonnebloempitten.

Het zaadmengsel wordt aangevuld met eivoer, kiemzaad, fruit en groenvoer.

Voor papegaaiachtigen is fabrieksmatige eivoer beschikbaar met een grove structuur en verrijkt met gedroogde insecten, gedroogde garnalen, rozenbottels, lijsterbessen en rozijnen.

Naast grit en kiezel wordt avi terra = bodem mineralen toegevoegd aan het voedsel aanbod. Ook kan Koudijs mix hiervoor gebruikt worden.

Ara's hebben een lagere vochtopname dan zangvogels. Toch moet ook aan deze vogelsoorten vers drinkwater aangeboden worden. Bij toevoeging van vitamines aan het drinkwater moet de hoeveelheid drinkwater verdubbeld worden.

De vogels baden niet graag in open schalen. Ze kunnen dagelijks met een sproeier nat gespoten worden. Ook een fikse regenbui is een probaat middel.

Overigen

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling

Illigers Ara's die gaan deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling moeten vroegtijdig gewend raken aan de tentoonstellingskooi. Deze gewenning kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling.

De Illigers Ara worden ondergebracht in een tentoonstellingsvolière.

Identificatie en registratie

Vogelsoorten die geplaatst zijn op de CITES appendix I en de EU bijlage A moeten voorzien zijn van een naadloos gesloten pootring waarop vermeld staat: de bond die de ring heeft afgegeven, het jaar waarin deze is afgegeven, de code NL, de ringdiameter, het kweeknummer van de fokker en het volgnummer. Daarnaast is een dergelijke ring voorzien van een breukzone.

Bij beschadiging van de ring door b.v. oprekken, zal de ring breken en onbruikbaar worden. Belangrijk is dat de juiste ringmaat is gebruikt.

De voorgeschreven ringmaat voor de Illigers Ara is 10 mm.

Deze ringen moeten afzonderlijk worden besteld bij de NBvV

Er dient een administratie bijgehouden te worden waaruit blijkt aan wie een dergelijke ring is afgegeven.

Zolang de jonge vogels in uw bezit blijven, op het adres dat gelijk is aan die van de ouderdieren (die immers een EG-certificaat hebben) is een EG-certificaat voor die jongen nog niet noodzakelijk.

Zodra de jonge vogels van eigenaar wisselen dient u digitaal een EG-certificaat voor iedere vogel aan te vragen. Alleen als het EG-certificaat in uw bezit is mag de vogel het adres verlaten.

Aanschaf

De aanschaf van Illigers Ara's 's als kooi- of volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt.

Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels.

Na aankoop van een vogel bij een fokker moet deze tenminste gedurende een periode van vier weken in quarantaine worden gehouden. Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevedering geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Wenselijk is ook om naast een controle op de sekse van de dieren ook op ziektes te laten controleren door middel van een bloedafname.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE

Bij de Illigers Ara is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op

de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder wordt vastgehouden en geen onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Bedenk daarbij wel dat in de broedtijd ook bij rustige vogels het contact tot een minimum moet worden beperkt, zeker waar het gaat om controle in het broedblok. Niet alleen de fokker kan verwond raken maar ook de pop en de jongen kunnen worden mishandeld of gedood.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade

In geval van ontsnapping is het twijfelachtig of Illigers Ara's enige kans van overleving hebben. De aanwezigheid van predatoren zal de ontwikkeling tot een invasieve soort tegen gaan.

Deze vogelsoort zal zich niet explosief in de natuur ontwikkelen noch schadelijk zijn voor de Nederlandse natuur en het Nederlands ecosysteem. Bij ontsnapping uit de volière of vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn en Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is deze houderijrichtlijn opgesteld.

Daarbij werd de praktijkervaring ingebracht door Harry Weitering, fokker van Ara' s.

Literatuur

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volière- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volière- en kooivogels door leden van de NBvV.

Stichting Diergeneeskundig Memorandum, Tijdschrift Bijzondere Gezelschapsdieren, 2013-2

Joseph M. Forschaw, *Parrots of the World*, ISBN 978 1408130346

Adri van Kooten, Heinz Schnitke en Herman Kremer, *Papegaaien en Parkieten handboek 2013*, in 2 delen.

Thiely de Moor, *Papegaaien van A tot Z, alles wat u moet weten over het houden van papegaaien*, Bloemendaal uitgevers, 2007, ISBN 978 9077462362.

Josep del Hoyo, Andrew Elkott, Jordi Sargatal & David A. Christie, *Handbook of the Birds of the World.*, uitg.: Lynx Edicions, Spanje, 1997, deel 4, ISBN 8487334229

Links.

BirdLife International 2013. *Primolius maracana*. The IUCN Red List of Threatened Species. Version 2015.2. <www.iucnredlist.org>.

www.ibc.lynxeds.com

www.vogelindex.nl

Specifieke houderijrichtlijn Desmarest's Vijgpapegaai

2021, versie 1.2

NBvV code N. 31.007.001

Taxonomische indeling

Klasse: Aves = vogels
Orde: Psittaciformes = papegaaiachtigen
Familie: Psittacidae
Geslacht: Psittaculirostris

Soort: **Psittaculirostris desmarestii desmarestii**

Soorten/ondersoorten:

Er zijn vijf ondersoorten:
Psittaculirostris d. occidentalis
Psittaculirostris d. blythii
Psittaculirostris d. intermedius
Psittaculirostris d. godmani
Psittaculirostris d. cervicalis

Land van herkomst:

De landen van herkomst is de noordwest kust van Nieuw Guinea.

Oorspronkelijk biotoop:

Bosgebieden en terreinen met open bosbestanden. gebieden met vrucht- en bloesemdragende bomen.

Beschrijving vogel:

De Desmarests Vijgpapegaai is 18 cm. groot.
Er is geen onderscheid tussen een man en pop.
De algemene lichaamskleur is overwegend groen.
De snavel is zwart. De naakte oogring is zwart. De iris van het oog is rood, de pupil is zwart.
Onder het oog bevindt zich een hemelsblauwe vlek.
Het voorhoofd en de teugel zijn oranje. De kop en nek zijn oranje geel. De bevedering aan de onderzijde van de nek laat een variabele blauwe tekening zien. De wangen en de oorstreek zijn groen met een lichte gele waas.
De rug en stuit zijn groen.
Tussen de hals en de borst zit een blauwe band die aan de kant van de borst is omzoomd met een rood bandje. De buik, de flanken en het onderlichaam zijn groen.

De vleugel dekveren zijn donkergroen. De vleugelrand is lichtblauw.
De poten zijn grijs met donkergrijze nagels.

Status in relatie tot relevante wetgeving

Het houden van deze vogelsoort is toegelaten:

- a) onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoönosen) onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;
- b) onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:
onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;
- c) onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);
- d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie: Verordening (EU) Nr. 2019/2117 van 29 november 2019.

opmerkingen:

De Desmarests Vijgpapegaai is geplaatst op de CITES appendix II en de Europese soortenlijst bijlage B.

In de versie 1.2 van 2019 is de rubriek Aankoop en Verkoop aangepast aan de nieuwste CITES verordening.

Status IUCN Red List:

De beschreven vogelsoort heeft de status Least Concern = niet bedreigd.

Doelstelling houderijrichtlijn.

Het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met een vogelsoort dat wordt gerekend tot de voliëre- en kooivogels, vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met voliëre- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn voor de **Desmarests Vijgpapegaai** is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze vogelsoort gewaarborgd is. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het natuurlijk gedrag, het in stand houden van een goede gezondheid door het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte voliëre- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen. Vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van volièr- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van de normale gedragingen⁸ van de vogels. De manier waarop met deze kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de emoties en stressfactoren die de vogel ervaart. Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

Gezondheid.

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een Desmarests Vijgpapegaai lang in een goede gezondheid verkeren.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij papegaaiachtigen bekend zijn.

Veel voorkomende ziekten bij papegaaien en parkieten zijn::

Virale aandoeningen;

Bacteriële en mycotische aandoeningen;

Parasitaire aandoeningen;

Voedingsgerelateerde stoornissen;

Vederafwijkingen;

Intoxicaties;

Reproductiestoornissen;

Overige frequent voorkomende aandoeningen zoals:

jicht, kropstase, luchtzakscheuren, tumoren, doorgroeien van snavel

Huisvesting.

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van volièr- en kooivogels is opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Specifieke huisvestingsrichtlijnen voor de Desmarests Vijgpapegaai.

Desmarests Vijgpapegaaien kunnen worden gehuisvest in een verwarmde binnenvlucht.

Per koppel is een vlucht nodig met de afmetingen van 150x60x60 cm. Jonge vogels kunnen in eenzelfde vlucht worden gehouden tot dat ze broedrijp zijn.

Als vogels binnen worden gehouden moet de luchtvochtigheid schommelen tussen de 50 tot 60%.

De luchtkwaliteit in de vogelverblijven moet goed zijn; schoon en voldoende geventileerd. De temperatuur binnen moet niet lager zijn dan 18 ° C terwijl de maximale temperatuur niet hoger dan 35° C moet bedragen. Bij zo'n temperatuur moeten de vogels in de schaduw kunnen zitten.

---

^{8 8} Cie DE&W NBvV, Monografie "Het communiceren met kooi- en volièrevogels", 2020, uitgave NBvV Documentnummer 2020 DE&W 04

Desmarests Vijgpapegaaien hebben (dag)licht nodig. Alleen dan krijgen ze voldoende tijd voor voedselopname en de opbouw van een algemene conditie. Uitgangspunt is dat de vogels tenminste 15 uren daglicht krijgen. Tijdens de rustperiode is een minimum van 12 uur voldoende.

Licht is belangrijk, daarom moeten binnenvlijgen voorzien worden van kunstmatige verlichting door middel van verlichtingsarmaturen. De voorkeur gaat uit naar het gebruik van lichtbronnen die ook een hoeveelheid UV straling uitzenden. De normale TL buis voldoet hier aan.

Sociaal en soortspecifiek gedrag.

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren is beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Voor de Desmarests Vijgpapegaai is aanvullend onderstaand van toepassing:
Vijgpapegaaien zijn papegaaien die veel klauteren en klimmen. Zitstokken dienen van verschillende vorm en diameter te zijn. Hiermee wordt voorkomen dat er vergroeiingen aan de poten ontstaan. Daarnaast moeten de stokken zo geplaatst worden dat de uitwerpselen van de vogels niet het voer en drinkwater vervuilen.
De vlucht kan verrijkt worden met touwen, takken en foerageermateriaal. Vooral dunne takken van fruitbomen en wilgen gaan niet alleen de verving tegen, maar kunnen ook het doorgroeien van de snavel voorkomen.

Het fokken met de Desmarest's Vijgpapegaai.

De Desmarests Vijgpapegaaien zijn in het 2^e jaar broedrijp.
Het broedseizoen heeft geen vaste startdatum, maar kan het gehele jaar plaats vinden.
De vogels doen twee tot drie broedronde per seizoen.
Vijgpapegaaien zijn holtebroeders en dienen als nestkast te beschikken over een broedblok van 25 x 25 x 30 cm, met een invlieggat van 8 cm. Het verdient aanbeveling aan de binnenzijde een strookje gaas naar het invlieggat aan te brengen.
De vogels maken niet zelf een nest. Onder in het broedblok kan een plaatje gelegd worden met een komvormige uitholling. Als nestmateriaal wordt een laagje houtkrullen of beukenspaanders van 5 cm. dikte gebruikt.
Gedurende de opfoktijd van de jongen kan dit een aantal keren worden verschoond.

Er worden twee eieren gelegd die door de pop zelf worden uitgebroed. De man zal haar vaak assisteren met het broeden.

De broedtijd is gemiddeld 23-26 dagen, dit is mede afhankelijk van de omgevingstemperatuur en de luchtvochtigheid. Het uitkomstpercentage is 80%
De jongen worden door de ouders zelf gevoerd. In de periode tot aan de jeugdruï is er geen opvallend sterftcijfer. In deze periode zijn de soortkenmerken al zichtbaar.

Tijdens de opfokperiode is een verhoogd aanbod van eiwitrijk voedsel nodig. Dit is mogelijk met behulp van diverse insecten die voor dit doel beschikbaar zijn. Ook kan dit met behulp van insectenpaté.

Na 69 dagen zijn de jongen in zoverre zelfstandig dat ze bij de ouders weg kunnen (bijlage 1 van Besluit houders van dieren 2014).

Inventarisatie fokverslagen

Tijdschrift Parkieten Sociëteit, 199=81, no. 11, blz. 328 e.v.

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er succesvol met de nominaatvorm van deze vogelsoort wordt gefokt.

Voeding, drinken en badwater.

De Vijgpapegaaien zijn vruchten en nectaretende vogels.

Zij krijgen deze nectar via een droog poeder van b.v. AVES met drinkwater, en in water opgelost poeder van Avian.

Voerfabrikanten zoals Aves en Avian hebben zich gespecialiseerd op voeding voor nectar etende vogels. In het voer van Aves en Avian zitten alle benodigde voedingsstoffen en mineralen.

Aanvullend krijgen de Vijgpapegaaien om te voldoen aan hunverhoogde behoefte aan vitamine K3 dagelijks vijgen.

Als men meer variatie in het voeraanbod wil aanbrenge dan kan men eivoer, gekiemd zaad en voedingssupplementen bessen en fruit toevoegen.

Ook kan het menu aangevuld worden met een paar meelwormen en pelletvoer voer

Vijgpapegaaien hebben een lagere vochtname dan zangvogels. Dit komt door de vloeibare voeding en fruit, beiden bevatten al veel vocht.

Toch moet ook aan deze vogelsoorten vers drinkwater aangeboden worden.

De vogels baden graag in open schalen..

Overigen.

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling.

Vijgpapegaaien kunnen vijf jaar als Eigen kweek worden ingezonden en worden ondergebracht in een kleine kistkooi.

Identificatie en registratie.

Alle vogelsoorten die voorkomen op de Europese soortenlijst, bijlage B, moeten om gehouden te mogen worden voorzien zijn van een naadloos gesloten pootring.

Ook het beleid van de NBvV is er op gericht dat iedere vogel die bij haar leden in kooien, vluchten of volières worden gehouden tijdig voorzien worden van een naadloos gesloten pootring. Deze ringen worden door de bond in eigen beheer vervaardigd. In de ring zijn gegevens gegraveerd die verwijzen naar het geboortjaar, het kweeknummer van de eerste eigenaar, de aanduiding van de bond en een volgnummer.

De voorgeschreven ringdiameter is 6 mm.

De houder van een ongeringde vogelsoort dat geplaatst is op de bijlage B van de Europese soortenlijst moet kunnen aantonen hoe die de vogel in bezit is gekomen.

De registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is. Deze vorm van registratie is voor de Desmarests Vijgpapegaaien niet verplicht.

Aankoop en Verkoop.

De aanschaf van Desmarests Vijgpapegaaien als kooi- of volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt.

Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels.

Omdat de Desmarests Vijgpapegaai geplaatst is op de Europese soortenlijst, bijlage B, moet de verkoper voor iedere verkochte vogel een overdrachtverklaring opstellen en een exemplaar daarvan beschikbaar stellen aan de koper.

Daarnaast verdient het aanbeveling ook een kopie van deze houderijrichtlijn aan de koper beschikbaar te stellen.

Na aankoop van een vogel bij een fokker moet deze tenminste gedurende een periode van vier weken in quarantaine worden gehouden. Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevedering geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE.

Bij de Desmarests Vijgpapegaaien is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder wordt vastgehouden en geen onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Bedenk daarbij wel dat in de broedtijd ook bij rustige vogels het contact tot een minimum moet worden beperkt, zeker waar het gaat om controle in het broedblok. Niet alleen de fokker kan verwond raken maar ook de pop en de jongen kunnen worden mishandeld of gedood.

Papegaaiachtige vogels en parkieten kunnen veel geluid produceren.

Als deze bedrijfsmatig worden gehouden wordt het vogelverblijf een inrichting genoemd. (bedrijfsmatig is b.v. een op winst gerichte bedrijfsmatige exploitatie)

Dan is de Wet milieubeheer van toepassing.

Indien papegaaiachtige vogels en parkieten hobbymatig worden gehouden is er geen sprake van een Wet milieu-inrichting, maar geldt de Algemene Politie Verordening APV.

De APV regelt het volgende:

(Geluid)hinder door dieren:

Diegene die de zorg heeft voor een dier, moet voorkomen dat dit voor de omwonende of overigen voor de omgeving (geluid)hinder veroorzaakt.

Advies: raadpleeg voor de bouw van een vogelverblijf voor papegaaiachtige vogels en parkieten altijd eerst de Gemeente van uw woonplaats.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade.

In geval van ontsnapping zal een Desmarests Vijgpapegaai geen kans van overleving hebben. Hun voedselbron nectar en pollen zijn immers in de winter niet aanwezig zodat door voedselgebrek de vogels zullen sterven. De aanwezigheid van predatoren zal de ontwikkeling tot een invasieve soort tegen gaan.

Deze vogelsoort zal zich niet explosief in de natuur ontwikkelen noch schadelijk zijn voor de Nederlandse natuur en het Nederlands ecosysteem. Bij ontsnapping uit de volière of vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn,-ethiek en Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is deze houderijrichtlijn opgesteld.

Daarbij werd de praktijkervaring ingebracht door H.J. Eikenaar, fokker van Vijgpapegaaien.

Literatuur.

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van voliëre- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met voliëre- en kooivogels door leden van de NBvV.

Stichting Diergeneeskundig Memorandum, Tijdschrift Bijzondere Gezelschapsdieren, 2013-2

Joseph M. Forschaw, *Parrots of the World*, ISBN 978 1408130346

Adri van Kooten, Heinz Schnitke en Herman Kremer, *Papegaaien en Parkieten handboek 2013*, in 2 delen.

Thiely de Moor, *Papegaaien van A tot Z, alles wat u moet weten over het houden van papegaaien*, Bloemendaal uitgevers, 2007, ISBN 978 9077462362.

Josep del Hoyo, Andrew Elkott, Jordi Sargatal & David A. Christie, *Handbook of the Birds of the World.*, uitg.: Lynx Edicions, Spanje, 1997, deel 4, ISBN 8487334229

Links.

BirdLife International 2014. *Psittaculirostris desmarestii*. The IUCN Red List of Threatened Species. Version 2015.2. <www.iucnredlist.org>.

www.papegaaien.net

www.ibc.lynxeds.com

www.vogelindex.nl

Specifieke houderijrichtlijn Westelijke Vijgpapegaai

2021, versie 1.2

NBvV code N. 31.007.010

Taxonomische indeling

Klasse: Aves = vogels
Orde: Psittaciformes = papegaaiachtigen
Familie: Psittacidae
Geslacht: Psittaculirostris

Soort: **Psittaculirostris desmarestii occidentalis**

Soorten/ondersoorten:

De Westelijke Vijgpapegaai is een ondersoort van de Desmarests Vijgpapegaai.

Land van herkomst:

De landen van herkomst is de noordwest kust van Nieuw Guinea.

Oorspronkelijk biotoop:

Bosgebieden en terreinen met open bosbestanden. Gebieden met vrucht- en bloesemdragende bomen.

Beschrijving vogel:

De Westelijke Vijgpapegaai is 18 cm. groot.

Er is geen onderscheid tussen een man en pop.

De algemene lichaamskleur is overwegend groen.

De snavel is zwart. De naakte oogring is zwart. De iris van het oog is rood, de pupil is zwart.

Onder het oog bevindt zich een hemelsblauwe vlek.

Het voorhoofd en de teugel zijn oranje. De kop en nek zijn oranje geel. De bevedering aan de onderzijde van de nek laat een variabele blauwe tekening zien.

De wangen en de oorstreek zijn fel geel.

De rug en stuit zijn groen.

Tussen de hals en de borst zit een blauwe band die aan de kant van de borst is omzoomd met een rood bandje. De buik, de flanken en het onderlichaam zijn groen.

De vleugel dekveren zijn donkergroen. De vleugelrand is lichtblauw.

De poten zijn grijs met donkergrijze nagels.

Status in relatie tot relevante wetgeving

Het houden van deze vogelsoort is toegelaten :

Het houden van deze vogelsoort is toegelaten:

- a) onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoönosen) onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;

- b) onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:
onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;
- c) onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);
- d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie: Verordening (EU) Nr. 2019/2117 van 29 november 2019.

opmerkingen:

De Westelijke Vijgpapegaai is geplaatst op de CITES appendix II en de Europese soortenlijst bijlage B.

In de versie 1.2 van 2019 is de rubriek Aankoop en Verkoop aangepast aan de nieuwste CITES richtsnoer.

Status IUCN Red List:

De beschreven vogelsoort heeft de status Least Concern = niet bedreigd.

Doelstelling houderijrichtlijn.

Het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met een vogelsoort dat wordt gerekend tot de volière- en kooivogels, vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met volière- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn voor de **Westelijke Vijgpapegaai** is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze vogelsoort gewaarborgd is. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het natuurlijk gedrag, het in stand houden van een goede gezondheid door het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte volière- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen. Vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van volière- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van de normale gedragingen⁹ van de vogels. De manier waarop met deze kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de emoties en stressfactoren die de vogel ervaart. Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt.

---

⁹ Cie DE&W NBvV, Monografie "Het communiceren met kooi- en volièrevogels", 2020, uitgave NBvV Documentnummer 2020 DE&W 04

Dit verlaagt niet alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

Gezondheid

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een Westelijke Vijgpapegaai lang in een goede gezondheid verkeren.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij papegaaiachtigen bekend zijn.

Veel voorkomende ziekten bij papegaaien en parkieten zijn::

Virale aandoeningen;

Bacteriële en mycotische aandoeningen;

Parasitaire aandoeningen;

Voedingsgerelateerde stoornissen;

Vederafwijkingen;

Intoxicaties;

Reproductiestoornissen;

Overige frequent voorkomende aandoeningen zoals:

jicht, kropstase, luchtzakscheuren, tumoren, doorgroeien van snavel

Huisvesting

Algemeen

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van voliëre- en kooivogels is opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Specifieke huisvestingsrichtlijnen voor de Westelijke Vijgpapegaai.

Westelijke Vijgpapegaaien kunnen worden gehuisvest in een verwarmde binnenvlucht.

Per koppel is een vlucht nodig met de afmetingen van 150x60x60 cm. Jonge vogels kunnen in eenzelfde vlucht worden gehouden tot dat ze broedrijp zijn.

Als vogels binnen worden gehouden moet de luchtvochtigheid schommelen tussen de 50 tot 60%.

De luchtkwaliteit in de vogelverblijven moet goed zijn; schoon en voldoende geventileerd. De temperatuur binnen moet niet lager zijn dan 18 ° C terwijl de maximale temperatuur niet hoger dan 35° C moet bedragen. Bij zo'n temperatuur moeten de vogels in de schaduw kunnen zitten.

Westelijke Vijgpapegaaien hebben (dag)licht nodig. Alleen dan krijgen ze voldoende tijd voor voedselopname en de opbouw van een algemene conditie.

Uitgangspunt is dat de vogels tenminste 15 uren daglicht krijgen. Tijdens de rustperiode is een minimum van 12 uur voldoende.

Licht is belangrijk, daarom moeten binnenverblijven voorzien worden van kunstmatige verlichting door middel van verlichtingsarmaturen. De voorkeur gaat uit naar het gebruik van

lichtbronnen die ook een hoeveelheid UV straling uitzenden. De normale TL buis voldoet hier aan.

Sociaal en soortspecifiek gedrag

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren is beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Voor de Westelijke Vijgpapegaai is aanvullend onderstaand van toepassing:
Vijgpapegaaien zijn papegaaien die veel klauteren en klimmen. Zitstokken dienen van verschillende vorm en diameter te zijn. Hiermee wordt voorkomen dat er vergroeiingen aan de poten ontstaan. Daarnaast moeten de stokken zo geplaatst worden dat de uitwerpselen van de vogels niet het voer en drinkwater vervuilen.
De vlucht kan verrijkt worden met touwen, takken en foerageermateriaal. Vooral dunne takken van fruitbomen en wilgen gaan niet alleen de verveling tegen, maar kunnen ook het doorgroeien van de snavel voorkomen.

Het fokken met de Westelijke Vijgpapegaai.

De Westelijke Vijgpapegaaien zijn in het 2^e jaar broedrijp.
Het broedseizoen heeft geen vaste startdatum, maar kan het gehele jaar plaats vinden.
De vogels doen twee tot drie broedronde per seizoen.
Vijgpapegaaien zijn holtebroeders en dienen als nestkast te beschikken over een broedblok van 25 x 25 x 30 cm, met een invlieggat van 8 cm. Het verdient aanbeveling aan de binnenzijde een strookje gaas naar het invlieggat aan te brengen.
De vogels maken niet zelf een nest. Onder in het broedblok kan een plaatje gelegd worden met een komvormige uitholling. Als nestmateriaal wordt een laagje houtkrullen of beukenspaanders van 5 cm. dikte gebruikt.
Gedurende de opfoktijd van de jongen kan dit een aantal keren worden verschoond.

Er worden twee eieren gelegd die door de pop zelf worden uitgebroed. De man zal haar vaak assisteren met het broeden.

De broedtijd is gemiddeld 23-26 dagen, dit is mede afhankelijk van de omgevingstemperatuur en de luchtvochtigheid. Het uitkomstpercentage is 80%
De jongen worden door de ouders zelf gevoerd. In de periode tot aan de jeugdruip is er geen opvallend sterftcijfer. In deze periode zijn de soortkenmerken al zichtbaar.

Tijdens de opfokperiode is een verhoogd aanbod van eiwitrijk voedsel nodig. Dit is mogelijk met behulp van diverse insecten die voor dit doel beschikbaar zijn. Ook kan dit met behulp van insectenpaté.

Na 69 dagen zijn de jongen in zoverre zelfstandig dat ze bij de ouders weg kunnen (bijlage 1 van Besluit houders van dieren 2014).

Inventarisatie fokverslagen

Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, okt. 2004, blz. 328

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er succesvol met de nominaatvorm van deze vogelsoort wordt gefokt.

Voeding, drinken en badwater

De Vijgpapegaaien zijn vruchten en nectaretende vogels.

Zij krijgen deze nectar via een droog poeder van b.v. AVES met drinkwater, en in water opgelost poeder van Avian.

Voerfabrikanten zoals Aves en Avian hebben zich gespecialiseerd op voeding voor nectar etende vogels. In het voer van Aves en Avian zitten alle benodigde voedingsstoffen en mineralen.

Aanvullend krijgen de Vijgpapegaaien om te voldoen aan hunverhoogde behoefte aan vitamine K3 dagelijks vijgen.

Als men meer variatie in het voeraanbod wil aanbrengen dan kan men eivoer, gekiemd zaad en voedingssupplementen bessen en fruit toevoegen.

Ook kan het menu aangevuld worden met een paar meelwormen en pelletvoer voer

Vijgpapegaaien hebben een lagere vochtopname dan zangvogels. Dit komt door de vloeibare voeding en fruit, beiden bevatten al veel vocht.

Toch moet ook aan deze vogelsoorten vers drinkwater aangeboden worden.

De vogels baden graag in open schalen..

Overigen

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling

Vijgpapegaaien kunnen vijf jaar als Eigen kweek worden ingezonden en worden ondergebracht in een kleine kistkooi.

Identificatie en registratie

Alle vogelsoorten die voorkomen op de Europese soortenlijst, bijlage B, moeten om gehouden te mogen worden voorzien zijn van een naadloos gesloten pootring.

Ook het beleid van de NBvV is er op gericht dat iedere vogel die bij haar leden in kooien, vluchten of volières worden gehouden tijdig voorzien worden van een naadloos gesloten pootring. Deze ringen worden door de bond in eigen beheer vervaardigd. In de ring zijn gegevens gegraveerd die verwijzen naar het geboortjaar, het kweeknummer van de eerste eigenaar, de aanduiding van de bond en een volgnummer.

De voorgeschreven ringdiameter is 6 mm.

De houder van een vogelsoort dat geplaatst is op de bijlage B van de Europese soortenlijst moet kunnen aantonen hoe die de vogel in bezit is gekomen.

De registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is. Deze vorm van registratie is voor de Westelijke Vijgpapegaaien niet verplicht.

Aankoop en verkoop.

De aanschaf van Westelijke Vijgpapegaaien als kooi- of volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt.

Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels.

Omdat de Westelijke Vijgpapegaai geplaatst is op de Europese soortenlijst, bijlage B, moet de verkoper voor iedere verkochte vogel een overdrachtverklaring opstellen en een exemplaar daarvan beschikbaar stellen aan de koper.

Daarnaast verdient het aanbeveling ook een kopie van deze houderijrichtlijn aan de koper beschikbaar te stellen.

Na aankoop van een vogel bij een fokker moet deze tenminste gedurende een periode van vier weken in quarantaine worden gehouden. Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de beveding geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE.

Bij de Westelijke Vijgpapegaaien is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder wordt vastgehouden en onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Bedenk daarbij wel dat in de broedtijd ook bij rustige vogels het contact tot een minimum moet worden beperkt, zeker waar het gaat om controle in het broedblok. Niet alleen de fokker kan verwond raken maar ook de pop en de jongen kunnen worden mishandeld of gedood.

Papegaaiachtige vogels en parkieten kunnen veel geluid produceren.

Als deze bedrijfsmatig worden gehouden wordt het vogelverblijf een inrichting genoemd. (bedrijfsmatig is b.v. een op winst gerichte bedrijfsmatige exploitatie)

Dan is de Wet milieubeheer van toepassing.

Indien papegaaiachtige vogels en parkieten hobbymatig worden gehouden is er geen sprake van een Wet milieu-inrichting, maar geldt de Algemene Politie Verordening APV.

De APV regelt het volgende:

(Geluid)hinder door dieren:

Diegene die de zorg heeft voor een dier, moet voorkomen dat dit voor de omwonende of overigen voor de omgeving (geluid)hinder veroorzaakt.

Advies: raadpleeg voor de bouw van een vogelverblijf voor papegaaiachtige vogels en parkieten altijd eerst de Gemeente van uw woonplaats.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade

In geval van ontsnapping zal een Westelijke Vijgpapegaai geen kans van overleving hebben. Hun voedselbron nectar en pollen zijn immers in de winter niet aanwezig zodat door voedselgebrek de vogels zullen sterven. De aanwezigheid van predatoren zal de ontwikkeling tot een invasieve soort tegen gaan.

Deze vogelsoort zal zich niet explosief in de natuur ontwikkelen noch schadelijk zijn voor de Nederlandse natuur en het Nederlands ecosysteem. Bij ontsnapping uit de volière of vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn,-ethiek en Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is dit houderijvoorschrift opgesteld.

Daarbij werd de praktijkervaring ingebracht door H.J. Eikenaar, fokker van Vijgpapegaaien.

Literatuur

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volière- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volière- en kooivogels door leden van de NBvV.

Stichting Diergeneeskundig Memorandum, Tijdschrift Bijzondere Gezelschapsdieren, 2013-2

Joseph M. Forschaw, *Parrots of the World*, ISBN 978 1408130346

Adri van Kooten, Heinz Schnitke en Herman Kremer, *Papegaaien en Parkieten handboek 2013*, in 2 delen.

Josep del Hoyo, Andrew Elkott, Jordi Sargatal & David A. Christie, *Handbook of the Birds of the World.*, uitg.: Lynx Edicions, Spanje, 1997, deel 4, ISBN 8487334229

Links

BirdLife International. 2016. *Psittaculirostris desmarestii*. The IUCN Red List of Threatened Species 2016: e.T22725599A94896928. [www.iucn](http://www.iucn.org)

www.papegaaien.net

www.ibc.lynxeds.com

www.vogelindex.nl

Specifieke houderijrichtlijn Edward's Vijgpapegaai

2021, versie 1.2

NBvV code N. 31.007.003

Taxonomische indeling

Klasse: Aves = vogels
Orde: Psittaciformes = papegaaiachtigen
Familie: Psittacidae
Geslacht: Psittaculirostris

Soort: **Psittaculirostris edwardii**

Soorten/ondersoorten:

Er is zijn geen ondersoorten

Land van herkomst:

De landen van herkomst is de noordwest kust van Papua Nieuw Guinea.

Oorspronkelijk biotoop:

Bosgebieden en terreinen met open bosbestanden. Gebieden met vrucht- en bloesemdragende bomen.

Beschrijving vogel:

De Edward's Vijgpapegaai is 18 cm. groot.

Er is onderscheid tussen een man en pop.

De algemene lichaamskleur is overwegend groen.

De snavel is zwart. De oogring is grijs. De iris van het oog is rood, de pupil is zwart.

Onder het oog bevindt zich een groenblauwe vlek.

Het voorhoofd is geelgroen. Het achterhoofd is olijfbruin. Deze kleur loopt van achter het oog naar de nek toe over in zwart.

De wangen zijn rood. De oorstreek is geel. De bevedering van de wangen en de oorstreek bestaat uit verlengde veren wat een speciaal effect geeft aan de kleuruiting van de kop.

Onder de gele bevedering van de oorstreek bevindt zich een baan met geelgroene, soms lichtblauwe verlengde veren. De rug en stuit zijn groen.

De keel is rood. Onder de keel loopt een blauwe band als afscheiding naar de rode borst.

De vleugel dekveren en de staart zijn groen. De grote vleugelpennen zijn blauwgroen met een zwart uiteinde.

De poten zijn grijs met lichte nagels.

De pop mist de rode kleur op de borst. Zij heeft ter hoogte van de keel een band met een violet hemelsblauwe kleur.

Status in relatie tot relevante wetgeving

Het houden van deze vogelsoort is toegelaten:

- a) onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoönosen) onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;
- b) onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:
onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;
- c) onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);
- d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie: Verordening (EU) Nr. 2019/2117 van 29 november 2019.

opmerkingen:

De Edward's Vijgpapegaai is geplaatst op de CITES appendix II en de Europese soortenlijst bijlage B.

In de versie 1.2 van 2019 is de rubriek Aankoop en Verkoop aangepast aan de nieuwste CITES verordening.

Status IUCN Red List:

De beschreven vogelsoort heeft de status Least Concern = niet bedreigd.

Doelstelling houderijrichtlijn.

Het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met een vogelsoort dat wordt gerekend tot de voliëre- en kooivogels, vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met voliëre- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn voor de **Edward's Vijgpapegaai**

is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze vogelsoort gewaarborgd is. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het natuurlijk gedrag, het in stand houden van een goede gezondheid door het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte voliëre- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluidende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen. Vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van volièr- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van de normale gedragingen¹⁰ van de vogels. De manier waarop met deze kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de emoties en stressfactoren die de vogel ervaart. Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

Gezondheid.

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een Edward's Vijgpapegaai lang in een goede gezondheid verkeren.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij papegaaiachtigen bekend zijn.

Veel voorkomende ziekten bij papegaaien en parkieten zijn::

Virale aandoeningen;

Bacteriële en mycotische aandoeningen;

Parasitaire aandoeningen;

Voedingsgerelateerde stoornissen;

Vederafwijkingen;

Intoxicaties;

Reproductiestoornissen;

Overige frequent voorkomende aandoeningen zoals:

jicht, kropstase, luchtzakscheuren, tumoren, doorgroeien van snavel

Huisvesting.

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van volièr- en kooivogels is opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Specifieke huisvestingsrichtlijnen voor de Edward's Vijgpapegaai.

Edward's Vijgpapegaaien kunnen worden gehuisvest in een verwarmde binnenvlucht.

Per koppel is een vlucht nodig met de afmetingen van 150x60x60 cm. Jonge vogels kunnen in eenzelfde vlucht worden gehouden tot dat ze broedrijp zijn.

Als vogels binnen worden gehouden moet de luchtvochtigheid schommelen tussen de 50 tot 60%.

De luchtkwaliteit in de vogelverblijven moet goed zijn; schoon en voldoende geventileerd. De temperatuur binnen moet niet lager zijn dan 18 ° C terwijl de maximale temperatuur niet hoger dan 35° C moet bedragen. Bij zo'n temperatuur moeten de vogels in de schaduw kunnen zitten.

---

¹⁰ ¹⁰ Cie DE&W NBvV, Monografie "Het communiceren met kooi- en volièrevogels", 2020, uitgave NBvV
Documentnummer 2020 DE&W 04

Edward's Vijgpapegaaien hebben (dag)licht nodig. Alleen dan krijgen ze voldoende tijd voor voedselopname en de opbouw van een algemene conditie.

Uitgangspunt is dat de vogels tenminste 15 uren daglicht krijgen. Tijdens de rustperiode is een minimum van 12 uur voldoende.

Licht is belangrijk, daarom moeten binnenvlijven voorzien worden van kunstmatige verlichting door middel van verlichtingsarmaturen. De voorkeur gaat uit naar het gebruik van lichtbronnen die ook een hoeveelheid UV straling uitzenden. De normale TL buis voldoet hieraan.

Sociaal en soortspecifiek gedrag.

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren is beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Voor de Edward's Vijgpapegaai is aanvullend onderstaand van toepassing:

Vijgpapegaaien zijn papegaaien die veel klauteren en klimmen. Zitstokken dienen van verschillende vorm en diameter te zijn. Hiermee wordt voorkomen dat er vergroeiingen aan de poten ontstaan. Daarnaast moeten de stokken zo geplaatst worden dat de uitwerpselen van de vogels niet het voer en drinkwater vervuilen.

De vlucht kan verrijkt worden met touwen, takken en foerageermateriaal. Vooral dunne takken van fruitbomen en wilgen gaan niet alleen de verveling tegen, maar kunnen ook het doorgroeien van de snavel voorkomen.

Het fokken met de Edward's Vijgpapegaai.

De Edward's Vijgpapegaaien zijn in het 2^e jaar broedrijp.

Het broedseizoen heeft geen vaste startdatum, maar kan het gehele jaar plaats vinden.

De vogels doen twee tot drie broedronde per seizoen.

Vijgpapegaaien zijn holtebroeders en dienen als nestkast te beschikken over een broedblok van 25 x 25 x 30 cm, met een invlieggat van 8 cm. Het verdient aanbeveling aan de binnenzijde een strookje gaas naar het invlieggat aan te brengen.

De vogels maken niet zelf een nest. Onder in het broedblok kan een plaatje gelegd worden met een komvormige uitholling. Als nestmateriaal wordt een laagje houtkrullen of beukenspaanders van 5 cm. dikte gebruikt.

Gedurende de opfoktijd van de jongen kan dit een aantal keren worden verschoond.

Er worden twee eieren gelegd die door de pop zelf worden uitgebroed. De man zal haar vaak assisteren met het broeden.

De broedtijd is gemiddeld 23-26 dagen, dit is mede afhankelijk van de omgevingstemperatuur en de luchtvochtigheid. Het uitkomstpercentage is 80%

De jongen worden door de ouders zelf gevoerd. In de periode tot aan de jeugdruip is er geen opvallend sterftcijfer. In deze periode zijn de soortkenmerken al zichtbaar.

Tijdens de opfokperiode is een verhoogd aanbod van eiwitrijk voedsel nodig. Dit is mogelijk met behulp van diverse insecten die voor dit doel beschikbaar zijn. Ook kan dit met behulp van insectenpaté.

Na 68 dagen zijn de jongen in zoverre zelfstandig dat ze bij de ouders weg kunnen (bijlage 1 van Besluit houders van dieren 2014).

Inventarisatie fokverslagen

Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, april 2005, blz. 111

Tijdschrift Parkieten Sociëteit, 1999, no. 7, blz. 297 e.v.

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er succesvol met de nominaatvorm van deze vogelsoort wordt gefokt.

Voeding, drinken en badwater.

De Vijgpapegaaien zijn vruchten en nectaretende vogels.

Zij krijgen deze nectar via een droog poeder van b.v. AVES met drinkwater, en in water opgelost poeder van Avian.

Voerfabrikanten zoals Aves en Avian hebben zich gespecialiseerd op voeding voor nectar etende vogels. In het voer van Aves en Avian zitten alle benodigde voedingsstoffen en mineralen.

Aanvullend krijgen de Vijgpapegaaien om te voldoen aan hun verhoogde behoefte aan vitamine K3 dagelijks vijgen.

Als men meer variatie in het voeraanbod wil aanbrenge(n) dan kan men eivoer, gekiemd zaad en voedingssupplementen bessen en fruit toevoegen.

Ook kan het menu aangevuld worden met een paar meelwormen en pelletvoer voer

Vijgpapegaaien hebben een lagere vochtopname dan zangvogels. Dit komt door de vloeibare voeding en fruit, beiden bevatten al veel vocht.

Toch moet ook aan deze vogelsoorten vers drinkwater aangeboden worden.

De vogels baden graag in open schalen..

Overigen.

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling.

Vijgpapegaaien kunnen vijf jaar als Eigen kweek worden ingezonden en worden ondergebracht in een kleine kistkooi.

Identificatie en registratie.

Alle vogelsoorten die voorkomen op de Europese soortenlijst, bijlage B, moeten om gehouden te mogen worden voorzien zijn van een naadloos gesloten pootring.

Ook het beleid van de NBvV is er op gericht dat iedere vogel die bij haar leden in kooien, vluchten of volièrës worden gehouden tijdig voorzien wordt van een naadloos gesloten pootring. Deze ringen worden door de bond in eigen beheer vervaardigd. In de ring zijn gegevens gegraveerd die verwijzen naar het geboortjaar, het kweeknummer van de eerste eigenaar, de aanduiding van de bond en een volgnummer.

De voorgeschreven ringdiameter is 6 mm.

De houder van een ongeringde vogelsoort dat geplaatst is op de bijlage B van de Europese soortenlijst moet kunnen aantonen hoe die de vogel in bezit is gekomen.

De registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is. Deze vorm van registratie is voor de Edward's Vijgpapegaaien niet verplicht.

Aankoop en Verkoop.

De aanschaf van Edward's Vijgpapegaaien als kooi- of volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt. Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels.

Omdat de Edward's vijgpapegaai geplaatst is op de Europese soortenlijst, bijlage B, moet de verkoper voor iedere verkochte vogel een overdrachtverklaring opstellen en een exemplaar daarvan beschikbaar stellen aan de koper.

Daarnaast verdient het aanbeveling ook een kopie van deze houderijrichtlijn aan de koper beschikbaar te stellen.

Na aankoop van een vogel bij een fokker moet deze tenminste gedurende een periode van vier weken in quarantaine worden gehouden..Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevedering geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE.

Bij de Edward's Vijgpapegaaien is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder wordt vastgehouden en geen onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Bedenk daarbij wel dat in de broedtijd ook bij rustige vogels het contact tot een minimum moet worden beperkt, zeker waar het gaat om controle in het broedblok. Niet alleen de fokker kan verwond raken maar ook de pop en de jongen kunnen worden mishandeld of gedood.

Papegaaiachtige vogels en parkieten kunnen veel geluid produceren.

Als deze bedrijfsmatig worden gehouden wordt het vogelverblijf een inrichting genoemd. (bedrijfsmatig is b.v. een op winst gerichte bedrijfsmatige exploitatie)

Dan is de Wet milieubeheer van toepassing.

Indien papegaaiachtige vogels en parkieten hobbymatig worden gehouden is er geen sprake van een Wet milieu-inrichting, maar geldt de Algemene Politie Verordening APV.

De APV regelt het volgende:

(Geluid)hinder door dieren:

Diegene die de zorg heeft voor een dier, moet voorkomen dat dit voor de omwonende of overigen voor de omgeving (geluid)hinder veroorzaakt.

Advies: raadpleeg voor de bouw van een vogelverblijf voor papegaaiachtige vogels en parkieten altijd eerst de Gemeente van uw woonplaats.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade.

In geval van ontsnapping zal een Edward's Vijgpapegaai geen kans van overleving hebben. Hun voedselbron nectar en pollen zijn immers in de winter niet aanwezig zodat door voedselgebrek de vogels zullen sterven. De aanwezigheid van predatoren zal de ontwikkeling tot een invasieve soort tegen gaan.

Deze vogelsoort zal zich niet explosief in de natuur ontwikkelen noch schadelijk zijn voor de Nederlandse natuur en het Nederlands ecosysteem. Bij ontsnapping uit de volière of

vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn,-ethiek en Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is deze houderijrichtlijn opgesteld.

Daarbij werd de praktijkervaring ingebracht door H.J. Eikenaar, fokker van Vijgpapegaaien.

Literatuur.

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volière- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volière- en kooivogels door leden van de NBvV.

Stichting Diergeneeskundig Memorandum, Tijdschrift Bijzondere Gezelschapsdieren, 2013-2

Joseph M. Forschaw, *Parrots of the World*, ISBN 978 1408130346

Adri van Kooten, Heinz Schnitke en Herman Kremer, *Papegaaien en Parkieten handboek 2013*, in 2 delen.

Thiely de Moor, *Papegaaien van A tot Z, alles wat u moet weten over het houden van papegaaien*, Bloemendaal uitgevers, 2007, ISBN 978 9077462362.

Josep del Hoyo, Andrew Elkott, Jordi Sargatal & David A. Christie, *Handbook of the Birds of the World.*, uitg.: Lynx Edicions, Spanje, 1997, deel 4, ISBN 8487334229

Links.

BirdLife International 2012. *Psittaculirostris edwardsii*. The IUCN Red List of Threatened Species. Version 2015.2. <www.iucnredlist.org>.

www.papegaaien.net

www.ibc.lynxeds.com

www.vogelindex.nl

Specifieke houderijrichtlijn Salvadori's Vijgpapegaai

2021, versie 1.2

NBvV code N. 31.007.002

Taxonomische indeling

Klasse: Aves = vogels
Orde: Psittaciformes = papegaaiachtigen
Familie: Psittacidae
Geslacht: Psittaculirostris

Soort: **Psittaculirostris salvadorii**

Soorten/ondersoorten:

Er is zijn geen ondersoorten

Land van herkomst:

De landen van herkomst is de noordwest kust van
Papua Nieuw Guinea.

Oorspronkelijk biotoop:

Bosgebieden en terreinen met open bosbestanden.
gebieden met vrucht- en bloesemdragende bomen.

Beschrijving vogel:

De Salvadori's Vijgpapegaai is 18 cm. groot.

Er is onderscheid tussen een man en pop.

De algemene lichaamskleur is groen.

De snavel is zwart. De oogring is grijs. De iris van het oog is rood, de pupil is zwart.

Achter het oog bevindt zich een blauwe vlek.

Het voorhoofd is geelgroen. Het achterhoofd is olijfbruin. Deze kleur loopt van achter het oog naar de nek toe over in zwart.

De kop is groen met een zwakke streeptekening. De bevedering van de wangen, de oorstreek, de hals en keel is goudgeel. Deze bevedering is langer dan normaal waardoor er een borstelachtige structuur ontstaat. De rug en stuit zijn groen. De hals is rood. De borst, buik, flanken, onderlichaam en de onderstaart dekveren zijn groen.

De vleugels en staart zij groen. De grote vleugelpennen hebben zwarte uiteinden.

De poten zijn grijs met lichte nagels.

De pop mist de rode halstekening. Deze is bij de pop lichtblauw met aan de zijkanten kleine wijnrode vlekken.

Status in relatie tot relevante wetgeving

Het houden van deze vogelsoort is toegelaten:

- a) onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoönosen) onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;

- b) onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:
onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;
- c) onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);
- d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie: Verordening (EU) Nr. 2019/2117 van 29 november 2019.

opmerkingen:

De Salvadori's Vijgpapegaai is geplaatst op de CITES appendix II en de Europese soortenlijst bijlage B.

In de versie 1.2 van 2019 is de rubriek Aankoop en Verkoop aangepast aan de nieuwste CITES richtsnoer.

Status IUCN Red List:

De beschreven vogelsoort heeft de status Least Concern = niet bedreigd.

Doelstelling houderijrichtlijn.

Het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met een vogelsoort dat wordt gerekend tot de volière- en kooivogels, vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met volière- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn voor de **Salvadori's Vijgpapegaai** is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze vogelsoort gewaarborgd is. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het natuurlijk gedrag, het in stand houden van een goede gezondheid door het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte volière- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen. Vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van volière- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van de normale gedragingen¹¹ van de vogels. De manier waarop met deze kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de emoties en stressfactoren die de vogel ervaart. Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet

---

¹¹ Cie DE&W NBvV, Monografie "Het communiceren met kooi- en volièrevogels", 2020, uitgave NBvV Documentnummer 2020 DE&W 04

alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

Gezondheid.

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een Salvadori's Vijgpapegaai lang in een goede gezondheid verkeren.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij papegaaiachtigen bekend zijn.

Veel voorkomende ziekten bij papegaaien en parkieten zijn::

Virale aandoeningen;

Bacteriële en mycotische aandoeningen;

Parasitaire aandoeningen;

Voedingsgerelateerde stoornissen;

Vederafwijkingen;

Intoxicaties;

Reproductiestoornissen;

Overige frequent voorkomende aandoeningen zoals:

jicht, kropstase, luchtzakscheuren, tumoren, doorgroeien van snavel

Huisvesting.

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van volière- en kooivogels is opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBVV.

Specifieke huisvestingsrichtlijnen voor de Salvadori's Vijgpapegaai.

Salvadori's Vijgpapegaaien kunnen worden gehuisvest in een verwarmde binnenvlucht.

Per koppel is een vlucht nodig met de afmetingen van 150x60x60 cm. Jonge vogels kunnen in eenzelfde vlucht worden gehouden tot dat ze broedrijp zijn.

Als vogels binnen worden gehouden moet de luchtvochtigheid schommelen tussen de 50 tot 60%.

De luchtkwaliteit in de vogelverblijven moet goed zijn; schoon en voldoende geventileerd.

De temperatuur binnen moet niet lager zijn dan 18 ° C terwijl de maximale temperatuur niet hoger dan 35° C moet bedragen. Bij zo'n temperatuur moeten de vogels in de schaduw kunnen zitten.

Salvadori's Vijgpapegaaien hebben (dag)licht nodig. Alleen dan krijgen ze voldoende tijd voor voedselopname en de opbouw van een algemene conditie.

Uitgangspunt is dat de vogels tenminste 15 uren daglicht krijgen. Tijdens de rustperiode is een minimum van 12 uur voldoende.

Licht is belangrijk, daarom moeten binnenverblijven voorzien worden van kunstmatige verlichting door middel van verlichtingsarmaturen. De voorkeur gaat uit naar het gebruik van lichtbronnen die ook een hoeveelheid UV straling uitzenden. De normale TL buis voldoet hier aan.

Sociaal en soortspecifiek gedrag.

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren is beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Voor de Salvadori's Vijgpapegaai is aanvullend onderstaand van toepassing:

Vijgpapegaaien zijn papegaaien die veel klauteren en klimmen. Zitstokken dienen van verschillende vorm en diameter te zijn. Hiermee wordt voorkomen dat er vergroeiingen aan de poten ontstaan. Daarnaast moeten de stokken zo geplaatst worden dat de uitwerpselen van de vogels niet het voer en drinkwater vervuilen.

De vlucht kan verrijkt worden met touwen, takken en foerageermateriaal. Vooral dunne takken van fruitbomen en wilgen gaan niet alleen de verveling tegen, maar kunnen ook het doorgroeien van de snavel voorkomen.

Het fokken met de Salvadori's Vijgpapegaai.

De Salvadori's Vijgpapegaaien zijn in het 2^e jaar broedrijp.

Het broedseizoen heeft geen vaste startdatum, maar kan het gehele jaar plaats vinden.

De vogels doen twee tot drie broedronden per seizoen.

Vijgpapegaaien zijn holtebroeders en dienen als nestkast te beschikken over een broedblok van 25 x 25 x 30 cm, met een invlieggat van 8 cm. Het verdient aanbeveling aan de binnenzijde een strookje gaas naar het invlieggat aan te brengen.

De vogels maken niet zelf een nest. Onder in het broedblok kan een plaatje gelegd worden met een komvormige uitholling. Als nestmateriaal wordt een laagje houtkrullen of beukenspaanders van 5 cm. dikte gebruikt.

Gedurende de opfoktijd van de jongen kan dit een aantal keren worden verschoond.

Er worden twee eieren gelegd die door de pop zelf worden uitgebroed. De man zal haar vaak assisteren met het broeden.

De broedtijd is gemiddeld 23-26 dagen, dit is mede afhankelijk van de omgevingstemperatuur en de luchtvochtigheid. Het uitkomstpercentage is 80%

De jongen worden door de ouders zelf gevoerd. In de periode tot aan de jeugdruï is er geen opvallend sterftcijfer. In deze periode zijn de soortkenmerken al zichtbaar.

Tijdens de opfokperiode is een verhoogd aanbod van eiwitrijk voedsel nodig. Dit is mogelijk met behulp van diverse insecten die voor dit doel beschikbaar zijn. Ook kan dit met behulp van insectenpaté.

Na 64 dagen zijn de jongen in zoverre zelfstandig dat ze bij de ouders weg kunnen (bijlage 1 van Besluit houders van dieren 2014).

Inventarisatie fokverslagen

Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, sept. 1984, blz. 400 e.v.

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er succesvol met de nominaatvorm van deze vogelsoort wordt gefokt.

Voeding, drinken en badwater.

De Vijgpapegaaien zijn vruchten en nectaretende vogels.

Zij krijgen deze nectar via een droog poeder van b.v. AVES met drinkwater, en in water opgelost poeder van Avian.

Voerfabrikanten zoals Aves en Avian hebben zich gespecialiseerd op voeding voor nectar etende vogels. In het voer van Aves en Avian zitten alle benodigde voedingsstoffen en mineralen.

Aanvullend krijgen de Vijgpapegaaien om te voldoen aan hun verhoogde behoefte aan vitamine K3 dagelijks vijgen.

Als men meer variatie in het voeraanbod wil aanbrengen dan kan men eivoer, gekiemd zaad en voedingssupplementen bessen en fruit toevoegen.

Ook kan het menu aangevuld worden met een paar meelwormen en pelletvoer voer

Vijgpapegaaien hebben een lagere vochtopname dan zangvogels. Dit komt door de vloeibare voeding en fruit, beiden bevatten al veel vocht.

Toch moet ook aan deze vogelsoorten vers drinkwater aangeboden worden.

De vogels baden graag in open schalen..

Overigen.

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling.

Vijgpapegaaien kunnen vijf jaar als Eigen kweek worden ingezonden en worden ondergebracht in een kleine kistkooi.

Identificatie en registratie.

Alle vogelsoorten die voorkomen op de Europese soortenlijst, bijlage B, moeten om gehouden te mogen worden voorzien zijn van een naadloos gesloten pootring.

Ook het beleid van de NBvV is er op gericht dat iedere vogel die bij haar leden in kooien, vluchten of volières worden gehouden tijdig voorzien worden van een naadloos gesloten pootring. Deze ringen worden door de bond in eigen beheer vervaardigd. In de ring zijn gegevens gegraveerd die verwijzen naar het geboortjaar, het kweeknummer van de eerste eigenaar, de aanduiding van de bond en een volgnummer.

De voorgeschreven ringdiameter is 6 mm.

De houder van een vogelsoort dat geplaatst is op de bijlage B van de Europese soortenlijst moet kunnen aantonen hoe die de vogel in bezit is gekomen.

De registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is. Deze vorm van registratie is voor de Salvadori's Vijgpapegaaien niet verplicht.

Aankoop en Verkoop.

De aanschaf van Salvadori's Vijgpapegaaien als kooi- of volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt.

Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels.

Omdat de Salvadori's Vijgpapegaai geplaatst is op de Europese soortenlijst, bijlage B, moet de verkoper voor iedere verkochte vogel een overdrachtverklaring opstellen en een exemplaar daarvan beschikbaar stellen aan de koper.

Daarnaast verdient het aanbeveling ook een kopie van deze houderijrichtlijn aan de koper beschikbaar te stellen.

Na aankoop van een vogel bij een fokker moet deze tenminste gedurende een periode van vier weken in quarantaine worden gehouden. Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevordering geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE.

Bij de Salvadori's Vijgpapegaaien is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder wordt vastgehouden en geen onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Bedenk daarbij wel dat in de broedtijd ook bij rustige vogels het contact tot een minimum moet worden beperkt, zeker waar het gaat om controle in het broedblok. Niet alleen de fokker kan verwond raken maar ook de pop en de jongen kunnen worden mishandeld of gedood.

Papegaaiachtige vogels en parkieten kunnen veel geluid produceren.

Als deze bedrijfsmatig worden gehouden wordt het vogelverblijf een inrichting genoemd. (bedrijfsmatig is b.v. een op winst gerichte bedrijfsmatige exploitatie)

Dan is de Wet milieubeheer van toepassing.

Indien papegaaiachtige vogels en parkieten hobbymatig worden gehouden is er geen sprake van een Wet milieu-inrichting, maar geldt de Algemene Politie Verordening APV.

De APV regelt het volgende:

(Geluid)hinder door dieren:

Diegene die de zorg heeft voor een dier, moet voorkomen dat dit voor de omwonende of overigen voor de omgeving (geluid)hinder veroorzaakt.

Advies: raadpleeg voor de bouw van een vogelverblijf voor papegaaiachtige vogels en parkieten altijd eerst de Gemeente van uw woonplaats.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade.

In geval van ontsnapping zal een Salvadori's Vijgpapegaai geen kans van overleving hebben. Hun voedselbron nectar en pollen zijn immers in de winter niet aanwezig zodat door voedselgebrek de vogels zullen sterven. De aanwezigheid van predatoren zal de ontwikkeling tot een invasieve soort tegen gaan.

Deze vogelsoort zal zich niet explosief in de natuur ontwikkelen noch schadelijk zijn voor de Nederlandse natuur en het Nederlands ecosysteem. Bij ontsnapping uit de volière of vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn,-ethiek en Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is deze houderijrichtlijn opgesteld.

Daarbij werd de praktijkervaring ingebracht door H.J. Eikenaar, fokker van Vijgpapegaaien..

Literatuur.

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volière- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volière- en kooivogels door leden van de NBvV.

Stichting Diergeneeskundig Memorandum, Tijdschrift Bijzondere Gezelschapsdieren, 2013-2

Joseph M. Forschaw, *Parrots of the World*, isbn 978 1408130346

Thiely de Moor, *Papegaaien van A tot Z, alles wat u moet weten over het houden van papegaaien*, Bloemendaal uitgevers, 2007, ISBN 978 9077462362.

Josep del Hoyo, Andrew Elkott, Jordi Sargatal & David A. Christie, *Handbook of the Birds of the World.*, uitg.: Lynx Edicions, Spanje, 1997, deel 4, ISBN 8487334229

Del Hoyo, J., Collar, N.J., Christie, D.A., Elliott, A. and Fishpool, L.D.C. 2014. *HBW and BirdLife International Illustrated Checklist of the Birds of the World. Volume 1: Non-passerines*. Lynx Edicions BirdLife International, Barcelona, Spain and Cambridge, UK.

Adri van Kooten, Heinz Schnitke en Herman Kremer, *Papegaaien en Parkieten handboek 2013*, in 2 delen.

Links

BirdLife International. 2016. *Psittaculirostris salvadorii*. The IUCN Red List of Threatened Species 2016: e.T22684908A93050906. www.iucnredlist.org

www.ibc.lynxeds.com

www.vogelindex.nl

www.papegaaien.net

Specifieke houderijrichtlijn Grijze Roodstaartpapegaai

2021, versie 1.0

NBvV code L . 32. 004.001

Taxonomische indeling

Klasse: Aves = vogels
Orde: Psittaciformes = papegaaiachtigen
Familie: Psittacidae
Geslacht: Psittacus

Soort: **Psittacus erithacus erithacus**

Soorten/ondersoorten:

Er is een ondersoort:
Psittacus e. timneh.

Land van herkomst:

Midden- en west Afrika.

Oorspronkelijk biotoop:

Tropische regenwouden, mangroven en vochtige savannen.

Beschrijving vogel:

De Grijze Roodstaartpapegaai heeft als synoniem: Kongo Roodstaartpapegaai.

De grijze Roodstaartpapegaai is ca. 40 cm. groot.

Het onderscheid tussen een man en pop is moeilijk waarneembaar.

Het verdient aanbeveling daartoe een endoscopisch onderzoek te laten uitvoeren. Ook mogelijk is een DNA onderzoek op basis van veren van de vogel.

De algemene lichaamskleur is licht tot donker grijs..

De snavel is zwart. De iris is geel, in het broedseizoen tijdelijk oranje, de neusdop is grijs.

Vanaf de snavelinplant loopt om het oog een brede witte naakte huid.

Alle contourveren zijn licht omzoomd.

Het voorhoofd en de kop is kort bevederd, lichtgrijs van kleur. De bevedering loopt over in een langere nekbevedering. De rug is lichtgrijs. De stuit is grijswit. De bovenstaart dekveren zijn rood.

De keel en borstbevedering is grijs. De buik en het onderlichaam zijn licht grijs. De dijen zijn grijs.

De onderstaart dekveren zijn rood.

De vleugeldekeren zijn donkergrijs. De grote vleugelpennen zijn zwart. De staartpennen zijn aan beide zijden rood.

De poten zijn grijs met zwarte nagels.

Status in relatie tot relevante wetgeving

Het houden van deze vogelsoort is toegelaten:

- a) onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoönosen) onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;
- b) onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:
onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;
- c) onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);
- d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie: Verordening (EU) Nr. 2019/2117 van 29 november 2019.

opmerkingen:

De Grijze Roodstaartpapegaai is geplaatst op de CITES appendix I en de Europese soortenlijst bijlage A

Status IUCN Red List:

De beschreven vogelsoort heeft de status Vulnerable = kwetsbaar

Doelstelling houderijrichtlijn.

Het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met een vogelsoort dat wordt gerekend tot de volière- en kooivogels, vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtname van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met volière- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn voor de **Grijze Roodstaartpapegaai** is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze vogelsoort gewaarborgd is. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het natuurlijk gedrag, het in stand houden van een goede gezondheid door het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte volière- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen. Vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van volière- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van de normale gedragingen¹² van de vogels. De manier waarop met deze kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de

---

¹² Cie DE&W NBvV, *Monografie "Het communiceren met kooi- en volièrevogels"*. 2020, uitgave NBvV. Documentnummer 2020 DE&W 04.

emoties en stressfactoren die de vogel ervaart. Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

Gezondheid.

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een Grijze Roodstaartpapegaai lang in een goede gezondheid verkeren.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij papegaaiachtigen bekend zijn.

Veel voorkomende ziekten bij papegaaien en parkieten zijn::

Virale aandoeningen;

Bacteriële en mycotische aandoeningen;

Parasitaire aandoeningen;

Voedingsgerelateerde stoornissen;

Vederafwijkingen;

Intoxicaties;

Reproductiestoornissen;

Overige frequent voorkomende aandoeningen zoals:

jicht, kropstase, luchtzakscheuren, tumoren, doorgroeien van snavel

Huisvesting.

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van volière- en kooivogels is opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Specifieke huisvestingsrichtlijnen voor de Grijze Roodstaartpapegaai.

Grijze Roodstaartpapegaaien worden onder gebracht in vluchten welke opgesteld staan in de buitenlucht. Aan de buitenvlucht of volière moet een binnenhok gekoppeld zijn voorzien van isolatie en verwarming.

Deze vluchten zijn minimaal 300 x 100 x 200 cm. (lxbxh). Het nachthok moet ruimte bieden aan een kooi van minimaal 100x100x100 cm.

Worden vogels binnen gehouden in een vlucht dat moeten voorzieningen worden getroffen voor een goede beluchting waardoor de kwaliteit van de lucht zo optimaal mogelijk is.

De luchtvochtigheid is bij voorkeur gelijk aan de buitenlucht en zal gemiddeld zo'n 60 – 70% bedragen.

Het aantal ichturen binnen heeft een goede uitwerking op de ontwikkeling van de vogels. Zeker tijdens het broedseizoen zijn de vogels 12 tot 14 ichturen nodig.

Dit aantal uren moet voor het broedseizoen al worden opgebouwd om de vogels in een optimale broedconditie te krijgen.

Buiten het broedseizoen volstaat zeker bij het houden in een volière het natuurlijke dagritme aan ichturen. In de binnenkooi of binnenvolière moet het aantal ichturen ook in de winter minimaal 12 zijn.

De binnentemperatuur moet niet lager zijn dan 5° C.

In een vlucht of kooi wordt één koppel vogels ondergebracht en zijn geen andere vogelsoorten aanwezig.

Zo worden mogelijke problemen van agressie naar andere soorten voorkomen. Vooral in het broedseizoen kunnen ze agressief zijn t.o.v. partners.

Sociaal en soortspecifiek gedrag.

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren is beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Voor de Grijs Roodstaartpapegaai is aanvullend onderstaand van toepassing:
Grijs Roodstaartpapegaaien zijn papegaaien die veel klauteren en klimmen. Zitstokken dienen van verschillende vorm en diameter te zijn. Hiermee wordt voorkomen dat er vergroeiingen aan de poten ontstaan. Daarnaast moeten de stokken zo geplaatst worden dat de uitwerpselen van de vogels niet het voer en drinkwater vervuilen.
De vlucht kan verrijkt worden met touwen, takken en foerageermateriaal. Vooral dunne takken van fruitbomen en wilgen gaan niet alleen de verveling tegen, maar zijn ook een belangrijke aanvulling op het voedselaanbod.

Sinds de 16 eeuw is de Grijs Roodstaartpapegaai gedomesticeerd en wordt enorm veel als gezelschapsdier gehouden. Jonge, gefokte, vogels kunnen tam gemaakt worden.

Het fokken met de Grijs Roodstaartpapegaai.

De Grijs Roodstaartpapegaaien zijn in het 5^e jaar broedrijp.
Het broedseizoen kan eigenlijk niet aangegeven worden omdat dit heel verschillend is.
De vogels doen 1 - 2 broedronde per seizoen.
Grijs Roodstaartpapegaaien zijn holtebroeders en dienen als nestkast te beschikken over een broedblok van 25 x 25 x 60 cm, met een invlieggat van 12 cm.
Afhankelijk van de grootte van de vogel heeft deze een langer nestblok nodig bij gelijkblijvende afmetingen.
Er worden twee tot vier eieren gelegd die door de pop zelf worden uitgebroed.
De broedtijd is gemiddeld 28 dagen. Het uitkomstpercentage is 80 - 100%
De jongen worden door de ouders zelf gevoerd.
In de periode tot aan de jeugdruï is er geen opvallend sterftcijfer. In deze periode zijn de soortkenmerken nog niet zichtbaar.
Na 103 dagen zijn de jongen in zoverre zelfstandig dat ze bij de ouders weg kunnen (bijlage 1 van Besluit houders van dieren 2014).

Inventarisatie fokverslagen.

Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, mei 1980, blz. 196 e.v.
Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, mei 1983, blz. 215
Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, aug. 1987, blz. 350

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er succesvol met de nominaatvorm van deze vogelsoort wordt gefokt.

Voeding, drinken en badwater.

De Grijs Roodstaartpapegaaien zijn zaad- en vruchteneters.
Voor deze vogels worden door de diverse voerfabrikanten van zaadmengsel een afzonderlijk zaadmengsel samengesteld dat afgestemd is op Afrikaanse Papegaaien.

In het broedseizoen kan het vetgehalte iets worden verhoogd door toevoeging van zonnebloempitten.

Grijze Roodstaartpapegaaien eten ook graag fruit, bessen, noten, wortels en jonge scheuten van planten.

Ook kunnen hiervoor pellets worden gegeven die vers fruit e.d. kunnen vervangen. Naast een goed zaadmengsel kan standaard fabrieks eivoer aangevuld met voedingssupplementen als spirula, probiatica, Aves opfok en stuifmeelkorrels worden verstrekt.

Voor papegaaien is fabrieksmatige eivoer beschikbaar met een grove structuur en verrijkt met gedroogde insecten, gedroogde garnalen, rozenbottels, lijsterbessen en rozijnen.

Naast grit en kiezel wordt avi terra = bodemmineralen toegevoegd aan het voedsel aanbod.

Grijze Roodstaartpapegaaien hebben een lagere vochtopname dan zangvogels. Toch moet ook aan deze vogelsoorten vers drinkwater aangeboden worden. Bij toevoeging van vitamines aan het drinkwater moet de hoeveelheid drinkwater verdubbeld worden.

De vogels baden niet graag in open schalen. Ze kunnen dagelijks met een sproeier nat gespoten worden. Ook een fikse regenbui is een probaat middel.

Overigen.

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling.

Grijze Roodstaartpapegaaien die gaan deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling moeten vroegtijdig gewend raken aan de tentoonstellingskooi. Deze gewenning kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling.

De vogels worden ondergebracht in een tentoonstellingsvolière.

Identificatie en registratie.

Vogelsoorten die geplaatst zijn op de CITES appendix I en de EU bijlage A moeten voorzien zijn van een naadloos gesloten pootring waarop vermeld staat: de bond die de ring heeft afgegeven, het jaar waarin deze is afgegeven, de code NL, de ringdiameter, het kweeknummer van de fokker en het volgnummer. Daarnaast is een dergelijke ring voorzien van een breukzone.

Bij beschadiging van de ring door b.v. oprekken, zal de ring breken en onbruikbaar worden. Belangrijk is dat de juiste ringmaat is gebruikt.

De voorgeschreven ringmaat voor de Grijze Roodstaartpapegaai is 10 mm.

Deze ringen moeten afzonderlijk worden besteld bij de NBvV

Er dient een administratie bijgehouden te worden waaruit blijkt aan wie een dergelijke ring is afgegeven.

Zolang de jonge vogels in uw bezit blijven, op het adres dat gelijk is aan die van de ouderdieren (die immers een EG-certificaat hebben) is een EG-certificaat voor die jongen nog niet noodzakelijk.

Zodra de jonge vogels van eigenaar wisselen dient u digitaal een EG-certificaat voor iedere vogel aan te vragen. Alleen als het EG-certificaat in uw bezit is mag de vogel het adres verlaten

Aanschaf.

De aanschaf van Grijs Roodstaartpapegaai als kooi- of volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt.

Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels.

Na aankoop van een vogel bij een fokker moet deze tenminste gedurende een periode van vier weken in quarantaine worden gehouden. Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevedering geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Wenselijk is ook om naast een controle op de sekse van de dieren ook op ziektes te laten controleren door middel van een bloedafname.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE.

Bij de Grijs Roodstaartpapegaai is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder wordt vastgehouden en geen onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Bedenk daarbij wel dat in de broedtijd ook bij rustige vogels het contact tot een minimum moet worden beperkt, zeker waar het gaat om controle in het broedblok. Niet alleen de fokker kan verwond raken maar ook de pop en de jongen kunnen worden mishandeld of gedood.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade.

In geval van ontsnapping is het twijfelachtig of Grijs Roodstaartpapegaai enige kans van overleving hebben. De aanwezigheid van predatoren zal de ontwikkeling tot een invasieve soort tegen gaan.

Deze vogelsoort zal zich niet explosief in de natuur ontwikkelen noch schadelijk zijn voor de Nederlandse natuur en het Nederlands ecosysteem. Bij ontsnapping uit de volière of vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn en Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is deze houderijrichtlijn opgesteld.

Daarbij werd de praktijkervaring ingebracht door E. de Moor, M. de Jong, J.Lamein, fokkers van Grijs Roodstaartpapegaai.

Literatuur.

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volière- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volière- en kooivogels door leden van de NBvV.

Stichting Diergeneeskundig Memorandum, Tijdschrift Bijzondere Gezelschapsdieren, 2013-2

Joseph M. Fenschaw, Parrots of the World, ISBN 978 1408130346

Adri van Kooten, Heinz Schnitke en Herman Kremer, *Papegaaien en Parkieten handboek 2013*, in 2 delen.

Thiely de Moor, *Papegaaien van A tot Z, alles wat u moet weten over het houden van papegaaien*, Bloemendaal uitgevers, 2007, ISBN 978 9077462362.

Josep del Hoyo, Andrew Elkott, Jordi Sargatal & David A. Christie, *Handbook of the Birds of the World.*, uitg.: Lynx Edicions, Spanje, 1997, deel 4, ISBN 8487334229

Links.

BirdLife International 2013. *Psittacus erithacus*. The IUCN Red List of Threatened Species. Version 2014.2. <www.iucnredlist.org>.

www.ibc.lynxeds.com

www.vogelindex.nl

Specifieke houderijrichtlijn Borstelkoppapegaai

2021 versie 1.2

NBvV code L 32.005.010

Taxonomische indeling

Klasse: Aves = vogels
Orde: Psittaciformes = papegaaiachtigen
Familie: Psittacidae
Geslacht: Psittichas

Soort: **Psittichas fulgidus**

Soorten/ondersoorten:

Er zijn geen ondersoorten

Land van herkomst:

Papoea Nieuw Guinea; Indonesië;

Oorspronkelijk biotoop:

Regenwouden en heuvelland. Vooral in fruitdragende bomen.

Beschrijving vogel:

De Borstelkoppapegaai is 46 cm. groot.

Het onderscheid tussen een man en pop is erg klein.

De man heeft achter het oog, ter hoogte van de oorstreek een klein rood veerveldje. De pop heeft dit niet.

De algemene lichaamskleur is overwegend zwart.

De snavel is zwart. De bovensnavel loopt ver over de ondersnavel. De huid tussen de snavel en het oog en de ring om het oog is zwart en onbevederd. De iris is lichtgeel met een zwarte pupil.

De nek en rug zijn zwart, de stuit is rood. De hals en borst zijn zwart met een witte omzoming om de veren waardoor een vorm van schubtekening ontstaat. De flanken zijn zwart. De buik, onderlichaam en onderstraat dekveren zijn rood.

De vleugeldekken en vleugelpennen zijn zwart met uitzondering van de buitenste kleine dekveren en vleugelpennen, deze zijn rood.

De staartpennen zijn zwart. De pootkleur is zwart met zwarte nagels.

Status in relatie tot relevante wetgeving

Het houden van deze vogelsoort is toegelaten :

Het houden van deze vogelsoort is toegelaten:

- a) onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoonosen) onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;

- b) onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:
onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;
- c) onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);
- d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie: Verordening (EU) Nr. 2019/2117 van 29 november 2019.

opmerkingen:

De Borstelkoppapegaai is geplaatst op de CITES appendix II en de Europese soortenlijst bijlage B.

In de versie 1.2 van 2019 is de rubriek Aankoop en Verkoop aangepast aan de nieuwste CITES verordeningen.

Status IUCN Red List:

De beschreven vogelsoort heeft de status Vulnerable VU = kwetsbaar.

Doelstelling houderijrichtlijn.

Het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met een vogelsoort dat wordt gerekend tot de volièr- en kooivogels, vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met volièr- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn voor de **Borstelkoppapegaai** is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze vogelsoort gewaarborgd is. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het natuurlijk gedrag, het in stand houden van een goede gezondheid door het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte volièr- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen. Vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van volièr- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van de normale gedragingen¹³ van de vogels. De manier waarop met deze kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de emoties en stressfactoren die de vogel ervaart. Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet

---

¹³ Cie DE&W NBvV, *Monografie "Het communiceren met kooi- en volièrevogels"*. 2020, uitgave NBvV. Documentnummer 2020 DE&W 04.

alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

Gezondheid.

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een Borstelkoppapegaai lang (ca. 40 jaar) in een goede gezondheid verkeren.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij papegaaiachtigen bekend zijn.

Veel voorkomende ziekten bij papegaaien en parkieten zijn::

Virale aandoeningen;

Bacteriële en mycotische aandoeningen;

Parasitaire aandoeningen;

Voedingsgerelateerde stoornissen;

Vederafwijkingen;

Intoxicaties;

Reproductiestoornissen;

Overige frequent voorkomende aandoeningen zoals:

jicht, kropstase, luchtzakscheuren, tumoren, doorgroeien van snavel

Huisvesting.

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van voliëre- en kooivogels is opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging"zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Specifieke huisvestingsrichtlijnen voor de Borstelkoppapegaai

Borstelkoppapegaaien kunnen worden gehuisvest in een verwarmde binnenvlucht met daaraan gekoppeld een buitenvoliëre. Het is niet raadzaam andere vogels bij een koppel te plaatsen.

Als vogels binnen worden gehouden moet de luchtvochtigheid schommelen tussen de 50 tot 90%.

Onder de 50% heeft tot gevolg dat de embryo's in de eieren sneller zullen afsterven.

De luchtkwaliteit in de vogelverblijven moet goed zijn; schoon en voldoende geventileerd terwijl de maximale temperatuur niet hoger dan 20° C moet bedragen. Bij zo'n temperatuur moeten de vogels in de schaduw kunnen zitten.

Vogels zijn gevoelig voor mist/vocht in combinatie met kou. In de herfst met nachten met kans op nevel, mist, koude en regen worden de vogels binnen gehouden, tenzij de voliëre zelf tocht en vorstvrij is gebouwd.

Borstelkoppapegaaien hebben (dag)licht nodig. Alleen dan krijgen ze voldoende tijd voor voedselopname en de opbouw van een algemene conditie.

Uitgangspunt is dat de vogels tenminste 15 uren daglicht krijgen. Tijdens de rustperiode is een minimum van 12 uur voldoende.

Licht is belangrijk, daarom moeten binnenverblijven voorzien worden van kunstmatige verlichting door middel van verlichtingsarmaturen. De voorkeur gaat uit naar het gebruik van lichtbronnen die ook een hoeveelheid UV straling uitzenden. De normale TL buis voldoet hier aan.

Sociaal en soortspecifiek gedrag.

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren is beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Voor de Borstelkoppapegaaien is aanvullend onderstaand van toepassing:

Deze vogelsoort is niet algemeen in de avicultuur en kan alleen gehouden worden door ervaren papegaaien fokkers.

Borstelkoppapegaaien zijn goede knagers zodat het aanbeveling verdient regelmatig grote stukken vermolmd hout in de volière te plaatsen.

Het fokken met de Borstelkoppapegaai.

De Borstelkoppapegaai zijn in het 4e jaar broedrijp.

Het broedseizoen begint ongeveer februari.

De vogels doen maximaal twee broedronde per seizoen.

Borstelkoppapegaaien zijn holtebroeders en dienen als nestkast te beschikken over een broedblok van 45 x 45 x 100 - 120 cm, met een invlieggat van 12 cm. Het verdient aanbeveling aan de binnenzijde een strookje gaas naar het invlieggat aan te brengen.

De vogels maken niet zelf een nest. Onder in het broedblok kan een plaatje gelegd worden met een komvormige uitholling. Als nestmateriaal wordt een laagje houtkrullen of beukenspaanders van 5 cm. dikte gebruikt.

Gedurende de opfoktijd van de jongen kan dit een aantal keren worden verschoond.

Er worden meestal twee eieren gelegd, zelden drie, die door de pop zelf worden uitgebroed. De man zal haar vaak assisteren met het broeden.

De broedtijd is gemiddeld 27-31 dagen, dit is mede afhankelijk van de omgevingstemperatuur en de luchtvochtigheid. Het uitkomstpercentage is 50 - 100%

De jongen worden door de ouders zelf gevoerd. In de periode tot aan de jeugdruip is er geen opvallend sterftcijfer.

Na 123 dagen zijn de jongen in zoverre zelfstandig dat ze bij de ouders weg kunnen (bijlage 1 van Besluit houders van dieren 2014).

Inventarisatie fokverslagen:

Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, sept. 1977, blz. 375 e.v.

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er succesvol met de nominaatvorm van deze vogelsoort wordt gefokt.

Voeding, drinken en badwater.

De Borstelkoppapegaaien zijn fruit en nectaretende vogels.

Het belangrijkste voedsel bestaat uit gemengd zacht fruit

Zij krijgen de vloeibare nectar via een droog poeder van b.v. AVES met drinkwater, en in water opgelost poeder van Avian.

Voerfabrikanten zoals Aves en Avian hebben zich gespecialiseerd op voeding voor nectaretende vogels.

In het voer van Aves en Avian zitten alle benodigde voedingsstoffen en mineralen. Het bereiden van een compleet voer is eenvoudig.

Als men meer variatie in het voeraanbod wil aanbrenge(n) dan kan men eivoer, kiemzaad en voedingssupplementen toevoegen

Papegaaien hebben een lagere vochtopname dan zangvogels. Dit komt door de vloeibare voeding en fruit, beiden bevatten al veel vocht.

Toch moet ook aan deze vogelsoorten vers drinkwater aangeboden worden.

De vogels baden niet graag in open schalen. Een flinke regenbui of besproeien met water hebben ze liever.

Overigen.

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling.

Borstelkoppapegaaien die gaan deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling moeten vroegtijdig gewend raken aan de tentoonstellingskooi. Deze gewenning kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling.

Deze papegaaien soort wordt ondergebracht in een tentoonstellingsvolière.

Identificatie en registratie.

Alle vogelsoorten die voorkomen op de Europese soortenlijst, bijlage B, moeten om gehouden te mogen worden voorzien zijn van een naadloos gesloten pootring.

Ook het beleid van de NBvV is er op gericht dat iedere vogel die bij haar leden in kooien, vluchten of volièr(e)s worden gehouden tijdig voorzien wordt van een naadloos gesloten pootring. Deze ringen worden door de bond in eigen beheer vervaardigd. In de ring zijn gegevens gegraveerd die verwijzen naar het geboortjaar, het kweeknummer van de eerste eigenaar, de aanduiding van de bond en een volgnummer.

De voorgeschreven ringdiameter is 10 mm.

De houder van een ongeringde vogelsoort dat geplaatst is op de bijlage B van de Europese soortenlijst moet kunnen aantonen hoe die de vogel in bezit is gekomen.

De registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is. Deze vorm van registratie is voor de Borstelkoppapegaai niet verplicht.

Aankoop en Verkoop.

De aanschaf van Borstelkoppapegaai als volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt.

Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels.

Omdat de Borstelkoppapegaai geplaatst is op de Europese soortenlijst, bijlage B, moet de verkoper voor iedere verkochte vogel een overdrachtverklaring opstellen en een exemplaar daarvan beschikbaar stellen aan de koper.

Daarnaast verdient het aanbeveling ook een kopie van deze houderijrichtlijn aan de koper beschikbaar te stellen.

Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevedering geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE.

Bij de Borstelkoppapegaai is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder wordt vastgehouden en geen onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Bedenk daarbij wel dat in de broedtijd ook bij rustige vogels het contact tot een minimum moet worden beperkt, zeker waar het gaat om controle in het broedblok. Niet alleen de fokker kan verwond raken maar ook de pop en de jongen kunnen worden mishandeld of gedood.

Papegaaiachtige vogels en parkieten kunnen veel geluid produceren.

Als deze bedrijfsmatig worden gehouden wordt het vogelverblijf een inrichting genoemd. (bedrijfsmatig is b.v. een op winst gerichte bedrijfsmatige exploitatie)

Dan is de Wet milieubeheer van toepassing.

Indien papegaaiachtige vogels en parkieten hobbymatig worden gehouden is er geen sprake van een Wet milieu-inrichting, maar geldt de Algemene Politie Verordening APV.

De APV regelt het volgende:

(Geluid)hinder door dieren:

Diegene die de zorg heeft voor een dier, moet voorkomen dat dit voor de omwonende of overigen voor de omgeving (geluid)hinder veroorzaakt.

Advies: raadpleeg voor de bouw van een vogelverblijf voor papegaaiachtige vogels en parkieten altijd eerst de Gemeente van uw woonplaats.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade.

In geval van ontsnapping zal een Borstelkoppapegaai geen kans van overleving hebben. Hun voedselbron fruit en nectar en pollen zijn immers in de winter niet aanwezig zodat door voedselgebrek de vogels zullen sterven. De aanwezigheid van predatoren zal de ontwikkeling tot een invasieve soort tegen gaan.

Deze vogelsoort zal zich niet explosief in de natuur ontwikkelen noch schadelijk zijn voor de Nederlandse natuur en het Nederlands ecosysteem. Bij ontsnapping uit de volière of vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn, -ethiek en Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is deze houderijrichtlijn opgesteld.

Literatuur.

Handboek Vogelverzorging uit te geven door de NBvV

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volière- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volière- en kooivogels door leden van de NBvV.

Stichting Diergeneeskundig Memorandum, Tijdschrift Bijzondere Gezelschapsdieren, 2013-2

Joseph M. Forschaw, Parrots of the World, ISBN 978 1408130346

Adri van Kooten, Heinz Schnitke en Herman Kremer, *Papegaaien en Parkieten handboek 2013*,
in 2 delen.

Josep del Hoyo, Andrew Elkott, Jordi Sargatal & David A. Christie, *Handbook of the Birds of the World.*,
uitg.: Lynx Edicions, Spanje, 1997, deel 4, ISBN 8487334229

Thiely de Moor, *Papegaaien van A tot Z, alles wat u moet weten over het houden van papegaaien*,
Bloemendaal uitgevers, 2007, ISBN 978 9077462362.

Links.

BirdLife International 2012. *Psittichas fulgidus*. The IUCN Red List of Threatened Species. Version 2015.2. <www.iucnredlist.org>.

www.papegaaien.net

www.ibc.lynxeds.com

www.vogelindex.nl

Specifieke houderijrichtlijn Müller's Edelpapegaai

2021, versie 1.2

NBvV code L. 32.005.008

Taxonomische indeling

Klasse: Aves = vogels
Orde: Psittaciformes = papegaaiachtigen
Familie: Psittacidae
Geslacht: Tanygnathus

Soort: **Tanygnathus sumatranus sumatranus**

Soorten/ondersoorten:

Er zijn vijf ondersoorten
Tanugnathus s. duponti
Tanugnathus s. frieri
Tanugnathus s. everetti
Tanygnathus s. burbidgii
Tanygnathus s. singirensis

Land van herkomst:

Indonesië, Filipijnen.

Oorspronkelijk biotoop:

Oerwoud tot secundair bos, mangrove en kokosplantages

Beschrijving vogel:

De Müller's Edelpapegaai heeft een grootte van 34 cm.

De man en pop zijn niet verschillend van kleur. Het verdient aanbeveling daartoe een endoscopisch of DNA onderzoek via de veren te laten uitvoeren.

De algemene lichaamskleur is groen.

De snavel is in verhouding groot en rood van kleur. De bovensnavel loopt naar de punt licht weg.

De oogring is grijs, de iris wit en de pupil zwart.

De kopbevedering is donkergroen en loopt in de nel wat lichter groen weg. De rug en stuit zijn groen.

De hals is groen. De borst, flanken, buik en onderlichaam zijn lichter groen. De onderstaart dekveren zijn blauw.

De kleine vleugeldekveren zijn blauw. De vleugelpennen zijn groen met een gele omzoming.

De staartpennen zijn groen en lopen naar het uiteinde geel weg.

De poten zijn grijs met donkere nagels.

Status in relatie tot relevante wetgeving

Het houden van deze vogelsoort is toegelaten:

- a) onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoönosen) onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;
- b) onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:
onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;
- c) onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);
- d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie: Verordening (EU) Nr. 2019/2117 van 29 november 2019.

opmerkingen:

De Edelpapegaai staat op de CITES appendix II en op de Europese soortenlijst, bijlage B. In de versie 1.2 van 2019 is de rubriek Aankoop en Verkoop aangepast aan de nieuwste CITES verordening.

Status IUCN Red List:

De beschreven vogelsoort heeft de status Least Concern. LC ver 3.1, 2012 = niet bedreigd.

Doelstelling houderijrichtlijn.

Het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met een vogelsoort dat wordt gerekend tot de volière- en kooivogels, vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtname van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met volière- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn voor de **Müller's Edelpapegaai**

is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze vogelsoort gewaarborgd is. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het natuurlijk gedrag, het in stand houden van een goede gezondheid door het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte volière- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen. Vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van volière- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van de natuurlijke gedragingen¹⁴ van de vogels. De manier waarop met deze kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de

---

¹⁴ Cie DE&W NBvV, *Monografie "Het communiceren met kooi- en volièrevogels"*. 2020, uitgave NBvV. Documentnummer 2020 DE&W 04.

emoties en stressfactoren die de vogel ervaart. Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

Gezondheid.

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een Müller's Edelpapegaai lang in een goede gezondheid verkeren.

Veel voorkomende ziekten bij papegaaien en parkieten zijn::

Virale aandoeningen;

Bacteriële en mycotische aandoeningen;

Parasitaire aandoeningen;

Voedingsgerelateerde stoornissen;

Vederafwijkingen;

Intoxicaties;

Reproductiestoornissen;

Overige frequent voorkomende aandoeningen zoals:

jicht, kropstase, luchtzakscheuren, tumoren, doorgroeien van snavel

Huisvesting.

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van volière- en kooivogels is opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBVV.

Specifieke huisvestingsrichtlijnen voor de Müller's Edelpapegaai.

De Müller's Edelpapegaaien worden bij voorkeur ondergebracht in een voor een groot gedeelte overdekte volière van metaal of aluminium met daaraan gekoppeld een vorst en tochtvrij nachthok. Het gebruikte gaas moet van een zware kwaliteit zijn.

De hoogte van de volière moet minimaal twee meter zijn.

Bij voorkeur wordt één koppel in de volière gehouden. Wil een koppel in de gelegenheid gesteld worden om natuurlijke gedragingen te ontwikkelen dan moet de vloeroppervlakte toch wel tenminste 6 tot 8 m² bedragen. Tijdelijk kunnen daarin ook vlieg vlugge jongen bijgeplaatst worden. Poppen zullen gaan vechten, mannen bij elkaar houden heeft verder geen consequenties.

Worden vogels binnen gehouden in een vlucht dat moeten voorzieningen worden getroffen voor een goede beluchting waardoor de kwaliteit van de lucht zo optimaal mogelijk is.

De luchtvochtigheid is bij voorkeur gelijk aan de buitenlucht en zal gemiddeld zo'n 60 – 70% bedragen.

Het aantal ichturen binnen heeft een goede uitwerking op de ontwikkeling van de vogels.

Zeker tijdens het broedseizoen zijn de vogels 12 tot 14 ichturen nodig.

Dit aantal uren moet voor het broedseizoen al worden opgebouwd om de vogels in een optimale broedconditie te krijgen.

Buiten het broedseizoen volstaat zeker bij het houden in een volière het natuurlijke dagritme aan ichturen. In de binnenkooi of binnenvolière moet het aantal ichturen ook in de winter minimaal 12 zijn.

Voorkomen moet worden dat de temperatuur in de volière of nachthok daalt onder de 5° C. Het kan dan ook wenselijk zijn dat het nachthok verwarmd kan worden tot zeker 15° C.

Sociaal en soortspecifiek gedrag.

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren is beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Voor de Müller's Edelpapegaai is aanvullend onderstaand van toepassing:
Müllers Edelpapegaaien zijn vogels met een rustig karakter. Het zijn intelligente vogels. Aan hen kan geleerd worden spraak na te bootsten.
Ze kunnen een krachtig geluid voortbrengen.

Het fokken met de Müller's Edelpapegaai.

De Müller's Edelpapegaaien zijn in het 4^e jaar broedrijp.
Het broedseizoen beslaat het gehele jaar. De vogels doen tot drie broedronden per seizoen.
Müller's Edelpapegaaien zijn holtebroeders en dienen als nestkast te beschikken over een broedblok van 30 x 30 x 60 cm, met een invlieggat van 12 cm. Dit broedblok kan gemaakt zijn van 18 mm multiplex. Door deze dikte ontstaat een isolerende laag. De vogels maken niet zelf een nest. Onder in het broedblok kan een plaatje gelegd worden met een komvormige uitholling. Als nestmateriaal wordt een laagje houtkrullen van 5 cm. dikte gebruikt.

Gedurende de opfoktijd van de jongen kan dit een aantal keren worden verschoond
Er worden twee tot vier eieren gelegd die door de pop zelf worden uitgedroogd.

De broedtijd is gemiddeld 25 dagen. Het uitkomstpercentage is 100%

De jongen worden door de ouders zelf gevoerd.

In de periode tot aan de jeugdruï is er geen opvallend sterftcijfer. In deze periode kan het verschil tussen man en pop al worden waargenomen.

Na 89 dagen zijn de jongen in zoverre zelfstandig dat ze bij de ouders weg kunnen (bijlage 1 van Besluit houders van dieren 2014).

Inventarisatie fokverslagen.

Parkieten Sociëteit 1994, no.5, blz. 191 e.v.

Maandblad Onze Vogels, uitg, NBvV, juni 1995, blz. 249 e.v.

Europarrot 2014, no. 3, blz. 25 e.v.

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er sinds 1984 succesvol met de nominaatvorm van deze vogelsoort wordt gefokt.

Voeding, drinken en badwater.

De Müller's Edelpapegaaien zijn zaden en vruchteneters.

Zeker 80% van het voer bestaat uit zachtvoer dat is samengesteld uit groente, gekookte bonen, fruit en vruchten, aangevuld met pellets . Deze – niet verhitte - pellets worden gevormd door vruchten, planten zoals wortel, spinazie, broccoli, citrusschil en oregana.

Voor papegaaien is fabrieksmatige eivoer beschikbaar met een grove structuur en verrijkt met gedroogde insecten, gedroogde garnalen, rozenbottels, lijsterbessen en rozijnen.

Naast grit, kalk, en kiezel wordt avi terra = bodemmineralen toegevoegd aan het voedsel aanbod.

Vitamine A wordt in poedervorm verstrekt ten behoeve van het verhogen van de weerstand. Edelpapegaaien hebben een lagere vochtopname dan zangvogels. Toch moet ook aan deze vogelsoorten vers drinkwater aangeboden worden..

De vogels hebben continu de beschikking over badwater. Dit wordt in open schalen in de volière gezet Dit kan eventueel vervangen worden door een wekelijkse douche beurt.

Overigen.

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling.

Müller's Edelpapegaaien die gaan deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling moeten vroegtijdig gewend raken aan de tentoonstellingskooi. Deze gewenning kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling.

De vogels worden tentoongesteld in volières..

Identificatie en registratie.

Alle vogelsoorten die voorkomen op de Europese soortenlijst, bijlage B, moeten om gehouden te mogen voorzien zijn van een naadloos gesloten pootring. Ook het beleid van de NBvV is er op gericht dat iedere vogel die bij haar leden in kooien, vluchten of volières worden gehouden tijdig voorzien wordt van een naadloos gesloten pootring. Deze ringen worden door de bond in eigen beheer vervaardigd. In de ring zijn gegevens gegraveerd die verwijzen naar het geboortjaar, het kweeknummer van de eerste eigenaar, de aanduiding van de bond en een volgnummer.

De voorgeschreven ringdiameter is 10 mm.

De houder van een ongeringde vogelsoort dat geplaatst is op de bijlage B van de Europese soortenlijst moet kunnen aantonen hoe die de vogel in bezit is gekomen.

De registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is. Deze vorm van registratie is voor de Müller's Edelpapegaai niet verplicht.

Aankoop en Verkoop.

De aanschaf van Müller's Edelpapegaaien als kooi- of volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt. Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels.

Omdat de Müller's Edelpapegaai geplaatst is op de Europese soortenlijst, bijlage B, moet de verkoper voor iedere verkochte vogel een overdrachtverklaring opstellen en een exemplaar daarvan beschikbaar stellen aan de koper.

Daarnaast verdient het aanbeveling ook een kopie van deze houderijrichtlijn aan de koper beschikbaar te stellen.

Na aankoop van een vogel bij een fokker, moet deze tenminste gedurende een periode van vier weken in quarantaine worden gehouden. Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevedering geen ongewenste mijten bij zich draagt. Tevens de vogels te laten testen op PBFD, PDD, Polyoma en Chlamydia.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE.

Bij de Müller's Edelpapegaaien is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. In de literatuur wordt aangegeven dat deze vogelsoort stevig kan bijten en daardoor gevaarlijk zou kunnen zijn. Voorwaarde is dan dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder b.v. wordt vastgehouden en geen onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Papegaaiachtige vogels en parkieten kunnen veel geluid produceren.

Als deze bedrijfsmatig worden gehouden wordt het vogelverblijf een inrichting genoemd. (bedrijfsmatig is b.v. een op winst gerichte bedrijfsmatige exploitatie)

Dan is de Wet milieubeheer van toepassing.

Indien papegaaiachtige vogels en parkieten hobbymatig worden gehouden is er geen sprake van een Wet milieu-inrichting, maar geldt de Algemene Politie Verordening APV.

De APV regelt het volgende:

(Geluid)hinder door dieren:

Diegene die de zorg heeft voor een dier, moet voorkomen dat dit voor de omwonende of overigen voor de omgeving (geluid)hinder veroorzaakt.

Advies: raadpleeg voor de bouw van een vogelverblijf voor papegaaiachtige vogels en parkieten altijd eerst de Gemeente van uw woonplaats.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade.

In geval van ontsnapping is het twijfelachtig of Müller's Edelpapegaaien enige kans van overleving hebben. De aanwezigheid van predatoren zal de ontwikkeling tot een invasieve soort tegen gaan.

Deze vogelsoort zal zich niet explosief in de natuur ontwikkelen noch schadelijk zijn voor de Nederlandse natuur en het Nederlands ecosysteem. Bij ontsnapping uit de volière of vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn,-ethiek en Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is deze houderijrichtlijn opgesteld.

Literatuur.

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volière- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volière- en kooivogels door leden van de NBvV.

Stichting Diergeneeskundig Memorandum, Tijdschrift Bijzondere Gezelschapsdieren 2013-2

Joseph M. Forschaw, *Parrots of the World*, isbn 978 1408130346

Thiely de Moor, *Papegaaien van A tot Z, alles wat u moet weten over het houden van papegaaien*, Bloemendaal uitgevers, 2007, ISBN 978 9077462362.

Josep del Hoyo, Andrew Elkott, Jordi Sargatal & David A. Christie, *Handbook of the Birds of the World.*, uitg.: Lynx Edicions, Spanje, 1997, deel 4, ISBN 8487334229

Adri van Kooten, Heinz Schnitke en Herman Kremer, *Papegaaien en Parkieten handboek 2013*, in 2 delen.

Links.

BirdLife International 2012. *Tanygnathus sumatranus*. The IUCN Red List of Threatened Species.

Version 2015.2. <www.iucnredlist.org>.

www.ibc.lynxeds.com

www.vogelindex.nl

www.akala.nl

Specifieke houderijrichtlijn Blauwbuikpapegaai

2021, versie 1.2
NBvV code L. 32.005.009

Taxonomische indeling

Klasse: Aves = vogels
Orde: Psittaciformes = papegaaiachtigen
Familie: Psittacidae
Geslacht: Triclaria

Soort: **Triclaria malachitacea**

Soorten/ondersoorten:

Er zijn geen ondersoorten

Land van herkomst:

Het gebied van herkomst is het Zuidoosten van Brazilië.

foto F. Koenders

Oorspronkelijk biotoop:

Vooral op hellingen in vochtige kustwouden,
lage berggebieden en langs waterstromen in valleien.
Ze komen zelden op de grond, zoeken hun voedsel in bomen.

Beschrijving vogel:

De Blauwbuikpapegaai heeft als synoniem: Paarsbuik papegaai.
De Blauwbuikpapegaai heeft een grootte van 28 – 29 cm.
De snavel is licht hoornkleurig. De oogiris is bruin, om het oog loopt een smalle naakte, grijsachtige witte oogring.
De kleur van de kopbevedering is wat lichter en wat geler dan de kleur van de rug en borst. Deze kleur is fluorescerend donkergroen.
De kin en dijen zijn wat blauw bewaasd. Centraal op de buik bevindt zich een onregelmatige violetblauwe buikvlek.
De vleugelpennen zijn donkergroen, de meest buitenste vleugelpennen zijn violetblauw.
De staart is donkergroen, aan de uiteinden is de kleur bleekblauw. De buitenste staartpennen hebben een blauwe omzoming op de buitenvlag. De onderzijde van de staart is blauwachtig groen.
De poten zijn grijs met grijszwarte nagels.

De pop mist de violetblauwe buikvlek, voor het overige is de pop gelijk aan de man.

Status in relatie tot relevante wetgeving

Het houden van deze vogelsoort is toegelaten:

- a) onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoönosen)
onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;
- b) onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:
onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;
- c) onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten
onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);
- d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie: Verordening (EU) Nr. 2019/2117 van 29 november 2019.

opmerkingen:

De *Triclarina malachitacea* staat op de CITES appendix II en op de Europese soortenlijst, bijlage B.

In de versie 1.2 van 2019 is de rubriek Aankoop en Verkoop aangepast aan de nieuwste CITES verordeningen.

Status IUCN Red List:

De beschreven vogelsoort heeft de status Near Threatened, NT ver 3.1, 2012 = gevoelig.

Doelstelling houderijrichtlijn.

Het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met een vogelsoort dat wordt gerekend tot de voliëre- en kooivogels, vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met voliëre- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn voor de **Blauwbuikpapegaai**

is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze vogelsoort gewaarborgd is. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het natuurlijk gedrag, het in stand houden van een goede gezondheid, het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte voliëre- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen. Vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van volièr- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van de normale gedragingen¹⁵ van de vogels. De manier waarop met deze kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de emoties en stressfactoren die de vogel ervaart. Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

Gezondheid.

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een Blauwbuikpapegaai lang in een goede gezondheid verkeren.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij papegaaiachtigen bekend zijn.

Veel voorkomende ziekten bij papegaaien en parkieten zijn::

Virale aandoeningen;

Bacteriële en mycotische aandoeningen;

Parasitaire aandoeningen;

Voedingsgerelateerde stoornissen;

Vederafwijkingen;

Intoxicaties;

Reproductiestoornissen;

Overige frequent voorkomende aandoeningen zoals:

jicht, kropstase, luchtzakscheuren, tumoren, doorgroeien van snavel

Huisvesting.

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van volièr- en kooivogels is opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Specifieke huisvestingrichtlijnen voor de Blauwbuikpapegaai.

Blauwbuikpapegaaien worden bij voorkeur ondergebracht in een voor een groot gedeelte overdekte volièr met daaraan gekoppeld een vorst en tochtvrij nachthok.

De hoogte van de volièr moet minimaal twee meter zijn.

Bij voorkeur wordt één koppel in de volièr gehouden. Wil een koppel in de gelegenheid gesteld worden om natuurlijke gedragingen te ontwikkelen dan moet de vloeroppervlakte toch wel tenminste 6 tot 8 m² bedragen. Tijdelijk kunnen daarin ook vliegvlugge jongen bijgeplaatst worden.

Voorkomen moet worden dat de temperatuur in de volièr of nachthok daalt onder de 5° C. Het kan dan ook wenselijk zijn dat het nachthok verwarmd kan worden.

---

¹⁵ Cie DE&W NBvV, *Monografie "Het communiceren met kooi- en volièrevogels"*. 2020, uitgave NBvV.

Documentnummer 2020 DE&W 04.

Blauwbuikpapegaaien slapen in het broedblok. Deze kan het beste in het nachthok geplaatst worden.

Sociaal en soortspecifiek gedrag.

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren is beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Voor de Blauwbuikpapegaai is aanvullend onderstaand van toepassing:

De Blauwbuikpapegaai is een vogelsoort die weinig in de avicultuur voorkomt en daarom alleen geschikt is om gehouden te worden door ervaren papegaaien fokkers.

Buiten het broedseizoen kunnen Blauwbuikpapegaaien bij andere papegaaien worden gehouden.

In het broedseizoen kan de man in toenemende mate agressief worden naar andere vogelsoorten.

Het fokken met de Blauwbuikpapegaai.

De Blauwbuikpapegaaien zijn in het 4^e jaar broedrijp.

Het broedseizoen begint in april. De vogels doen 1 broedronde per seizoen.

Blauwbuik papegaaien zijn holtebroeders en dienen als nestkast te beschikken over een broedblok van 25 x 25 x 60 cm, met een invlieggat van 7-8 cm. Dit broedblok kan gemaakt zijn van 18 mm multiplex. Door deze dikte ontstaat een isolerende laag.

De vogels maken niet zelf een nest. Onder in het broedblok kan een plaatje gelegd worden met een komvormige uitholling. Als nestmateriaal wordt een laagje houtkrullen van 5 cm. dikte gebruikt.

Gedurende de opfoktijd van de jongen kan dit een aantal keren worden verschoond

Er worden drie tot vier eieren gelegd die door de pop zelf worden uitgebroed.

De broedtijd is gemiddeld 26-28 dagen. Het uitkomstpercentage is 100%

De jongen worden door de ouders zelf gevoerd.

In de periode tot aan de jeugdruï is er geen opvallend sterftcijfer. In deze periode zijn de soortkenmerken nog niet zichtbaar.

Na 69 dagen zijn de jongen in zoverre zelfstandig dat ze bij de ouders weg kunnen (bijlage 1 van Besluit houders van dieren 2014).

Uit praktijkervaringen blijkt dat dit aantal dagen te kort is voor deze vogels. Ze moeten meer tijd krijgen om zich te socialiseren. Ervaren fokkers nemen 83 dagen in acht.

Inventarisatie fokverslagen.

Europarrot. 2003, no. 2

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er succesvol met de nominaatvorm van deze vogelsoort wordt gefokt.

Voeding, drinken en badwater.

De Blauwbuikpapegaaien zijn zaden en vruchteneters.

Ze krijgen elke dag kiemvoer mix, fruit/groentes en een zaden mengeling.

Kiemvoer mix vermengd met Witte Molen eivoer, CeDe mix voor papegaaien, wortels, rozenbottels gemalen stuifmeelkorrels. Deze laatste bevorderen de spijsvertering, optimaliseren het verenkleed en dragen bij aan de algemene conditie. Kiemvoer en weekvoer bestaat uit zaden, granen, erwten en bonen, die 24 uur zijn geweekt en daarna 2 minuten worden gekookt. Aangevuld met eivoer, groentes en fruit wordt dit elke dag vers vertrekt.

Voor papegaaien is fabrieksmatige eivoer beschikbaar met een grove structuur en verrijkt met gedroogde insecten, gedroogde garnalen, rozenbottels, lijsterbessen en rozijnen.

Naast grit, kalk, en kiezel wordt avi terra = bodemmineralen toegevoegd aan het voedsel aanbod.

Vitamine A wordt in poedervorm verstrekt ten behoeve van het verhogen van de weerstand. Blauwbuikpapegaaien hebben een lagere vochtopname dan zangvogels. Toch moet ook aan deze vogelsoorten vers drinkwater aangeboden worden. Bij toevoeging van vitamines aan het drinkwater moet de hoeveelheid drinkwater verdubbeld worden.

De vogels hebben continu de beschikking over badwater. Dit wordt in open schalen in de volière gezet.

Overigen.

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling.

Blauwbuikpapegaaien die gaan deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling moeten vroegtijdig gewend raken aan de tentoonstellingskooi. Deze gewenning kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling.

De vogels worden tentoongesteld in volières..

Identificatie en registratie.

Alle vogelsoorten die voorkomen op de Europese soortenlijst, bijlage B, moeten om gehouden te mogen voorzien zijn van een naadloos gesloten pootring. Ook het beleid van de NBvV is er op gericht dat iedere vogel die bij haar leden in kooien, vluchten of volières worden gehouden tijdig voorzien wordt van een naadloos gesloten pootring. Deze ringen worden door de bond in eigen beheer vervaardigd. In de ring zijn gegevens gegraveerd die verwijzen naar het geboortjaar, het kweeknummer van de eerste eigenaar, de aanduiding van de bond en een volgnummer.

De voorgeschreven ringdiameter is 7 mm. in stalen uitvoering

De houder van een ongeringde vogelsoort dat geplaatst is op de bijlage B van de Europese soortenlijst moet kunnen aantonen hoe die de vogel in bezit is gekomen.

De registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is. Deze registratie is voor de Blauwbuikpapegaai niet verplicht.

Aankoop en Verkoop.

De aanschaf van Blauwbuik papegaaien als volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt.

Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels.

Omdat de Blauwbuikpapegaai geplaatst is op de Europese soortenlijst, bijlage B, moet de verkoper voor iedere verkochte vogel een overdrachtverklaring opstellen en een exemplaar daarvan beschikbaar stellen aan de koper.

Daarnaast verdient het aanbeveling ook een kopie van deze houderijrichtlijn aan de koper beschikbaar te stellen.

Na aankoop van een vogel bij een fokker, moet deze tenminste gedurende een periode van vier weken in quarantaine worden gehouden. Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de beveding geen ongewenste mijten bij zich draagt. Tevens de vogels te laten testen op PBFD, Polyoma en Chlamydia.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE.

Bij de Blauwbuik papegaaien is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. In de literatuur wordt aangegeven dat deze vogelsoort stevig kan bijten en daardoor gevaarlijk zou kunnen zijn. Voorwaarde is dan dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder b.v. wordt vastgehouden en geen onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Papegaaiachtige vogels en parkieten kunnen veel geluid produceren.

Als deze bedrijfsmatig worden gehouden wordt het vogelverblijf een inrichting genoemd. (bedrijfsmatig is b.v. een op winst gerichte bedrijfsmatige exploitatie)

Dan is de Wet milieubeheer van toepassing.

Indien papegaaiachtige vogels en parkieten hobbymatig worden gehouden is er geen sprake van een Wet milieu-inrichting, maar geldt de Algemene Politie Verordening APV.

De APV regelt het volgende:

(Geluid)hinder door dieren:

Diegene die de zorg heeft voor een dier, moet voorkomen dat dit voor de omwonende of overigen voor de omgeving (geluid)hinder veroorzaakt.

Advies: raadpleeg voor de bouw van een vogelverblijf voor papegaaiachtige vogels en parkieten altijd eerst de Gemeente van uw woonplaats.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade.

In geval van ontsnapping is het twijfelachtig of Blauwbuikpapegaaien enige kans van overleving hebben. De aanwezigheid van predatoren zal de ontwikkeling tot een invasieve soort tegen gaan.

Deze vogelsoort zal zich niet explosief in de natuur ontwikkelen noch schadelijk zijn voor de Nederlandse natuur en het Nederlands ecosysteem. Bij ontsnapping uit de volière of vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn, -ethiek & Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is deze houderijrichtlijn opgesteld.

Daarbij werd de praktijkervaring ingebracht door F. Koenders, fokker van Blauwbuikpapegaaien.

Literatuur.

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volière- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volière- en kooivogels door leden van de NBvV.

Advies RDA 2005/04, *Het houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier*, 2005, blz. 39.

Stichting Diergeneeskundig Memorandum, Tijdschrift Bijzondere Gezelschapsdieren 2013-2

Joseph M. Forschaw, *Parrots of the World*, ISBN 978 1408130346

Thiely de Moor, *Papegaaien van A tot Z, alles wat u moet weten over het houden van papegaaien*, Bloemendaal uitgevers, 2007, ISBN 978 9077462362.

Josep del Hoyo, Andrew Elkott, Jordi Sargatal & David A. Christie, *Handbook of the Birds of the World.*, uitg.: Lynx Edicions, Spanje, 1997, deel 4, ISBN 84873342

Adri van Kooten, Heinz Schnitke en Herman Kremer, *Papegaaien en Parkieten handboek 2013*, in 2 delen.

Links.

BirdLife International 2013. *Triclararia malachitacea*. The IUCN Red List of Threatened Species. Version 2014.3. <www.iucnredlist.org>.

www.ibc.lynxeds.com

www.vogelindex.nl

www.birdsofaustralian.weebly.com

Bijlage A

Huisvestingsmatrix voor vogels uit de cluster 6e

Papegaaien

Grootte van de vogel	Jaarcyclus	Huisvesting systeem	Aantal vogels
	Rustperiode	Buitenvolière met nachthok Buitenvlucht met nachthok Binnen volièrè Binnen vlucht Inclusief broedblokken die ook gebruikt worden als slaapnesten Vluchtkooi 120 x 100 x 80 cm.	
	Vorbereiding broedseizoen	Het aanbrengen van nestkastjes of broedblokken in de volièrè, vlucht of nachthok.	
	Broedseizoen	Nestgelegenheid in vluchten, volièrès en aangebouwde nachthokken.	
	Rustperiode Incl. ruiperiode	In volièrè, vlucht of vluchtkooi	
Vogels tot 23 cm.	Vorbereiding deelname aan evenementen	Kooi 120 x 100 x 80 cm. of kleine volièrè	
	Deelname aan tijdelijke evenementen	Voorgescreven Tentoonstellingskooi – of volièrè	
	Rustperiode	Zie start matrix	

Papegaaien worden gehouden in volièrès en vluchten met, bij voorkeur, een aangebouwd nachthok.

Ter voorbereiding op de deelname aan een tijdelijke tentoonstelling worden de kleine vogels tot ca. 23 cm. ondergebracht in grote kooien,

De grote soorten in binnenhuis opgestelde kleine volièrès.